

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne izvenredni nedelje in praznike. — Inerati do 80 peti vrt Dn 2, do 100 vrt Dn 2.50, od 100 do 300 vrt Dn 3, večji inerati peti vrt Dn 4.— Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — Slovenski Narod vsaka mesecina v Jugoslaviji Dn 12.—, za inosestev Dn 26.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN USTAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Hrašljova ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko usodništvo: Strosmajerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 180 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Stomškov trg št. 5. — Pošta hranilnice v Ljubljani št. 10.351.

Borba za premoč na Norveškem

Tako na zavezniški kakor na nemški strani se zavedajo ofenzivnih težav — Odločali bosta hitrost in drznost vojaških operacij

London, 27. aprila. s. (Reuter) Na podlagi sinočnjega uradnega angleškega in norveškega vojnega poročila je položaj na norveških bojiščih trenutno naslednji:

Na jugu poskušajo Nemci predvsem vzpostaviti zvezo med Oslom in Bergenom. Prodirajo zato ob železniški progi na obeh straneh, tako iz Osla kakor tudi iz Bergena v notranjost. Iz Osla se jim je doslej posrečilo dospeti samo 80 km daleč do Gulsvika, kjer so jih Norvežani zadržali. V smeri iz Bergena je nemška vojska prodrla ob železnici do Vossa. Nemški oddelki so poskušali norveškim četam pri Vossu priti tudi za hrbet s tem, da so prodrli po Hardangerfjordu, ki sega daleč v notranjost, do Ulvika. Te nemške čete so takoj napadli angleški bombniki, ker so bili Angleži in Norvežani točno poučeni o gibanju nemških čet. Norvežani imajo zaenkrat še vedno v oblasti več nego pol železniške proge iz Osla v Bergen, tako da bi bilo potrebno Nemcem osvojiti še 200 km proge, preden bi vzpostavili važno zvezo med obema svojima glavnima oporiščema.

Drugi nemški strateški cilj je vzpostavitev zveze med Oslom in Trondhjemom preko Gudbrandsdala in Oesterdala. Po Gudbrandsdalu so dospeli Nemci z mehkaniziranimi oddelki, ki jih podpira nizko letelce letalstvo, že 200 km daleč od Osla. Zaenkrat so bile nemške čete zadržane pri Kvamu 50 km pred Dombasom, pri Dombasu pa je vsekakor zbrana že močna zavezniška vojska, ki bo lahko nadaljnje nemško prodiranje predvidoma ustavila. V Oesterdalju so po norveškem uradnem poročilu Nemci dospeli do Rørosa. Tudi tu pa čaka Nemce glavni odpor šele pri železniškem križišču Støren, 50 km od Trondhjemu, kjer imajo Angleži istotako zbrano močno vojsko.

V obeh teh dolinah je Nemcem doslej posebej pomagalo letalstvo, ki je z bombnimi in strojniškimi napadi dokaj močno prizadelo zavezniško in norveško vojsko. S prihodom angleških lovskih letal na Norveškem, ki ga je javil večerajšnji komunikacijski letalski ministerstvo, pa bo udeleževanje nemških letal naletelo odsele na dovolj močan odpor. Uradno poročilo ne pove, kaj imajo angleška lovška letala na Norveškem svoja oporišča. Po časopisnih poročilih so ta oporišča zaenkrat na zamrznjenih norveških jezerih.

Po mnenju vojaških strokovnjakov vojaške operacije na Norveškem doslej sploh še niso zavzele večjega obsega. Obe strani, tako Nemci, kakor tudi zavezniški sta si doslej samo skušali zagotoviti važnejše strateške položaje. Nemci so imeli pri svojih operacijah od vsega začetka prednost, da so izvedli napad na norveško nepricalovano in skoraj brez odpora. Zato se jim je posrečilo zasedati skoraj vsa važnejša oporišča in skladišča ter najboljše norveške luke. Ze s prihodom zavezniške ekspedicijske vojske na Norveško na se je ravnotežje bistveno spremenilo. Vsekakor pa pričakujejo v merodajnih krogih še hujših bojev na Norveškem in se ni mogoče nadejati nikakih zgodnjih uspehov zavezni-

ške vojske. V končni uspeh zavezniške vojske na Norveškem pa vlada slej ko prej popolno zaupanje. Da se tudi v Nemčiji zavedajo težav, ki jih bo še nudila vojna na Norveškem, kaže članek v večerajšnji »Frankfurter Zeitung«, ki svari čitatele pred preoptimističnim presojanjem položaja na Norveškem zaradi trenutnih uspehov nemške vojske, ter opozarja, da je pričakovati še težkih bojev.

Umikanje nemških čet

Stockholm, 27. aprila. e. (Reuter) V poročilu o umikanju nemških čet iz Rørosa dodaja dopisnik lista »Aften Bladet«, da je prišlo do prvega večjega sponada med angleškimi in nemškimi vojskami pri mestu Tolga na pol poti med Tonssetom in Rørosom. Pri tem sponadu so imeli Nemci težke izgube. Čete, ki so se umaknile po dolini Reane, so se priključile nemškim četam, ki so umaknile pred Rørosom in na ta način so dobile nemške čete ojačenja. V Oesterdalju so bila nemška letala zelo aktivna. Zdi se, da so bila to transportna letala, ki so prinesla ojačenja. Dopisnik poroča tudi, da je skupina štirih nemških oklopnikov prispevala v Røros. Ko so tudi ostale nemške čete prišle v neposredno bližino Rørosa, so nemške čete severno od mesta zašle v težak položaj. Nenadno so Norvežani opazili, da so se začeli Nemci umakniti. V teku dneva so nemške čete prišle južno od Tonsseta. Dopisnik pravi, da so se nemške čete umaknile iz nerazumljivih razlogov pred norveškimi četami. Najverjetneje je, da so se prve ednice umaknile zaradi tega, ker so bile preveč oddaljene od glavnih cest in morali čakati na ojačenja, ker so zavezniški prodirali od Tonsseta. Cilj nemških čet, ki se pomikajo od Osla proti severu je verjetno mesto Tonsset.

Nemci odrezani od Narvika

Stockholm, 27. aprila. AA (Reuter) Po vesterh, ki so prispele snoti, se pri Steinkjeru še vedno vodijo bitke med zavezniškimi in nemškimi četami. Pot iz Namsosa do švedske meje je še svobodna. Kakor poročajo, je sedaj na tisoče Nemcev popolnoma odrezanih od mesta Narvika. Kakor se smatra v tukajšnjih krogih, so dnevno prepeljali doslej po 3000 vojakov iz danskih oporišč na Norveško. Prevos je bil vršil deloma z letali, deloma z ladkami. Za prevoz čet čez morje so uporabljali Nemci posebne male ladje, ki so izredno prikladne za prevoz čet.

Izkrcavanje francoskih čet

Pariz, 27. apr. AA. (Havas) Očividci, ki se jim je posrečilo priti iz Norveške na Švedsko, soglasno trdijo, da se je izkrcavanje francoskih čet na Norveškem izvršilo v popolnem redu. Navzlic številnim izkrcanim četam sta bili samo dve žrtvi, en častnik in en vojak.

Angleški listi o položaju

Komentarji današnjih listov k vojaškim operacijam na Norveškem

London, 27. aprila. s. (Reuter) Vsi današnji angleški listi se na vodilnih mestih bavijo z vojaškim položajem na Norveškem. Vsi poudarjajo težaven položaj zavezniške vojske, obenem pa tudi odločnost Anglije, da kampanjo na Norveškem privede do uspešnega zaključka.

Liberalni »News Chronicle« pravi, da Angleži niso nikdar pričakovali, da jih čaka na Norveškem lahka naloga. Vojna na Norveškem je važna tako s strateškega, diplomatskega in moralnega vidika, zato pa so Angleži pripravljani, da premagajo vsak napor, ki je potreben, da v tej vojni zmaga.

»Daily Mail« pravi, da zaenkrat vsi vojaški faktori na Norveškem govorijo o Nemcem v prid, toda samo zaenkrat. Angleži pa morajo nastopiti hitro in odločno, da vzpostavijo ravnotežje. Predvsem morajo doseči Angleži na Norveškem letalsko premoč. To je osnovni pogoj za uspešno nadaljevanje kampanje. Predvsem pa je treba dobiti za letala primerna oporišča. List poudarja, da ima Anglija na razpolago tako dovolj moštva, kakor tudi letal. Treba ji je sedaj na Norveškem samo še varnih letališč, ker je edino na ta način mogoče ohraniti položaj v južnem delu Norveške.

Tudi »Daily Telegraph« naglašja, da je pomoč letalstva najnujnejše vprašanje norveške kampanje. Pošiljanje lovskih letal na Norveško je bila drzna odločitev, ki je povzročila sicer nekaj izgub, pa prinesla tudi že prve uspehe. K operacijam na kopnem pripominja list, da bo borba za Trondhjem najprej dolga in ostra. Če bi se Nemcem posrečilo vzpostaviti zvezo med Oslom in Trondhjemom, bi selo utrdili svoj položaj v južnem delu Norveške.

»Daily Express« komentira boje pri Steinkjeru in pravi, da so se sicer Angleži morali umakniti, toda to je bil samo

manjši neuspeh, ki ne bo imel večjega pomena za celotne operacije. Lahko se zgodi, da pride še več takih manjših neuspehov, toda angleški narod je pripravljen nanje.

»Daily Herald« kritizira splošno vodstvo operacij na Norveškem. Priznava, da je imela vlada na razpolago malo časa za odločitev in da je bilo treba poslati na Norveško pač one čete in material, ki sta bila v naglici na razpolago. List pravi, da se je morala vlada že dolgo prej zavedati, da bo kampanja na Norveškem morda potrebna. Ministrski predsednik Chamberlain je še 20. marca dejal v parlamentu, da je bila ekspedicijska vojska za Finsko pripravljena, obenem pa je posvaril Norveško in Švedsko, da je po sklenitvi sovjetsko finskega miru prišla vojna bliže

27. IV.
do 6. V.
1940 I.
XVII.
Salon

avtomobilov

»Goriva in uporaba« — Poljedelski stroji — Vno — Poletje in gospodinjstvo — Turizem — Narodna ročna dela.

Na železnica od 22. IV. do 11. V. brezplačni povratek, na jadr. parobrodih višji razred za ceno nižjega.

do njunih vrat. List se sprašuje, če je bila vojska, ki je bila prvotno namenjena za Skandinavijo, morda porabljena drugod ter pravi, da bi bila to vsekakor težka napaka.

»Times« opozarja, da so Nemci že v prvem trenutku dobili v roke najvažnejše

vojaške postojanke in luke. Tembolji pomembno pa je, da so zavezniški kljub temu nemoteno dovršili prevoz svojih čet preko Severnega morja. V vojni, v kateri se obe strani borita v tuji zemlji, mora končno odločiti premoč na morju in ta je v rokah Anglije.

Normalen razvoj operacij zavezniške vojske

Zavezniški imajo na Norveškem že večje število protiletalskih topov in letalska oporišča

Pariz, 27. aprila. s. (Havas) Zadnje dni je vzbudilo pozornost dejstvo, da so javljala poročila najprej, da so zavezniške čete pri Lillehammerju, kmalu nato pa, da so se umaknile do Dombasa. Istočasno je bilo najprej sporočeno, da so Nemci pri Elverumu, takoj nato pa, da so prodrli do Rørosa. Ta hitra napredovanja in umiki so vzbudili mnogo komentarjev. Naslednji pregled jih pokaže v pravi luči ter tolmachi celotni vojaški položaj na Norveškem.

Zaenkrat sta na Norveškem dva važna vojaška centra. Prvi, ki se ga poslužujejo Nemci, je Oslo z okolico. Tu se koncentrirajo glavna nemška armada. Drugi center pa je Namsos, kjer se izkrcavajo zavezniške čete. Med tema glavnima centroma je še nemška postojanka druge vrste v Trondhjemu, ki pa je v nevarnosti, da bo izolirana. Zato gre glavna nemška akcija za tem, da vzpostavi čimprej zvezo med obema svojima vojaškima centroma. Ta cilj zasleduje nemško prodiranje po obeh glavnih dolinah iz Osla proti Trondhjemu.

Proti Rørosu so Nemci prodrli po Oesterdalju z lahkimi edinicami, ki niso bile dovolj podpirane. Zato so se morali Nemci že kmalu umakniti. Prav isto na se je primerilo zavezniški vojski v Gudbrandsdalu. Tu so zavezniški prodrli do Lillehammerja, tudi samo z lahkim, malo podprtimi edinicami, pa so se potem mo-

rali enako kakor Nemci v sosedni dolini, umakniti do Dombasa.

Vsekakor pa so imele vojaške operacije obeh tabarov v zadnjih dneh samo izvidniški značaj. Sedaj je najvažnejši moment, da imajo zavezniški močne položaje tako pri Dombasu, kakor tudi pri Størenu, tako da je Nemcem nadaljnje prodiranje onemogočeno. Zavezniški imajo prednost, da so njihove postojanke dokaj blizu glavnemu oporišču v Namsosu.

Zavezniški razpolagajo še z obrambnimi postojankami drugega reda med omenjenimi glavnimi linijami. Te sekundarne položaje zavzemajo norveške čete, ki resno ogrožajo nemške čete pri prodiranju. Tako na primer je trdnjava Hegre še vedno v norveških rokah ter kontrolira s svojimi topovi važno letališče Vernes pri Trondhjemu.

V zadnjih 48 urah so dobili zavezniški dragoceno pomoč z dovolom večjega števila protiletalskih topov, ki bodo gotovo omajali možnost nadaljnjih nemških letalskih napadov. Tako Nemci že niso več ponovili napada na Namsos, odkar je mesto dovolj zavarovano s protiletalskimi topovi. Isto tako je važno, da imajo zavezniški na Norveškem že svoja prva letalska oporišča, kje so ta, je seveda tajnost. Vsekakor pa bodo ta oporišča olajšala delo angleškim in francoskim letalskim eskadram, ki so že na Norveškem.

„Ničesar ne bomo storili, kar bi oteževalo položaj naših sosedov“

Bolgarski zunanji minister o odnošajih z Jugoslavijo in o naših razgovorih v Moskvi

Sofia, 27. aprila. e. Dopisniku beograjske »Politike« je zunanji minister Popov izjavil med drugim:

Današnji veliki dan krščanstva (pravoslavni veliki petek) ima za nas zaradi dogodkov, posebej pomen. Med tem ko je del najkulturnejših narodov zopet nastopil svoj križni pot in ko je ves svet v srnitem strahu, nas ta dan opominja na vseljanje, da ne obupujemo in da ne izgubimo upanja v bodočnost človeštva. Vstajenje bo prišlo temu, ker trdnjeje verujemo vanj in ker splošni človečanski ideali bratstva, pravice in ljubezni kljub vsemu vedno bolj pronicajo med narodom. V pričakovanju tega dne imamo Jugoslovenci in Bolgari dolžnost ohraniti naši državi pred opustošenjem tega novega požara in nadaljevati pot naših splošnih ciljev medsebojnega spoštovanja in vzajemnega zaupanja, a to je pot, ki nam jo kaže modrost naših državnih poglavarjev in zdrav instinkt narodnih množic, da se lažje ubranimo vsake nevarnosti z zaupanjem v našo boljšo bodočnost. S takimi občutki pozdravljamo vse prijatelje v Jugoslaviji in skupni pravoslavni veliki noči.

Na vprašanje, kako tolmachi izjavo predsednika vlade dr. Filova, da bo mir na Balkanu še dolgo ohranjen, je minister

Popov izjavil: Jasnno je, da je to mnenje predsednika Filova, ki je govori pred veliko množico kmetov, za časa svojega potovanja po notranjosti države, ko so se kmetje zanimali za današnji mednarodni položaj. S temi besedami jih je Filov pomiril. Filov in jaz sva optimista, ker mislija, da bo mir na Balkanu ohranjen.

Glede na sedanje bivanje jugoslovenske gospodarske delegacije v Moskvi je minister Popov izjavil:

Mi se zelo veselimo zaradi tega koraka s strani Jugoslavije. V Beogradu sem imel kot polnomočni minister mnogo razgovorov o tem vprašanju in zdaj mislim, da se bo naše stališče bolj razumelo. Prepričan sem, da bo imela Jugoslavija od zvez s sovjetsko Rusijo samo korist.

Na vprašanje, ali Bolgarija ne glede na Balkansko zvezo sodeluje z ostalim Balkanom za ohranitev miru in nevtralnosti, je izjavil:

Razume se, da pri nas ostane vse tako, kakor je bilo doslej. Mi smo pripravljene čuvati mir, ki je podlaga naše politike. Ničesar ne bomo storili, kar bi oteževalo položaj naših sosedov do konca vojne. Naša največja želja je, da ostanemo nevtralni in v najlepših odnošajih s sosedmi.

Odklonjen predlog v danskem parlamentu

London, 27. aprila. s. (Reuter) V danskem parlamentu je stavil večeraj vodja danskih nacionalnih socialistov predlog, naj bi parlament izrazil zahvalo onim danskim vojakom, ki so padli ob priliki nemške okupacije. Predsednik parlamenta je predlog odklonil z utemeljitvijo, da bi v sedanjem položaju takša resolucija ne bila umestna.

Odgovor predsednika parlamenta kaže, da se danska skrbno varuje storič karikoli, kar bi moglo njeni položaj pod nemško okupacijo poslabšati.

Nemci nabirajo vojake v zasedeni Poljski

Berlin, 27. aprila. e. Včeraj je bila v zasedeni Poljski izdana nova odredba, s katero se vsem Nemcem, bivšim poljskim državljanom, naznanja, da lahko stopijo kot prostovoljci v nemško vojsko. Sprejeti bodo prostovoljci od 17. do 44. leta. Uredba pravi, da bodo vojski teh kmajev uživali iste pravice kakor vodni pomni vojski.

Angleški poslaniški v baltičkih državah

Riga, 27. aprila. AA. (DNB) Kakor se tukaj izve, namerava Anglija v nasprotju z dosedanjimi obljavi imenovati v vseh treh baltičkih državah svoje poslanike. Sedaj je Anglija imela samo enega poslanika za vse tri baltičke države. Sedež poslanika je bil v Rigi, v Kovnu in Revalu pa sta bila samo odpravnika poslov.

Finski promet z Ameriko

Helsinki, 27. aprila. AA. (DNB) Finska paroplovna družba Toonen namerava v začetku maja obnoviti pomorsko zvezo z Združenimi državami čez Pečengo na Severnem morju.

Odpovedane prvomajske proslave na Nizozemskem

Haag, 27. aprila. s. (Reuter) Po posvetovanju z notranjim ministrom so nizozemske strokovne zveze in socialno demokratične organizacije odpovedale vse proslave 1. maja.

„Ne samo premišljena in organizirana borba proti uohunstvu in ostro nadzorstvo vseh tujcev, ki se klatijo po državi, temveč tudi — kar je glavno — ostro nadzorstvo vseh organizacij, ki se s svojo ideologijo istovetijo z ideologijo, katera bi mogla ogroziti nacionalno življenje in svobodo v naši državi — to nam je potrebno.“

»Narodni List«

Iz notranje politike

Jugoslovenska logika

Mi smo jugoslovenski nacionalisti ter gledamo na srbsko hrvatske spore z višjega stališča — objektivno, piše splitski »Narodni list« in nadaljuje:

Ako neki srez izven banovine Hrvatske, kjer so Hrvti v večini, zahtevajo priključitev k banovini Hrvatski, imajo neki velikohrvatski krogi to zahtevo za narodno in upravičeno.

Ako pa nasprotno neki srez v banovini Hrvatski, kjer so Srbi v večini — na podlagi istih demokratičnih in narodnih načel — zahtevajo izločitev iz banovine Hrvatske, potem so veleizdajale!

Prav tako postopajo tudi naši velikohrvati, kadar gre za tako imenovane srbske srece...

Mi nismo krivi, da je v vseh teh sporih samo ena logika — jugoslovenska.

Konferenca JNS v glavnih dalmatinskih mestih

Tajništvo banovinskega odbora JNS banovine Hrvatske sporoča, da bodo v začetku maja naslednje konference:

2. maja v Splitu, 3. maja dve konferenci v Šibeniku (za delegate iz severne Dalmacije in šibenskega sresa ter za mesto Šibenik), 5. maja pa v Dubrovniku. Na vseh teh konferencah bodo poročali o zunanjem in notranjem političnem položaju Jovo Banjanin, dr. Albert Kramer in dr. B. Angjelinović.

O priliki konference v Splitu bo v zvezi z razpisom občinskih volitev v banovini Hrvatski tudi seja banovinskega odbora JNS za banovino Hrvatsko.

Francoski glas o naši odločni volji

Francoski radio je podal zanimivo reportažo o splošnem razpoloženju v naši državi. Reportažo je izvršil posebni dopisnik P. Decharme, ki je svoje poročilo popoldne telefoniral v Pariz, kjer so ga sprejeli na gramofonske plošče. Te plošče so bile večer reproducirane v pariškem radiu. Decharme je svoje poročilo končal z izjavo, da vladata povsod v naši kraljevini mir in odločna volja, da se ohrani nevtralnost in državna neodvisnost.

Proti načelom politične svobode

Beograjski »Politiki«, ki je v svojem poročilu iz Zagreba trdila, da je politika HSS po sporazumu in po vstopu stranke v vlado prekoračila resno razpote in da so bile zaradi nejasnega položaja stranke med narodom razpisane podeželske občinske volitve na Hrvatskem, pri katerih naj bi ljudstvo pokazalo, da je solidarno z delom strankinega vodstva, odgovarja »Hrvatski dnevnik«, ki pravi med drugim:

»Politika« želi servirati svojim čitateljem mistifikacijo, češ da je HSS po hrvatskih vaseh izgubila pristaje in da naj zato volitve pokažejo, »da je vsaj po večini ohranila svojo moč na Hrvatskem. Toda HSS pri teh volitvah ne namerava meriti svoje moči. To bo storila šele pri političnih volitvah, predvsem pri volitvah v hrvatski sabor. S tajnim glasovanjem v hrvatski sabor bo zlasti meščanstvu dano jamstvo, da bo mogel vsakdo svobodno glasovati po svojem političnem prepričanju. HSS ne namerava napraviti iz občinskih volitev surogat saborskih volitev. Sabor je politična zadeva, občine pa morajo dobiti gospodarsko obseleže.

V zvezi s to polemiko naj navedemo še naslednje besede glavnega glasila HSS »Seljačka domać«: V prejšnjih časih so imele občinske volitve političen značaj. Tako smo pri zadnjih volitvah imeli povosod kandidatne liste HSS in vladne liste ter se je vodila borba, kdo bo zmagal. Ker imamo sedaj svojo vlado, ne bo nikakih list, ker je ves hrvatski narod v vrstah HSS. Pristajši bodo postavili liste z ozirom na gospodarske interese občin, ki ne smejo biti poprišče političnih borb.

Vse to so le lepe besede, ki ne morejo overiti upravičenih očitkov, da so javne volitve v banovini Hrvatski »težak pojav v našem notranjem političnem življenju, kakor je že ugotovilo »Jutro« v svojem uvodniku. Prav ima »Narodni List«, ko pravi: »Samo se pozabija, da je tudi Stojadinović z odprtim vizirjem pri občinskih volitvah dobil legitimacijo, da zastopa narod.«

Članke »Slovenski Narod«!

Nenavadno visoko število tujcev

Strogi ukrepi proti tujcem in druge varnostne odredbe v Rumuniji

Bukarešta, 27. aprila. e. Strogi ukrepi za nadzorstvo bivanja in gibanja tujcev, ki jih je pred dnevi izdala rumunska vlada in ki se že izvajajo z največjo odločnostjo, so napravili globok vtis v rumunski javnosti. V političnih krogih na pravilo, da je bila vlada prisiljena izdati slične ukrepe, kakor so jih že napravile madžarska, jugoslovanska, bolgarska in turška vlada. Namen teh ukrepov je zaščititi varnost pred vsemi morebitnimi notranjimi presenečenji in omogočiti aparat države obrambo normalno funkcioniranje, da se odstranijo vse ovire, ki bi v odločilnem trenutku lahko nastale zaradi prevelikega števila tujcev.

S tem v zvezi se izraža začudenje zaradi izredno velikega števila tujih turistov, ki so celo zdaj v predsezoni, ki ni ugodna za turizem, poplavili Rumunijo in kažejo nenavadno zanimanje za vse, kar se do-

gaja. V dobro poučenih krogih izvejo, da je bilo pred nekaj dnevi okrog 30.000 tujcev samo v Bukarešti. Ti tuji turisti so zelo pozivili nočno življenje v Bukarešti.

V primeru z lanskim tujcem prometom je letošnji res nenavadno visok, saj je bilo lani v istem času v Bukarešti samo okrog 7000 tujcev.

Bukarešta, 27. aprila. e. (Radior) Notranji minister je izdal odlok, da se v smislu vladnih sklepov za ohranitev nevarnosti prepoveduje objavljanje polemičnih in propagandnih izjav vojuih in strank. Prav tako je prepovedana vsaka politična propaganda, ki ne spada v okvir programa stranke narodnega preporoda. Strogi ukrepi se bodo izvajali tudi proti društvom, raznim organizacijam, sprovedom in zbiralcem prispevkov, kakor tudi proti vsem drugim, katerih delovanje je v nasprotju z obstoječimi zakoni.

Evropski dogodki morajo iti skozi Rim

Rim, 27. aprila. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Angleski laburistični poslanec Morrison je svetoval Italiji, naj stoji ob strani v sedanji vojni, da ne bi doživela neuspeha, če bi bila na strani Nemčije.

S tem v zvezi naj se Morrison spomni, da Italija že četrto stoletje ni stala ob strani. Leta 1915 je sklep Italije rešil Francijo. Leta 1918, ko je maršal Foch izjavil, da bo vojna trajala še eno leto, je zmaga Italije nad avstrijsko monarhijo končala vojno. Italija zares lahko vsako leto proslavlja zmago, medtem ko Angličani in Francozi proslavljajo samo premirje. Leta 1935 je Italija triumfalno vkorakala v Etiopijo proti koaliciji 52 sankcionističnih držav. Leta 1937 Italija ni stala ob strani, ko se je vodila državljanska vojna v Španiji. Odkar je fašizem prevzel oblast, je imela Italija odločilen vpliv v Evropi. Tudi večkrat so v fašističnem korporativnem domu ugotovili, da morajo vsi važnejši dogodki v Evropi iti skozi Rim. To je bilo leta 1914 in to se bo dogajalo tudi v bodoče.

Bratom pravoslavne vere čestitamo praznik Hristovog Vaskresenja!

Življenjski jubilej

Kranj, 26. aprila. Te dni je praznoval 60letni jubilej splošno znani in priljubljeni dimnikarski mojster Alojzij Zakrajšek. Jubilar se je rodil pred 60 leti v Podsmreki pri Velikih Laščah kot kmečki sin. Zakrajškova domačija v Podsmreki leži poleg rojstne hiše pomena Stritarja in so bili tako oboji najbližji sosedje. S 14 leti je odšel na jugoslavni kmeti v Zagreb in tam se je nato izučil dimnikarske obrti. Kot pomočnik je nato odšel v Bjelovar, od tod pa v Radovljico in v Gradec. Pred 37 leti pa je prišel v Kranj, kot naslednik dimnikarskega mojstra Potuška. Tu sta si z gospo soprogo iz znane Dolarije družine iz Velenja ustvarila lasten dom. Polnih 42 let se že g. Zakrajšek udeležuje pri gasilskih in ga tudi kranjska gasilska četa šteje danes med svoje člane kot neumorno in zaslužnega delavca. Gasilska zajednica ga je za zasluge odlikovala z zlato kolajno.

Največjo popularnost pa si je jubilar pridobil, ko je postal vodja gasilske godbe. Ko pa je ta prenehala in se je pred šestimi leti ustanovilo kranjsko glasbeno društvo, tedaj smo zopet ugledali pomembno jubilarstvo postavlo na čelo nove godbe, katero se danes vodi na vse prireditve. Vseskozi je bil jubilar odločen naprednjak in je tak ostal tudi še danes. V istem duhu je vzgajal tudi dva sinova, ki marljivo sodelujeta v Sokolu in ostalih naprednih društvih. K mnogim čestitkam, ki jih je prejel ob jubileju tudi mi pridružujemo svoje z željo, da bi še nadalje ostal čil in krepak.

Sezona za zelenjavo

Ljubljana, 27. aprila.

Lahko bi rekli, da je življenjski trg že danes nudil pravo pomladno sliko; začela je prevladovati zelenjava. Trg je bil v pravem pomenu besede poplavljen z njo. Čeprav dežja ni bilo posebno mnogo, je napravil pravi fučez. Vrtovi so ozeleneli čez noč in zdaj se, da berivka zrasla v enem samem dnevu. Prejšnji tržni dan je bilo še malo napredaj, danes je pa bilo skoraj največje zelenjavo. Toda tudi druge domače zelenjave je bilo danes mnogo, največ špinat. Precej je radiča in motovilca. Regrat pa zdaj že ne gre več posebno v denar, ker je že žilav.

Trg je danes oživel zlasti zaradi tega, ker so meščani zelo kupovali sadike, predvsem solato in cvetje, pa tudi že paradiznike. Najbolj so bili s tem blagom zalozeni vrtnarji. Zasedli so ves prostor, ki je določen za nje in ki je le redko povsem zaseden. Mnogo sadik so pa imele napredaj tudi Trnovčanke. Zdjaj, ki je zemlja namočena, je posebno primeren čas za sajenje. Menda je bilo danes na trgu prav zaradi tega proti pričakovanju tako živahno.

Pri cenah ni bistvenih razlik. Samo po sebi se razume, da je domača zelenjava nekoliko cenejša, a berivke pač ne moremo prištevati med glavna živila. Prejšnje dni so jo prodajali po 2 din merico, danes pa po 1,5 din. Prav tako se je pocenila špinata.

Gospodinj se pričakovale, da se bodo jajca še nekoliko pocenila, saj bi morala biti zdaj najcenejša, ko jih je največ. Toda cene so se že ustale in upravičena je celo bojazen, da se bodo jajca kmalu začela zopet podraževati, ker je živahen izvoz. Zdjaj jih prodajajo 11 do 14 kosov za 10 din. Letos torej jajca ne bodo po 50 par kakor so bila prejšnja leta.

Na trgu med zelenjavo je napredaj še vedno nekaj starega krompirja. Zanimivo je, da so ga nekaj časa prodajali po 2,50 din kg, zdaj pa že po 2 din. Precej je drago

Kitajski uspehi

Sanghaj, 27. aprila. s. (Reuter) Uradno kitajsko poročilo javlja, da so kitajske čete dosegle velik uspeh s tem, da se jim je posrečilo zavzeti mesto Kaifong v provinci Honan. Japonska poročila potrjujejo, da je Kaifong padel.

Po kitajskih poročilih je padlo v bojih za Kaifong 2000 japonskih vojakov. Japonci sami pravijo, da so izgubili samo 24 vojakov.

Pierlotova vlada ostane

Bruselj, 27. aprila. AA. Listi soglasno naglašajo važnost pisma, ki ga je kralj Leopold poslal Pierlotu in v katerem izraža željo, da Pierlotova vlada še nadalje vodi državne posle. »La Gazette« naglašuje ob tej priliki enodušnost Belgijcev in pravi, da je ta enodušnost v sedanjih časih potrebna. Podobno pišejo vsi ostali belgijski listi, ki naglašajo vdanost Belgijcev kralju Leopoldu in željo Belgije, da ohrani nevtralnost.

Ameriški vojni odposlanec za Nemčijo

Washington, 27. aprila. AA. (Stefani) Ameriška vlada je sklenila poslati v Nemčijo novega vojnega odposlanca, ki bo imel dolžnost proučiti pogoje, pod katerimi živijo zavezniški ujetniki.

podmladkarjev akademijo, proslavila jadranski dan ter pri odkritju trboveljskega spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I položila lep venec. Društvo je šlo 249 članov in 689 podmladkarjev na tukajšnjih solah. Posebno skrb so posamezni poverjeniki posvetili podmladku Jadranske straže ter jim z denarnimi podporami omogočili izlete na Sušak, Bakar, Crikvenico, Hvar in Split. Pri volitvah je bil potrjen dosedanj odbor s predsednikom Mirkom Sušnikom novim podpredsednikom G. Tinetom Korinškom, tajnikom obc., blagajnikom Požunom Edvardom in tajnikom Pavličem Efremonom. Na skupščini sta bili tudi zanimivi predavanja inž. Stefeta »O zračnih napadih in njih obrambi« ter skiptično predavanje g. J. Baumgartena »Od Jelse do Splita« z lepimi barvnimi slikami. Obisk je bil srednji, ter bi bilo želeli, da se prebivalstvo za tako koristno društveno delo JS v bodoče zanima z večjim razumevanjem.

Učiteljsko zborovanje

Ljubljana, 27. aprila

V torek so zborovali učitelji JUJ sreskega društva Ljubljana mesto v telovadnici II. deške ljudske šole na Cozovi cesti. Zborovanje je vodil predsednik društva učitelj g. Mlekuž Vekoslav, ki je uvodoma pozdravil g. nadzornika Ločnikarja, predavatelja g. prof. Rudolfa Kobilica in Rudolfa Horvata ter vse ostale navzoče.

Didaktični vodja bežigradske državne poskusne šole g. prof. Rudolfa Kobilica je predaval o vprašanju: »V čem naj bi bilo bistvo šolske reforme?« Učiteljsstvo je z največjo vnetostjo sledilo predavatelju in ga za njegov trud nagradilo z aplavzom. Sledilo je situacijsko poročilo, ki so ga podali g. Kristina Lukič, g. Hreščak, Mihelič in Mlekuž. Sprejeti so bili sledeči predlogi: 1. Odobravamo resolucijo za zvišanje službenih prejemkov, ki jo je izročil akcijski odbor predsedniku vlade, s katero zahteva 27 organizacij nekatere spremembe uradniškega zakona iz leta 1931 in dodatnih odredb o zboljanju gmotnega stanja drž. uslužbenstva.

2. Vlada naj izda in usakoni novi zakon o društvih, shodih in posvetih, s katerim naj se ukinejo čl. 76 zakona o uradnikih, čl. 78. zakona o državnem prometu osebnosti in čl. 84. pravilnika o delavcih, drž. prometnih ustanov, da bo možno ustanoviti nujno potrebno »Zvezo organizacij državnih in samoupravnih uslužbencev, delavcev in upokojeincev«.

3. Glede organizacije našega združenja se v celoti strinjamo s stališčem vodstva sekcije JUJ za dravsko banovino.

4. Resolucijo s katero protestiramo proti namernim in stalnim napadom na učiteljsvo, naj predloži vodstvo sekcije s posebnim priporokom merodajnim čimteljem v uvaževanje in ugodno rešitev.

5. Soglasno odklanjamo predlog o prostovoljnem zavarovanju učiteljsstva.

6. Prihodnje zborovanje naj se vrši izven Ljubljane. Čas in kraj zborovanja določi upravni odbor.

Slednjič je g. Čučkova razdelila nove ankete pole o proučevanju prehrane naših šolarjev. Predsednik društva g. Mlekuž pa je nato zaključil lepo uspešno zborovanje, katerega se je udeležilo 128 članov.

SPORT

Dirke kolesarjev okrog šmarne gore

Ze nekaj let sem je bila vse do lanskega leta kot prva kolesarska prireditelja sezona v Ljubljani podružna krožna vožnja, ki je med našimi ljubitelji kolesarstva postala že tradicionalna. Lani pa je DKSK »Edinstvo« prehitelo »Hermesa« z »cross-country« in prav tako tudi letos, ki ga bo imelo jutri. So pa te vrste prireditve že v skrajnem času, saj je njihovo prirejanje že v poletnih mesecih leta. Letos je tudi podružna krožna vožnja prireditelj »Hermesa« dal na drugo mesto iz tehničnih razlogov in postavil na prvo krožno vožnjo okrog šmarne gore (zaveš. dirkače), na traktu Zg. Gameljne — Smartno — Povodje — Zg. Gameljne pa za turistične dirkače (neverif.). Verificirani dirkači bodo vozili na progi Zg. Gameljne, Smartno, Skarčnja, Vodice, Hraše, Sv. Valburga, Smlednik, Vikre, Tacev, Smartno ter se enkrat iz proga, izveniši Zg. Gameljne, nakar se končajo na cilju v Zg. Gameljnah. Dirke bodo v nedeljo, dne 5. maja, ob 14. uri. — Turisti bodo vozili v manjših skupinah pa dva kroga prevoženj in izbrani v finale se dva kroga finala. Predvožnje bodo pred štartom verificirani, finale pa med vožnjo istih. Prav lep in jasev razgled na vožnjo turistov bodo imeli izletniki s šmarne gore, ki bodo skoraj na vsaj progi pred njihovi očmi, medtem ko bodo dolgoprogasti vidni le delno, tako n. pr. štart in cilj, ki bo nekako na sredini puta med Smartnim in Zg. Gameljnam. Tudi bo zanimiva vožnja dolgoprogovozov zato, ker bo skupina juniorjev štartala kakor tri ali štiri minute pred prvorazrednimi dirkači, katerih naloga bo, te sprejme na 48 km dolgi progi ujeti, če želijo doseči katero iz prvih klasičističnih mest, ker bo klasičiranje enotno za obe kategoriji. Dirke bodo, kakor je pri kolesarjih že običajno, ob vsakem vremenu. Razdelitev nagrad in razglasitev rezultatov bo takoj po dirkah v Zg. Gameljnah pri Magistru.

S kolesom čez drn in strn

Kakor lanske leto, tako bo tudi jutri popoldne ob 15. imel otrovotveno kolesarsko gozdno dirko DKSK Edinstvo v Zg. Šiški s štartom in ciljem pri gostilni Martinc. To je zanimiv način dirk, s katerim mora pokazati kolesar vsestranske sposobnosti. Zelo mora paziti na pot, ki mu ni znana in je markirana z različnimi znamenji. Vsaka najmanjša nepazljivost se lahko brido maščuje. Ako preze vozač znak poti, krene v stran in izgubi na času. Če preze znamenje nevarnosti ali zapreke, je čisto v nevarnosti za življenje. Vozač mora biti silno pazljiv, gibčen, dober tekač in sploh rutiniran vozač. Ta panoga dirk pri nas ni mnogo razširjena, ker je zvezana z ogromnim delom in veliko kontrolo, je pa najboljši trening za vozače, ker deluje pri tem vse mišičevje.

Velike uspehe so želi naši kolesarji, ko so vozili crosscountry sporedno s švedskim treningom, ki ga je vodil naš sedanji predsednik SKZ g. Josip Jaklič. Uspehi takratnih slovenskih kolesarjev pričajo o vrednosti teh gozdnih dirk in bilo bi priporočljivo, da bi tudi drugi klubi posnemali DKSK Edinstvo in sčasoma uvedli državno prvenstvo za gozdne dirke.

Prometna nesreča

Metlika, 26. aprila

V četrtek popoldne se je z osebnim avtom vozil proti Metliki trgski potnik g. Morvai iz Zagreba s soprogo. Pod odcepom ceste, ki vodi v Bušinj vas, nekako šest km od Metlike proti Suhorju, se je pripetila nesreča, da je avto na nevarnem ovinku nenadoma zasel na rob ceste in se prevrnil pod breg, kjer je obležal precej razbit. Poleg strahu sta potnika pri tem dobila lažje in težje poškodbe.

Na kraj nesreče je bil pozvan zdravnik g. dr. Omanen iz Metlike, ki je poškodovanca pregledal ter odredil takojšen prevoz g. Morvai v bolnico v Karlovec, ker je zadobila očividno hujše notranje poškodbe. Ponesrečeni avto so kmalu zvezli zopet na breg in cesto. Z razgibanim vozilom je g. Morvai počasi nadaljeval vožnjo proti Karlovcu sam.

Prav na istem mestu, kjer je nevaren dvojni ovinek, se je primerilo že več enakih nesreč, pa bi bilo v interesu varnosti prometa, da se ta ovinek čim prej izravna.

Iz Kranja

— Dim na mestnem trgu. V petek popoldne se je pričel po trgu valiti gost dim, ki je mešane precej razburil. Dim je prihajal iz mestne hiše. Kmalu pa so se ljudje pomirili, ko so zvedeli, da so se vžgale samo saje v dimniku. Okrog popoldneva pa so se istotako vnele saje in sicer tudi na mestnem trgu v Lukeževi hiši.

— Birna. V nedeljo bo v Kranju birma, ki bo to pot dosegla rekordno število v pogledu birmancev. Skoro tisoč birmancev se je prijavilo tokrat in bodo nekateri botri in botrice imeli kar po 10 in še več birmancev, oziroma birmank. Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki bo opravil birmansko opravilo, je prispev v Kranj v petek popoldne, kjer so ga pred mestno hišo sprejeli predstavniki mestnega občinskega odbora z g. županom Česnjem na čelu, dalje kranjska duhovščina, predstavniki uradov, korporacij, društev, šol itd.

— Gorenjski derby. Jutri se bo na Jesenicah vršila najzanimivejša tekma v podzveznem prvenstvu in sicer v znamenju gorenjskega derbija. Kako odločina bo ta tekma, nam pove samo to, da si bo zmagovalac priboril s to zmago tako rekoč že naslov podzveznega prvaka ljubljanske skupine. Radi tega vlada v Kranju za to tekmo največje zanimanje. Domača enajstotica se dobro zaveda teške naloge, ki jo čaka v nedeljo na Jesenicah. Da bodo naši zaigrali s čim večjim elementom, za to bodo poskrbeli številni navijači, ki bodo spremili igrače in jih podžigali v spornih borbi.

Iz Zagorja

— Birmovanja, ki ga je v nedeljo opravil knezoškof dr. Rožman, se je udeležilo 425 birmancev, med njimi celo neki 22 let star mladenič. Pred tem je bila še kanonična vizitacija vseh šol, tako ljudskih kakor meščanske. Birmovanja so bili veseli tudi naši gostilničarji, saj je bilo preko vsega dne in pozno v noč videti zgovorne in veselo majave gruče naroda, veselih botrov in botric, ki so odpotovali s popoldanskim in večernim vlakom. Dan je bil kot nalašč, le po peti uri se je vsula huda ploha, ki pa je prinesla pravi blagoslov žejni zemlji, vrtljaku pod cerkvijo pa je za nekaj časa odgnala razigrano mladino. V ponedeljek popoldne je po okoliških rebreh debela toča med gromom in treskom napravila precej škode na drevju in mladih posevkih. Danes v torek so češnje v polnem cvetju, hruške bodo ob tem vremenu zacvetele danes ali jutri, jablane zgodnje vrste pa najkasneje v petek, tako je že vse bohotno. Rekli bi lahko, da je letos pomlad kar eksplodirala, saj pretekli petek ni bilo videti še nobenega zelenja.

— Akademija sokolskega naraščaja, ki si je letos organiziral samostojno upravo v okviru društva in v kratki dobi pokazal pod vodstvom naraščajnika Poljšaka Gorazda, da ima v sebi lepe življenjske sile, smisel za delo in vestno organizacijo, bo v nedeljo zvečer v Sokolskem domu. Na sporedu so najraznovrstnejše telovadne in pevске točke, deklamacije, prizori in podobno. Vabimo našo prijateljsko javnost, da s svojim obiskom vlije mlademu naraščaju potrebne pobude in mu da priznanje za njegovo uspešno delo.

— Izredno dobro obiskano predavanje. V sredo se je vršilo v veliki dvorani po Gasilski četi organizirano predavanje kapetana I. kl. g. Toša Franja iz Celja. Z veliko rutino in sugestivno besedo je v skoro dveurnem predavanju po uvodnih, z globoko domovinsko ljubeznijo prežetih besedah prikazal nevarnosti zračnih napadov ter obenem pojasnil s splošnimi in še posebej na kraj se nanašajočimi navodili uspešno pasivno obrambo pred njimi. Predavanje je v do kraja nabasani dvorani in prepolni galeriji poslušalo gotovo nekaj nad šest sto ljudi vseh slojev ter je uspeh nad vse zadovoljiv in je živa beseda odličnega predavatelja razjasnila marsikatero nejasnost, vllila poguma in samozaupanja v primeru kakih dogodkov, na katere moramo biti pripravljeni že v mirni dobi, da nas potem ne bi našli nepripravljene in brezglave.

— Obširno spomenico bo izdalo Sokolsko društvo ob svojem letošnjem zlatem jubileju. Vsebovala bo izbrano gradivo, ki so ga prispevali odlični sokolski in drugi javni delavci. Opremljena bo s številnimi klisji ter bo tako v pestri raznolikosti prikazovala vzore in boje ter uspehe petdesetletnega delovanja Sokola v črnem revirju. Kakor že sporočeno, bo društvo proslavilo svoj zlati jubilej v dneh 16. in 17. junija, kot pomnik tega datuma pa bo odkrilu poprsje pokojnega kralja Aleksandra ob procelju prenovljenega lica Sokolskega doma.

— Blokiranje pešpot, tako bi z vsjo upravičenostjo mogli imenovati odsek pešpoti vzdolž starih apnenic na glavni cesti. Nagradadiit so nanjo debelega postpa in zdaj čakajo, kdo naj bo tisti pionir, ki bo zlomil to blokado, saj je jasno, da se pešci te poti ogibljejo, hodijo na tem kraju po sredini ceste in po nepotrebnem ovirajo promet. Priporočamo cestni upravi, da ahi pričajiz smukaj valjar in napravi red, ali pa da povabi svoje člane, nakar naj skupno naskočijo blokado in jo stro. Prosimo samo za pravčasno obvestilo, kajti smo Zagorjani dostopni humorji in bi se radi zabavali vsaj tako, kot je morda to kajti naš naravni privoščiti ali ne privoščiti citirani odbor.

Beložnica

KOLEDAR

DANES: Sobota, 27. aprila: Peregrin JUTRI: Nedelja, 28. aprila: Pavel od Križa

DANAS NJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Severna brigada KINO SLOGA: Anton Poslednji KINO UNION: Robespierrov padeč KINO MOSTE: »Pevce potepuh« in »Saratoga«

KINO ŠIŠKA: Ulica brez radosti JUBILEJNA RAZSTAVA V JAKOPICEVEM PAVILJONU odprta od 9. do 18. RAZSTAVA AKAD. SLIKARJA FRANČETA GODČA v galeriji Obersnel na Gosposvetski cesti, odprta od 8 do 20. DRUŠTVO »SOČA« — MATICA: predavanje prof. O. Besta o »Gledališču — zrcalu človeštva« ob 20.30 pri »Levu« FILOZOFSKO DRUŠTVO: predavanje dr. H. Lešanca »Stvarnost in zavest« ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Ujež« ob 20.15 Mestni dom

PREREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI ISTI SPORED DRUŠTVO POSESTNIKOV NOVIH HIŠ občni zbor ob 9. v beli dvorani Uniona SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Pekovska« ob 20.15 Mestni dom DRUŠTVO PROFESORSKIH KANDIDATOV občni zbor ob 10. na I. državni realni gimnaziji MLADINSKI ODESEK SOKOLA I. tradicionalni mladinski popoldan ob 15. na Taboru

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, in Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. jutraj mestni vili zdravnik dr. Fran Ciber, Srbska ulica št. 7/I., telefon št. 36-41.

Od spod sita

Besedo korupcija je treba izgovorjati zelo previdno, ker nikdar ne vež, kdaj in kje lahko koga z njo zadeneš. Zato tudi tako malo govorimo o nji. Vendar ne smete misliti, da gre v našem primeru za korupcijo; gre le za sočno gnet — človeku se v teh časih že pri tej sami besedi podede sline. Šešom bo prišel v modo izrek namestu tistega: Kraljestvo dam za konja! — Življenje dam za gnet!

V našem lepem industrijskem kraju, kjer cvete naša tekstilna industrija, je gnet tudi že prišla v modo. Pristna gnet, ne govorimo o konju. Takoj vam postane vse jasno.

V povečani tekstilni tovarni so najemali delavce. Ne smete misliti, da so jih privabliali z gnetjo. Delavcev se je vprav trlo pred vratarjem tronom, pred vhom v tovarno. Vrtar je pustil naprej zdaj tega, zdaj onega. Nikakor ne vseh. Ljudje so misli, da je vrtar strokovnjak in da zna vsakomur presoditi že po nosu, ali je za tovarniško delo ali ne. Vsak pač ni za to, saj so bili med kandidati po večini kmečki sinovi, ki še niso bili aklimatizirani.

Da je bil vrtar res strokovnjak, se je le po izkazu po srečnem ali še bolj, nesrečnem naključju. V gruči delavcev, ki so čakali, da jih sprejmejo v tovarno, je nenadno nastal hrup in pretep. Pomislite, zaradi takšne malenkosti — nekemu kmečkemu sinu se je izpod sukničja izmuznila svinjska krača! Njegov tovariš za njim je opazil to nesrečo, pograbil kračo in ne-rodeža junaško lopnil z njo po glavi: »Tako torej, s kračo si se hotel prikupiti!« Nastal je splošen pretep zaradi nesrečne krače. Dogodek je imel usoden odmev: pri vrtarju so našli lepo zalogo jajc, krač, moke, masti in kar je še podobnih dobrot. Mož je razumel duh časa.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 27. aprila: Partija šaha. Red A. Nedelja, 28. aprila: Asmodej. Izven. Zložane cene od 20 din navzdol

Ponedeljek, 29. aprila: zaprto Torek, 30. aprila: zaprto

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 27. aprila: Modra roža, opereta. Premiera. Premierski abonma

Nedelja, 28. aprila: Modra roža. Izven Ponedeljek, 29. aprila: zaprto

Torek, 30. aprila: zaprto

— Drevo bo premiera slovaške operete »Modra roža«, ki pride na naš oder v Zupanovi režiji in pod Simonitovo taktirko. Za delo, ki je zelo prikupno, je napisal dober, vesel libreto dr. Braxatoris, lahkon in temperamentno glasbo pa mladi komponist Gejza Dusik. V glavnih partijah bodo nastopili: Ribičeva, Barbičeva, Poličeva, E. Sancin, M. Sancin, Zupan, Anžlovar, Frelih in Pianecel. Na današnje premiero bo prispel verjetno tudi sam avtor. — Prva repriža bo jutri v nedeljo zvečer.

Z Jesenic

— Sošolsko društvo Jesenice se jutri v nedeljo korporativno v krogih z godbo in rapori na čelu udeležil slovesnega odkritja spominke plošče pok. vojnomu dobrovolcu Miti Copu na Blejski Dobravi. Zbirališče vseh oddelkov ob 9. uri popoldne v Sokolskem domu. Bračje in sestre, vsi v zbor!

— Nesreča pri delu. V sredo se je v železnici na Javornikih težko ponesrečil 24-letni premikač Martelj Kristijan iz Mojsirane. Pri premikanju vozov je tako nesrečno padel na tir, da so mu kolosa odrezala roko nad komolcem.

— Sport. V nedeljo popoldne se bo na igrišču Bratstva vršila prvenstvena nogometna tekma med enajstotica SK Kranja in SK Bratstva. Ker sta obe moštvi v zelo dobri formi, se obeta huda in zanimiva borba za točko. Ker bo na Jesenicah prislo tudi mnogo kranjskih navijačev, se pričakuje, da bodo tudi jeseniški prijatelji sporta prišli polnoštevilno na igrišče bodrit domače igrače za čim bolj uspešno borbo.

— Zvočni kino Radlo predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) krasen pevski vefilm »Pesem sreče« z Deanno Durbinovo v glavni vlogi. Med dodatki risana šala, kulturni film in zvočni tehnik. Sledi za prvi maj vokalni »Njen prvi ples«.

Rojstni dan Nj. Vis. kneza namestnika Pavla

Ljubljana, 27. aprila
Na prvi dan pravočasne velike noči je padel letos rojstni dan Nj. Vis. kneza na-

mestnika Pavla. Vsa jugoslovenska javnost bo knezu namestniku čestitala in mu izrazila svojo zahvalo za veliko delo, ki ga opravlja na odgovornem mestu za blagor države in naroda.

V prizadevanju, da ohrani s krvjo pridobljeno državo in ji zagotovi varnost na zunanji in mirni plodni razvoj v notranjosti, je knez namestnik pričel državno politiko sporazuma in miroljubno politiko do vseh drugih držav. Zbrati hoče k skupnemu delu vse jugoslovenske žive narodne sile in zagotoviti domovini rast in napredek. V tem pogledu nadaljuje knez namestnik tradicionalno demokracijo našega slavnega vladarskega doma Karadjordjevičev, ki je vedno vodil jugoslovenski narod po poti napredka in slave v boljšo bodočnost. Učitelja in vzora sta mu kralj Peter I. Osvoboditelj, ki je dvignil jugoslovenski narod v težkih časih in po hudih borbah na življenje in smrt v močno narodno in državno zajednico, in Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj, ki je žrtvoval svoje dragoceno življenje za svoj narod, kakor tisoč in tisoč njegovih junakov pred svetovno vojno in med njo. Ne samo knezu namestniku, tudi vsakemu posameznemu pripadniku slovenskega, hrvaškega in srbskega naroda sta oba kraljevska junaka učitelja in voditelja, kar bosta tudi vsem bodočim jugoslovenskim generacijam.

Karadjordjevič so vedno želeli, da bi vladali narodu, ki je močan in junaški v

domačem narodnem življenju, kakor tudi v odnosih do tujih narodov. Ustvarili so svojo željo z mnogimi svojimi žrtvami in z žrtvami svojih najboljših sinov. Tako plemenita želja navdaja tudi kneza namestnika pri vsem njegovem državnem delu. Narod mu je zato hvaležen in je do dna srca prepričan, da bo knez namestnik umel voditi še nadalje do polnoletnosti mlade jugoslovenskega kralja svoj narod tako, da bo vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem ohranjena svoboda, to je najdragocenejša vrednota, v kateri edini se more v bodočnosti razvijati, v kateri edini more razmahniti vse svoje narodne ustvarjalne sile.

V sedanjih izredno težkih časih je še posebej pomembno, da ima naša država na krmlu tako previdnega in spretnega krmarja, kakor je knez namestnik. Še nikoli ni Jugoslavija tako odločno pokazala na zunanji svoje volje po ohranitvi miru kakor zdaj, ko je to tudi najbolj potrebno. Ta naša neomajna volja prihaja vsak dan do izraza v strogi ohranitvi nevtralnosti. In pri tem ne samo za našo državo, temveč za vso jugovzhodno Evropo važnem delu, imajo naši državniki najboljšo oporo in najzanesljivejšega vodnika prav v knezu namestniku Pavlu. Zato je razumljivo, da je z izredno pozornostjo zabeležilo njegov rojstni dan tudi izozemstvo, poudarjajoč pri tem njegove velike zasluge za ohranitev miru na Balkanu.

Žitni davek Slovenije

Čim bolj se podraži žito, ki ga moramo uvažati, tem bolj je Slovenija pasivna

Ljubljana, 27. aprila
Ljudi bi bolj zanimalo, ali se bo naraščanje dražine ustavilo ali ne kakor pa, kdaj se bo ustavilo. Vendar tega vprašanja ne moremo prezreti, če želimo, da bi bila odpravljena anarhija med cenami nekaterih življenjskih potrebščin. V članku o spekulativnosti, ki nam draže kruh, smo opozorili, da je sedanja velika podražitev pšenice in koruze nenaravna ter da jo je zaradi tega težko zagovarjati. Zlasti v Sloveniji, ki ne more ničesar zavzemati za njo. Znano je, da Slovenija plačuje poseben žitni davek drugim pokrajinam, ker mora uvažati žito. Čim bolj se podraži žito, tem bolj je Slovenija pasivna, tem več denarja je treba za nakup in tem večja bi morala biti proizvodnja slovenske industrije in obrti. Toda industrija in obrt nista nič bolj aktivna, delavec tudi ne zasluži več, trgovci nima večjih dobičkov in prizadeje se celo tudi podeželsko prebivalstvo, saj morajo mnogi kmetje kupovati moko.

Kljub temu nekateri goreče zagovarjajo podražitev d'zel'kih pridelkov, na čelu z novosadsko kmetijsko zbornico. Razumljivo je, da novosadska zbornica tako odločno nasprotuje ukrepi, da bi se na njenem področju pridelal največji presežek pšenice. Vedeti pa moramo, da ima na njenem področju lepa polja nekaj velposestnikov tuje narodnosti. Zato je tudi razumljivo, zakaj se zdi novosadski zbornici tako preprosto vprašanje, kako je treba pomagati pasivnim krajem; pravi, naj prizadetim pasivnim pokrajinam pomagajo Zavod za pospeševanje znanja trgovine, država in Prizad s svojimi fondy. Odločno pa je proti takšnemu načinu pomoči, da bi kaj utrpeli velposestniki ali prekupevalci z žitom na račun nižjih cen žita.

Novosadska zbornica zna tudi spretno ubirati strune po stari melodiji, češ, kmet-

je ne moremo dovoliti maksimiranja cen svojih pridelkov, ko lahko dobro organizirana industrija doseže poljubne cene za svoje izdelke; smo za reguliranje cen, a ne le kmetičkih pridelkov, temveč tudi industrijskega blaga. Če bi tako govorili res pravi kmetije bi jim morali pritrčiti, toda to je le demagogija, zatiranje, da skušajo pomagati kmetu, ko so v resnici kmetije zdaj sami prihodnost.

Je zdaj najbrž zelo malo kmetov, ki bi imeli še napredaj pšenico ali koruzo. Pripuščamo, da imajo za svoje potrebe še dovolj žita, med tem ko zadnje čase kuncujejo s koruzo in pšenico ljudje, ki niso še nikdar držali za ročico pluga.

Prav bi res bilo, da bi pasivnim krajem pomagali Prizad. Zavod za pospeševanje znanja trgovine in država, toda tega od njih ne moremo pričakovati. Takšna pomoč ni nikdar tako učinkovita in neposredna kakor regulacija cen. Zdi je prizadete preveč prebivalstva, da bi mu lahko pomagali s podporicami. Najboljši ukrep je, da dovolijo carine prost uvoz koruze in pšenice, na bo takoj pomagano vsem, a spekulanti si bodo že znali ob pravem času pomagati sami.

Do žetve je še dolgo in če ne bo kmalu prišlo do učinkovitih ukrepov, bomo morali začeti kupovati moko po gramih, kruh pa v pilulah. Novosadska kmetijska zbornica se boji, da bi sedanjí ukrep proti podraževanju žita vplival škodljivo na cene novih pridelkov ob žetvi. Radovedni smo, kaj je sicer vplivalo na cene žita tik po žetvi, ko kmet prodaja svoje pridelke in ko ni bilo nobenih maksimiranj cen.

Ljudje se zdaj, ko je moka od dne do dne dražja, vprašujejo, ali bo kaj kmalu prišlo do primernih ukrepov, ki bi vplivali vsaj tako, da bi se cene ustalile. Žitni davek Slovenije je od dne do dne težje breme.

Lep jubilej obrtniške organizacije

Pred 20 leti je bila ustanovljena Produktivna zadruga čevljarških mojstrov

Ljubljana, 27. aprila
Kakor večina društev in javnih korporacij, tako je tudi Produktivna zadruga čevljarških mojstrov položila v tem času računo svojega letnega dela. Letošnji občni zbor, ki je bil jubilejni, ni pomemben samo zaradi 20letnice ustanovitve, pač pa zato, ker je pokazal najlepšo sliko, kako so mogli pripadniki najnižjega stanu v lepi družabni povezanosti iz skromnih začetkov ustvariti to gospodarsko ustanovo. Malodružnost in nejevernost ostalih stanovskih tovarišev jih ni begala in danes se zadruga kot prva te vrste ustanovljena ponaša s sadovi truda in dobre volje. Sele za njo sta bili po istem zgledu ustanovljeni Produktivna zadruga mizarskih mojstrov in ona ključavničarskih.

Pred 20 leti so v skromni kleti »Pri Novaku« v Sp. Siski ustanovili tov. Rozman, Breskvar, Novak, Sterle, Kralj, Prešeren, Dermastar in Perdan zadrugo z namenom, da bodo kupovali čevljarške potrebščine, kože in usnje — vse v večjih množinah in potem nudili na drobno svojim članom v ugodnejši nakup. Na predlog načelnika Blaža Novaka je zadruga najela prostore in se preselila v Hrenovo ulico, kjer je še da-

nes. Za mojstrom Novakom je prevzel načelstvo mojster Perdan Jernej (1932—1938) pričujoča slika nam pa predstavlja današnji odbor z načelnikom Andrejem Jevcem (od l. 1938 dalje), podnačelnikom Jernejem Perdanom, odborniki in člani nadzornega odbora, Metko Rojčev, ki je že 18 let zadrugi knjižgovodkinja, medtem ko je Anica Brecljeva že 12 let zvesta uslužbenka. Zadruga šteje danes 54 članov. Prav gotovo bi se boljše uspevala, če bi bil današnji čas ugodnejši za to. Čevljarški stan je propadel zaradi raznih veleblagovnic in velpopraviljalnic, industrija je postala najmočnejši in najhujši tekmeec, cene surovim pa so znatno poskočile. Kljub vsem težočam časa agilno zadrugo načelstvo krepko vztraja na začrtani poti z vero v boljše dni.

Ko je bilo zadnje čase toliko živahne polemike zaradi odločbe zbornice za TOL, ki se je glasila na razpust obrtniških združenj, odnosno za spoj korporativnih v kolektivna in je naše obrtništvo kot en mož nastopilo proti takšni nameri, je del časopisja zagovarjal razpust in branil odločbo z očitno življenjsko nesposobnostjo malih združenj. S takimi namigavanji je bil obrt-

niškemu ugledu prizadejal hud in krivičen očetek po gotovih lastnih ljudeh. Produktivna zadruga — jubilatka — s svojimi 54 člani in lepo uspešnim podjetjem pa je zgovorna priča o visoki organizacijski sili in sposobnosti našega obrtništva. Bodi po teh plodovitih letih zgled še drugim!

Koncert delavskega glasbenega društva

Ljubljana, 27. aprila
V soboto je priredilo Delavsko glasbeno društvo svoj vokalni koncert v dvorani Delavske zbornice. V podrobno kritiko se ne bom skušal. Omenim samo, da šteje zbor približno 30 moških — samih delavskih grl, da vodi zbor agilni in ambiciozni pevovodja A. Vračko, da je zbor polkal zavidičje uspehe, zlasti še, — kakor omenjeno — če upoštevamo, da so to prav preprosti delavci, fantje in možje žuljavih rok, ki streme po kulturi in napredku. Dasi trudni in zmučeni posejajo raje pevške vaje, nego da bi posedali po raznih beznicah in vinotocih ter s tem trošili denar in zapravljali zdravje. Zato pa zboru Delavskega glasbenega društva vsa čast in hvala!

Kar sem hotel omeniti v zvezi s tem koncertom, gre na račun občinstva. Svoj čas je bila navada, da je zlasti inteligentna podprla take delavske prireditve s svojimi navzočnostjo. Na sobotnem koncertu Delavskega glasbenega društva si se pa zaman oziral, kje bi videl kakega intelektualca. Žalosten — zelo žalosten pojav je to! Ne smemo vendar poznati delavca samo, kadar ga potrebujemo. Tudi razni izgovori — morda o gospodarski krizi itd. — ne bodo držali. Ako so vsi ljubljanski kinematografi čnevno trikrat skoraj polni, kar je v redu, mislim, da zaslužijo naši delavci, da jim enkrat na leto tudi izkažemo svoje simpatije in napolnimo koncertno dvorano. Delavsko glasbeno društvo naj gre po svoji poti naprej in navzgor, ljubljansko občinstvo pa pro-im. naj v bodoče ne prezira skoro demonstrativno takih prireditvev.

Sodni odmev smrtno nesreče

Metlika, 26. aprila
Živo v spominu je gotovo še vsem smrtna nesreča, ki se je 23. septembra popoldne pripetila pri karambolu dveh motociklistov in je pri tem izgubil življenje g. Franc Pušić.

Bilo je okoli 18., ko se je g. Močak Alojz, trgovec s Suhorja, odpeljal z motornim kolesom z metliškega kolodvora proti Metliki. Zadal je sedel pokojni Pušić. Ko sta s precejšnjo brziho privoziila do Radmanove hiše pri odcepu črnomaljske ceste jima je nasproti privoziil z motornim kolesom trgovec Mihelič Jože z Vel. Pake. Močak je kolo močno zavrl, da je zaplesalo po cesti in sta Močak in Pušić padla. sledilji tako nesrečno z g'avo v občestni kamni, da mu je počila lobanja in je na mestu obležal nezavesten. Očividce nesreče, slučajno navzoči g. dr. Koder iz Metlike, mu je nudil takoj prvo pomoč in odredil takojšen prevoz v bolnico usmiljenih bratov v Novo mesto, kjer pa je Pušić smrtnonevarnim poškodbam podlegel.

Državno tožilstvo je zoper oba vozača motornih vozil dvignilo obtožbo radi ograditve varnosti javnega prometa za ljudi po § 205 k. z. Krivdo in odgovornost za to nesrečo pa sta oba zanikala in jo pripisovala drug drugemu. Močak je trdil, da je vozil pravilno in da je Mihelič z nasprotni strani rezal ovinek ter z udarcem v zadnje kolo njegovega vozila povzročil padec obeh, Mihelič pa je zatrjeval, da je nesreče kriv Močak. Zagovor slednjega sta potrdili tudi priči g. dr. Koder Julijan in g. Vaha Milan, ki sta bila očividca nesreče.

V ponedeljek se je na mestu nesreče vršil ogled. Okrožno sodišče je zastopal sodni svetnik g. Durini, državno tožilstvo pa drž. tožilec g. Prijatelj iz Novega mesta. Prisotna sta bila tudi Molkov zagovornik g. odvetnik Gros iz Novega mesta ter Mihelečev zagovornik odvetnik g. Pretnar iz Metlike.

Po podatkih lokalnega ogleda se je izkazalo, da je Mihelič vozil pravilno, dočim je tudi Močak izkazal pravilno pot, a je vendar pri slednjem bila važna usodna okolnost, da je v trenutku, ko je zagledal od nasprotni strani prihajajoče vozilo, prehitro in premočno zavrl vozilo, da ga je vrglo v desno in skoraj 6 m drsalo po tleh. Na podlagi tega sta bila Moleku prisojena 2 meseca zaporu nepogojo, Pušičevo mater pa je sodišče z odkodninskimi zahtevki zavinilo na civilno pravno pot!

Nova podružnica CMD

Viš, 27. aprila.
Ze pred vojno in nekaj let po nji je obstojala na Viču podružnica naše najmočnejše narodnoobrambne družbe sv. Cirila in Metoda, ki pa je zaradi pomanjkanja delavoljnih članov prenehala delovati. V sedanjih resnih časih pa se je med nacionalnimi Vičani spet zbudila narodnoobrambna zavest in se je sklenilo, da se čim prej ustanovi podružnica Ciril-Metodove družbe na Viču. Pobudo za ustanovitev so dali mnogi nacionalni Vičani. Med njimi bivša dolgoletna delavka na narodnoobrambnem delu zavedna narodna žena ga. Francka Novakova.

Snoči je bil v salonu gostilne Novak na Viču informativni sestanek, ki je bil prav dobro obiskan in so se ga udeležili viški narodnjaki trdno odločeni, da se ustanovi na Viču ta prepotrebna narodnoobrambna organizacija. Sestanek je vodil agilni Cirilmetodar grgovec g. Anton Verbič, ki je v svojem nagovoru toplo pozdravil nove borce, nato pa v lepem programatičnem govoru poudaril pomen te za naš narod nadvse pomembne in koristne šolske družbe, ki ima nalogo, da budno pazi na naših ogroženih mejah. Govor g. Verbiča so navzočni sprejeli z velikim odobravanjem, nakar se je prešlo na sestavo pripravljalnega odbora, ki bo vodil priprave za ustanovni občni zbor. Po krajši debati je bil soglasno izvoljen naslednji pripravljalni odbor: predsednik Janez Horvat, tajnik Rudi Marinič, blagajnik Stane Brodnik, odborniki: Slava Benčanova, Tončka Prebilova, Vida Paternostova, Mila Permetova, Ivan Babšek, Viktor Jeločnik, Rudi Bartl, France Starman, Jože Zavašnik, Mirko Knez, Ante Beg, Broni Battelino, prof. Lojze Merčun, Pavle Borštnik in Jože Mesec.

Po volitvah se je predsednik Horvat zahvalil za izkazano zaupanje in pozval navzoče, naj gredo krepko na delo na zbiranje članstva, ki bo s svojim delom pomagalo naši družbi do najboljših uspehov. Ko so bili še sprejeti nekateri važni predlogi, kako podružnico čim bolj razširiti med najširše plasti viškega prebivalstva, je bil soglasno sprejet predlog, da bo ustanovni občni zbor v ponedeljek, dne 6. maja t. l. ob 20. uri v dvorani sokolskega doma na Viču.

Pozivamo vse zavedne in napredne Vičane, naj se oklicu viške podružnice Ciril-

Metodove družbe odzovejo v polnem številu, tako, da bo viška podružnica med prvimi in najbolj delavna. Časi so resni in zahtevajo od slehernega, da je budno na straži za obrambo narodnih pravic. Zelimo novi podružnici pri njenem koristnem delu mnogo trajnih uspehov.

HANS MOSER
v svoji najboljši in najduhovitejši filmski komediji
DVE URI SMEHA IN PRISRČNE ZABAVE!

ANTON POSLEDNJI

KINO SLOGA, tel. 27-30
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri,
jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15.,
17., 19. in 21. uri.

Spominska plošča Mihi Čopu bo svečano odkrita jutri dopoldne na njegovi rojstni hiši na Blejski Dobravi

Jesenice, 27. aprila
TK Skala, podružnica na Jesenicah in tovariši pok. Mihe Čopa so si ob likvidacijski odbora za postavitev spomenika pok. Mihi Čopu na pokopališču na Jesenicah, nadelo nalogo, da v spomin poznejšim rodovom vzdajajo na rojstno hišo pok. Mihe na Bl. Dobravi spominsko ploščo. Ker je mala družica resno in tiho poprijela za delo, je kaj hitro nabrala potrebna sred-

stva, tako da bo svečano odkritje, na katero so vabljena vsa planinska in nacionalna društva, pokojnikov mnogostevilni tovariši in znanci, že v nedeljo 28. t. m. ob 10. na Dobravi. Plošče je odlično izdelala priznana tiskarica Franja Kunovar iz Ljubljane. Na nji je vklesano sledeče besedilo, ki ga je sestavil naš pisatelj Ivan Albrecht:

»V tej hiši se je rodil dne 10. X. 1888 l. MIHA ČOP — jugoslovanski nacionalni borec, vzoren delavec v službi domovine in zvest ljubitelj svojih domačih planin kot nezmogljivih utrdb na severozahodnem robu ljubljene Jugoslavije.«

V priznanje njegovega dela in ljubezni vzdikali njegovi prijatelji dne 28. aprila 1940.

Svečanost se bo vršila po sledečem sporodu: Ob 9.50 zbirališče udeležencev pred osnovno šolo na Bl. Dobravi, ob 9.55 skupen odhod v sprejeto do roj. hiše pok. Mihe Čopa na Dobravi; ob 10. govor dr. Mihe Potočnika o pok. Mihi Čopu, ob 10.15 odkritje plošče, ob 10.20 govor zastopnika Saveza ratnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije. Pri svečanosti bo sodelovala tudi godba jeseniškega Sokola.

Odbor vljudno vabi vse tovariše in znance pok. Mihe Čopa, da se te svečanosti udeležijo, tako da lahko vsem pokažemo in dokažemo, da je duh pok. Mihe še živ v naših prsih. Odkritje plošče se bo vršilo ob vsakem vremenu!

9 let je star, pa že popravlja motocikel Izredna nadarjenost sinčka cestnega nadzornika Franca Colariča v Novem mestu

Novo mesto, 27. aprila
Kdor posveča mladini le malo pozornosti, je imel prav gotovo priliko opaziti, da ima večšina veliko veselje do strojev. Sredujejo se mladeži in pa tudi ona iz osnovnih šol je vsa navdušena za letalstvo. Imeli smo priliko videti, kako v prostem času mladina hodi na razne okoliške ravnice in grčevje, od koder spušta lično izdelane modele vsakovrstnih letal. Večji in manjši modeli že niso več izdelani iz same lepene in lesa, temveč se trup že leče v kovini. V trupu je vdelan v sprednjem delu vijak, kjer namestu motorja deluje močno navito, dolgo in prožno pero. Ko letalo prične krožiti srečno po zraku, zavlada med mladino navdušenje in razigrano veselje. Vsek se tako malenkosten gib malega letala je takoj registriran in debata se prenese na tehnično področje, pri čemer se vedno sklepa, kaj je treba na modelu izpopolniti, nadoknaditi ali izboljšati. Mladi konstrukterji se pri tem veselijo in koristni debati popolnoma živijo v vlogo izkušenih pilotov in mehanikov, kar bo do nekega gotovo postali v našo čast in slavo. Mladina ve, da je letalu motor ono, kar je človeku srce. Ta ugotovitev je mladino napotila, da se živo zanima tudi za delovanje raznih motorjev. Najlepše prilike za ta proučevanja pa so pri nas kakor nalašč mehanične delavnice naših mojstrov, pri katerih so v popravilu in na preizkušnjah raznovrstni motorji.

Med našo mladino je najnatejši obiskovalec mehaničnih delavnic komaj 9 let star ljudskošolski učenec Milan Colarič, sinček cestnega nadzornika g. Franca Colariča. Deček prebije vse svoje proste čase v največji mehanični delavnici, last g. A. Murana Podjetnik, ki je opazil izredno dečkovo zanimanje za motorje, je svojemu osebnju naročil, da dečka s tem seznanji in gre v vsakem pogledu na roko. Po dečkovem stanem posetu delavnice je komaj mimolo nekaj mesecev, ko je mladi Milan tudi že praktično pokazal svoje sposobnosti. Ravno tako se je seznanil z raznimi tipi motorjev. Seznanil pa se je tudi s preciznim mehaničnim orodjem, ki ga imajo tovrstne delavnice in končno se je naučil tudi ravnanja z avtomobilom in motornim kolesom, katerih mehanizem pozna za svoja otroška

leta izvršno. Da je naš mali bistroumnež res cel mož v tem pogledu in ponos svojega učitelja, prilagamo v dokaz sliko, s katero resnostjo in mehanični delavnici popravlja motorno kolo.

Seveda ima pri Milanovem znanju veliko zaslug njegov vestni mojster, oz. učitelj g. Murn. Kakor vidite, tudi mi Dolenjci, zlasti Novomeščani nečemo zaostajati za Zagrebom, ki se je nedavno pobahal s svojim najmlajšim virtuozom in stenografom. Zato pa hočemo tudi našemu malemu mehaniku posvetiti te vrstice z željo, da bi se v vsem izpopolnil ter bil nekoč ponos staršem, svojemu učitelju in nam Dolenjcem.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Monumentalno filmsko delo o ljubezni, ki znaga tudi v najburnejših dneh! Slika iz dobe krvave francoske revolucije. Film po romanu baronice Orczy »Dušica« o lepem in tajstvenem angleškem plemiču, ki je s pomočjo Tallieranda zrušil vsemogočnega Robespierrea, da bi rešil svojo izvoljenko pred giljotino! Krasen film v stilu »Bednihe« in »Marije Antoinette«! Preko 10.000 igralcev in statistik je nad 3 leta delalo natej umetniki pod režijo AL. Kordé!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo) ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION, tel. 22-21

Robespierrov padec

SEVERNA BRIGADA **DICK FORAN**
VELEFILM V NARAVNIH BARVAH!

KINO MATICA, tel. 21-24. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

Kanadska kraljevska konjenica v borbi za pravico, red in mir. Film o herojih, ki so prezirali smrt.

Kdo je nenadomestljiv in kdo ni

Absolventi trgovske akademije za razčiščenje tega vprašanja — Proti naraščanju cen življenjskih potrebščin

Maribor, 26. aprila. Absolventi trgovske akademije v Mariboru so si ustanovili svoj klub. Sodobne življenjske prilike in posebne razmere ob meji so jih nujno napotile k temu, da se organizirajo v zaščito svojih pravic in obrambo svoje kvalifikacije. Sinovi našega rodu in pripadniki naše krvi se morajo še danes boriti proti raznim tujcem, ki se s pomočjo videza in fikcije »nenadomestljivosti« na najboljše plačanih mestih v mariborski trgovini ter industriji. K temu problemu so izrazili naši absolventi trgovske akademije svoje jasno in določeno stališče na prednočnem občnem zboru, ki se je vršil pri »Novem svetu«.

Klubov predsednik Angelo Preatoni je v svojih klenih izjavah nazorno prikazal odzborova prizadevanja v preteklem poslovnem letu. Ta prizadevanja so rodila pozitivne rezultate in zadovoljive uspehe. Ugotovljeno je, da se radi nastalih vojnih prilik v svetu zmerom bolj čutijo zle posledice tudi pri absolventih trgovske akademije, ki predstavljajo iz leta v leto vse močnejši in vse večjega upoštevanja vredni kader našega privatnega nameneštva. Toda ekonomsko izboljšanje njihovega položaja in njihovih življenjskih prilik je odvisno predvsem od enotnega nastopanja ter čim bolj vztrajno organiziranega delovanja vseh absolventov trgovske akademije in privatnih nameneštev. Iz tajnikovega poročila, ki ga je podal g. Albert Murko, pa je razvidno živahno delovanje v društveni administraciji. To delovanje se razodeva v izredno visokem številu došlih ter odposlanih pismov. Klub je vzdrževal prijateljske odnose s klubom ab-

solventov trgovske akademije v Ljubljani, ki se skupno s mariborskimi tovariši v sodobnih težkih eksistenčnih preizkušnjah borijo za iste ideale kakor mariborski absolventi trgovske akademije. Na svojih sestankih je klubovo članstvo razpravljalo o najrazličnejših aktualnih gospodarskih in socialnih vprašanjih. Klub pa je skrbel tudi za družabnost, ki naj članstvo poveže v še globljih prijateljskih odnosih.

Izredno zanimivo in poučno je bilo poročilo g. Mirka Lorgerja, ki je poročal za klubov socialno zaščitni odsek. To izčrpno poročilo kaže obsežno aktualnih nalog, ki jih je prevzel ta odsek. Poročilo ugotavlja, da se položaj absolventov glede izboljšanja njihovih ekonomskih prilik in socialnih pravic tudi lani ni bistveno spremenil. Nasprotno se je njihovo stanje z razvojem prilik v svetu poslabšalo. Baš zaradi tega pa je bolj ko kdaj potrebna enotnost ter sloga ne samo med absolventi trgovskih akademij, ampak med vsem zasebnim nameneštvom. Zmerom bolj čuti naš zasebni nameneštev zaradi povišanja cen življenjskih potrebščin, kako dejansko pada realna vrednost njegove plače. Načelne smernice, ki jih je sprejelo članstvo s tem poročilom, so izražene v sledečih ugotovitvah: absolventom trgovske akademije naj se priznajo draginske doklade. Postri naj se zanimanje za one pisarniško komercialne uradnike inozemce, ki so zaposleni po naših trgovinah ter industrijah kot nenadomestljive moči. Zaradi tega je potrebno, da se največje uspešnosti v njihovi »nenadomestljivosti«. Ob dokazani nadomestljivosti pa naj se izpolni njihova mesta z našimi

nameščenci. Problem nacionalne zanesljivosti teh inozemcev je za vsakega že površnega poznavalca prilik jasno razčiščen. Nadalje pa so potrebni tudi ukrepi proti raznim pojavom spekulacije in proti naraščajoči draginji. Potrebno je tudi, da se strogo izvajajo nove odredbe o mezdah za trgovsko ter ostalo višje pomožno pisarniško osebje.

Socialno zaščitni odsek je v več primerih posredoval službe svojim članom. Značilno je, da je bilo povpraševanje skoraj izključno po moških močeh, kar je pripisati izredno visokemu številu gojenk raznih enoletnih trgovskih tečajev. Četudi so absolventi trgovskih akademij že izdajali afirmativno svoje strokovno usposobljenost ter kvaliteto uporabo, je povpraševanje po absolventih s strani predstavnikov naše industrije ter trgovine še zmerom zelo nezadostno.

Sledilo je poročilo g. Iva Soštarica, ki je poročal za nadzorstvo. Predlagal je razrešnico dosežanemu odzboru, blaginju Fr. Oriu za njegovo vzorno delo še posebno pohvalo. Sledilo so volitve, pri katerih je bil izvoljen ponovno za predsednika Angelo Preatoni. Podpredsednik je Mirko Lorgjer, tajnik I. Murko, tajnik II. Vesna Pernič, blaginju Franjo Orel, odborniki Marjan Hiti, Robnik Miheljak, Zora Lovše, Stana Lutman in Ljubica Lorgjer. V nadzorstvo so Dušan Kralj, Plečko Korosec. Ob zaključku je g. Gustav Starešina sprožil nove pobude za čim uspešnejše delo v službi pravic ter upravičenih zahtev naših absolventov trgovske akademije.

— **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravljenim svojim ima jutri v nedeljo v nedolgoživih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika dr. Ivan Turin, Maribor, Linhartova ulica 12.

— **Kulturne novice.** Za nedeljo 28. t. m. napovedani izlet Zgodovinskega društva se zaradi nestalnega vremena preloži na kasnejši termin. — Matični pevski zbor se zbere v torek 30. t. m. k vaji mešanega pevskega zbora. Jutri v nedeljo izlet v Pesnico. Zbirališče ob pol 14. pred gl. kolodvorom.

— **Gozdarska šola se preseli?** Kakor se čuje iz dobro poučenega vira, se bo tukajšnja nižja gozdarska šola s pričetkom novega šolskega leta preselila najbrže v Sarajevo.

— **Adolf Hitler pred sodiščem.** Bilo je lani 13. novembra, ko se je zglasil v občinskem uradu v Kamnici neki možki, ki je zahteval za posestnika Franca Musterja živinski potni list za kravo. Ker je bilo kamniškemu županu znano, da ima Muster opisan kravo, je živinski potni list tudi izstavil. Toda naknadno je kamniški župan izvedel, da Franc Muster ni zahteval nobenega živinskega potnega lista in da je nasledel goljufu. Zadeva je bila prijavljena orožnikom, ki so kmalu izsledili možkega, ki je zahteval od kamniške občine živinski potni list. Bil je to 21letni Adolf Hitler s Kozjaka 27, ki je tudi pri zaslišanju vse lepo priznal. Dejal je, da je njegov 48letni oče Andrej Hitler hotel svojo kravo prodati, toda ker je bila na Kozjaku slinavka in parkljevka, ni mogel krave prodati. Zaradi tega je zaprosil kamniško občino, ki ni bila proglašena za okuženo občino, da izstavi živinski potni list. Poslužil se je imena posestnika Musterja, ker drugače ne bi dobil živinskega potnega lista. Vsa zadeva je bila večerj dopoldne predmet kazenske obravnave, ki se je vršila pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki je Adolfa Hitlerja obsodil na 7 dni zapore, pogojno za dobo 2 let. Soobtožena sta bila tudi njegov oče in mati, ki sta sina v smislu obtožnice nagovarjala, da je storil kaznivno dejanje. Oče in mati sta bila obsojena vsak na 14 dni zapore, pogojno za dobo 3 let.

— **Sportne vesti.** Jutri v nedeljo 28. aprila bo na stadionu ob Tržaški cesti prvenstvena tekma med SK Željeznikarjem in SK Muro. Ker sta oba jutrišnja nasprotnika v zadnjem času dosegla lepe rezultate, je pričakovati dobrega nogometa. Tekma, ki se bo vršila ob vsakem vremenu, se prične ob 15.30, v predtekmi pa bo rezervna SK Željeznikarja pomenila svoje moči proti SK Slavonju iz Guštanj. — ISK Maribor bo v nedeljo 28. t. m. gostoval v Čakovcu, kjer bo odigral proti tamkajšnjemu Čakovčemu SK prijateljsko nogometno tekmo. — Juniorske prvenstvene nogometne tekme SK Slavija: SK Rapid, določene za nedeljo 28. t. m. ne bo, ker je Slavija prepuštila obe točki brez igre SK Rapidu. — Iz Maribora je izšla iniciativa da se čim prej formira in ustanovi Slovenska teniška zveza. V to svrhu se je konstituiral akcijski odbor, ki mu načeluje zaslužni propagator za slovenski teniški sport g. Radovan Šepec. Akcijski odbor bo že v prihodnjih dneh prišel s posvetovalni z delegati posameznih klubov, nakar bo ustanovil občni zbor Slovenske teniške zveze, ki bo imel predvidoma svoj sedež v Mariboru, ki razpolaga s najštevilnejšim teniškim kadrom v Sloveniji.

— **Zanimiva pravda zaradi očetovstva.** Lani v oktobru je dobil znani mariborski gospod od sodišča povabilo, naj se določi in dan zglasi na sreskem sodišču, kjer naj bi se uredila zadeva zaradi nezakonskega otroka. Dotični gospod se je seveda takoj podal na sodišče, kjer je doznal, da je neka gospodična varuškemu sodišču naznanila, da je on oče nezakonskega otroka, ki se je pred dnevi rodil. Toda dotični gospod je ves iz sebe dejal, da dotične gospodične sploh ne pozna in je dosledno

KINO MOSTE
Danes ob 20. uri, jutri ob 15.15, 17.18, in 19.21. uri, v ponedeljek ob 20. uri
BOBY BREEN — 10 letni Carruso, in Irena Dare, najmlajša drsalca, v ganljivem filmu
PEVEC POTEPUH
Pri sročni premieri je bila publika globoko ginjena nad divno vsebino in kra-

snimi melodijami. — **PREMIERA!**
JOAN HARLOW v svojem zadnjem sijajnem filmu
SARATOGA
Joan Harlow — Clare Gable
PREMIERA!

zanikal, da bi imel kdajkoli z njo kakšne stike. Ker pa je nezakonska mati vztrajala pri svoji navedbi in ker dotični gospod ni hotel pod nobenim pogojem priznati očetovstva, ga je naposled šla tožiti zaradi alimentacij in priznanja očetovstva. Dosej sta bili že dve razpravi. Zaslisane so bile tudi številne prič. Večera dopoldne se je vršila pred sreskim sodiščem že tretja razprava. Spet so bile zaslisane nekatere nove prič, katerih izpovede pa se niso razčistile dejanskega stanja. V svrhu zaslišanja novih prič je bila razprava spet prekinjena.

— **Ljudska univerza v Mariboru.** V ponedeljek 29. t. m. bo predaval dr. Slavko Batušić, tajnik Narodnega gledališča v Zagrebu o zanimivi temi: **Gledališče izraz svoje dobe.** Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

— **Nova grobova.** Na Meljski 9 je umrl znani mariborski trafikant Franjo Bete, star 68 let. V Slovenski 40 pa je preminila zasebnica Elizabeta Petrovič, stara 79 let. Zaljubljen naše globoko sožalje.

— **Nočno lekarniško službo** imata od danes naprej Albaneževa lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi 18, tel. 27—01, ter Križova lekarna pri Mariji Pomagaj na Alekandrovi cesti 1, tel. 21—79.

— **Zlato poroko pri sv. Marjeti ob Pesnici** sta slavila te dni Koletnik Janez in Jožefa v krogu svoje številne dece in zlatih. Oba izhajata iz borne delavske družine, s pridnim delom, v pravem pomenu besed »v potu svojega obraza«, sta si na starost ustvarila svoj lep in prijeten dom na pesniškem hričku. Od njunih dobro vzgojenih in oskrbljenih otrok živi sedem sinov in tri hčere. Deco sta vzgajala in vzgojila strogo v narodnem duhu ter uživata blizu in daleč splošno priljubljenost. K temu slavu tudi naše iskrene čestitke!

— **Polovična vozina za občni zbor Tujkoprometne zveze v Mariboru.** Železniška uprava je s svojim rešenjem GD št. 28724 odobrila vsem udeležencem letošnjega rednega občnega zbora Tujkoprometne zveze v Mariboru, ki se vrši v torek dne 30. aprila, ugodnost polovične vozine do Maribora na podlagi železniške legitimacije K—13. Ugodnost polovične vozine velja za dopotovanje v Maribor od 28. do 30. aprila in za povratek od 30. aprila do 2. maja.

Mariborsko gledališče

Sobota, 27. aprila, ob 20.: »Ana Christie«. Red B.
Nedelja, 28. aprila, ob 15.: »Gejša«. Znižane cene.
ob 20.: »Konto X«. Znižane cene. Zadržji.

Prva ponovitve »Ana Christie«, učinkovite in zelo posrečene ameriške igre, ki je bila radi nenadne obolevnosti g. P. Kovica odložena, bo v soboto 27. t. m. (abonma B).

Obnova mariborskega gledališča

Maribor, 26. aprila. Za preureditvijo Studijske knjižnice je prišlo vendarle na vrsto tudi Narodno gledališče, kateremu je bila od strani lastnice poslopija, to je mestne občine, že lani namenjena najpotrebnejša obnova in razširjenje prostorov za upravo, posebno pa za garderobo.

Lani je bilo v ta namen in že ob tem času vse pripravljeno; pospešil se je tudi za ključke sezone. Pripravljen je bila tudi že opaka za nadzidavo pritlične hiše, kjer je (stisnjeno) uprava in dnevna blaginja.

Toda vse priprave in vsa pričakovanja so bila zaman. Iz neznanih razlogov se je moralo delo odložiti. Če je obstajala bojazn, da se bo delo tudi letos odložilo in da ne bo kredita za nameravano in prepotrebno obnovo, pa je najbrž po zaslugi župana prišlo do tega, da dobi pred novo sezono tudi naše Narodno gledališče vsaj deloma novo obliko. Delo se prične že prihodnji teden.

Iz Ptuja

— **Prijavljajte tujce.** Radi izrednih prilike opozarja mestno poglavarstvo vse stanovce, da morajo v smislu predpisov prijavit vse osebe, ki se zadržujejo v mestu ali ki najamejo stanovanje, najkasneje v 12 urah. Kdor ne stori tega, se kaznuje z zaporom do 30 dni, odnosno s 1500 din globe.

— **Napad.** V Majšperku je neki pijan fant napadel posestnika sina Martina Puha, ki je z njim zelo surovo ravnal. Razen tega ga je sunil z nožem še v rebra. Puha so prepeljali v bolnico, za napadalcem pa poizvedujejo orožniki.

— **Ogenj** je uničil pri sv. Miklavžu pri Ormožu posestnika Matevžu Polancu in Francu Ozmeču hišo. Škoda znaša nad 30 tisoč din. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

— **Blagodejen dež.** ki ga je naš kmet že tako željno pričakoval, smo dobili v četrtek. Dež je bil že zelo potreben, ker so bila polja in vrtovi že čisto izsušeni.

— **Živinski sejem.** Na zadnji živinski sejem je bilo prigranjenih 62 volov, 36 juncev, 12 bikov, 269 krav, 52 telci, 122 konj in 14 zrebci, skupno 567 glav, prodanih pa

je bilo 216. Cena bikom je bilo 4 do 6, krave 3 do 6, teleta 4.50 do 7.25 za kg žive teže. Konje so prodajali po 600 do 7000 din. Zrebca po 1200 do 3000 din za komad. Na svinjski sejem pa je bilo pripeljanih 98 svinj in 237 prčenkov, skupaj 335 komadov. Prodanih je bilo samo 93 rilev. Cena prolenkom starim od 6 do 12 tednov je bilo 110 do 150 din za komad, debele svinje so se prodajale po 8 do 10 din, plemenske svinje pa po 7.75 do 8.50 din za kg žive teže.

Iz Poljčan

— **Iz občinske pisarne.** Živnozdravnik bo pričel s pomladanskim cepitjem svojih proti rdečici v soboto 27. aprila in se bo nato cepljenje redno nadaljevalo po občini. Rok za odposlanih davčnih zastavnikov je podaljšanih do konca maja, o čemer se obveščajo davčni dolžniki, ki se svojih prošnji niso odposlali davčni upravi. — Zaradi prestopa slinavke in parkljevke so zopet dovoljeni sejmi v Mariboru. Direkcija za prehrano v Beogradu bo skušala pomoči najsiromašnejšim prebivalcem z dobavo cenejših koruze. Občinski odborniki naj vsak za svoj kraj sestavi seznam takšnih oseb, njih poklice, bivališče in stavilo družinskih članov ter ta seznam oddajo pri občini. Semeniški krompir je kmetovalcem še vedno na razpolago. Prijave za državnege geometra oddajate takoj na občini.

— **Plemiški sejem** za biko marijadverske pasme so bo vršil 7. maja v šmarčnem ob Paki. Kupec plača samo polovico nabavne cene, dočim polovico plača kr. banška uprava.

— **Važno za rekrute.** Rekruti, ki so pozvani na služenje kadrskega roka, se obveščajo, da lahko po odsluženem roku ostanejo v vojski, če imajo priporočljive ocene. V aktivno službo so lahko tedaj sprejeti kot podnadredniki. Pozvani rekruti v kader se pozivajo, da se na dan pozivanja javijo ob 8. uri pri občini zaradi pregleda. Proti onim, ki bi bili v pijanem stanju bo vojaška oblast najstrožje postopala.

— **Boč v najlepšem zelenju.** Letošnja zima je zelo zavrila rast. Toda zadnje toplo sonce in nekaj dežja je kar dvignilo vse iz zemlje. Drevesa prej gola, so se odela namah v nežno zelenje. Sv. Jurij je našel že vse v rodu. Za Boč velja, da ima do sv. Jurija do polovice zelen obroč. Letos je kazalo, da se tradicija ne bo izpolnila, saj je bil še pred dobrim tednom povsem siv. Toda čez noč je ozelenel. Za spomladanski praznik se je zbudil v najnežnejšem zelenju brez in mladih bukov, katerih nežna barva sega že do vrha. Za odpočitek živcev in oči je zdaj najprikladnejši izlet na Boč. Opazili smo, da nekateri njegovi stari znanci že prav pridno hodijo gor. Bilo je v tem času zgoraj že tudi nekaj šolarjev, ki so si za letošnji šolski izlet izbrali slikoviti Boč nad Poljčani.

Iz Gornje Radgone

— **Izvoz živine in lesa.** Na obmejni postaji v Gornji Radgoni vlada te dni precejšen promet. Trgovci v živino in lesom nakladajo blago za izvoz v Nemčijo in Italijo. Pri živini se opaža, da se naklada in izvažja že srednja živina, ker je bila vsa boljša živina izvožena že v zimskih mesecih. Te dni se nakladajo in izvažajo tudi zadnji lepi hrastovi hodi. Zadnje tromešce je bilo na tuk. obmejni postaji naloženo ter izvoženo toliko lažje lesa, da se vsako upravičeno vprašuje, kdaj in v katerem času bo došel mlad les v številnih posekah gozdovih. Cena živini in lesu stalno narašča, le žal, da se opaža še pomanjkanje.

— **Osebnosti.** Iz Gornje Radgone sta odšla sodnik okrajnega sodišča g. dr. Milan Gorup, ki je bil v istem svojstvu premeščen k okrajnemu sodišču v Slovenski Bistrici ter zdravnik g. dr. Rudolf Rožič, ki se je preselil na Dobro pri Celju. Obema prijetnima družabnikom želimo na novih mestih obilo uspeha in sreče. Na mesto odšlega sodnika g. dr. Gorupa je bil začasnoma imenovan sodni pripravnik g. Jerman Mihail, ki je službo že nastopil.

— **Dve tatvini železja.** V strojno žago tesarskega mojstra in župana radenske občine g. Hinka Streicherja v Hrastrju Moti je bilo te dni vloženo. Z žage so bili odneseni razni železni deli montiranih strojev, ki so se dali z lahko odstraniti tako, da trpi lastnik okrog 3000 din škode. Orožnikom iz Radence se je kaj kmalu posrečilo izslediti tatove, ki so tatvino že priznali. Kot kolovodja sta bila 18letni Jurkovič Janko in Muršič Matija, tudi istih let, oba posestnika sinova iz Hrastrja Mote, ki imata za seboj že več pobalinskih pustolovčin. Pri posestniku Jakobu Roškarcu v Zibgovih pri Gornji Radgoni pa so zlikovci v starosti od 17 do 19 let in sicer Špindler Konrad, Misja Alojz in Misja Konrad ukradli železen kotel ter ga za bagatelno ceno prodali nekemu T. Francu z Orehovskega vrha. Pri aretaciji so se izgovarjali, da jim gospodar ni v redu izplačal zaslužka, katerega so si krili s prodajo ukradenega železnega kotla. Obe tatvini sta prijavljeni sodišču, kjer se bodo morali mladi zlikovci zagovarjati.

Iz Slovenskih goric

— **Občni zbor podružnice CMD pri sv. Ani v Slov. goricah.** V nedeljo se je vršil v gostilni Breznik redni letni občni zbor podružnice CMD. Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da je podružnica posvečala poleg smotnega narodno-obrambnega dela zlasti veliko pozornost podpiranju revne šolske dece. Pri volitvah je bil po večini izvoljen stari odbor s predsednikom Šlebingerm na čelu. V zvezi z občnim zborom se je vršilo tudi zanimivo predavanje šolskega upravitelja g. Majhena o načinu narodno-obrambnega dela. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da se članstvo v bodoče loti aktivnejšega dela na vseh področjih. Podružnica šteje okrog 35 rednih članov.

KAJ GA JE IZDALO

— **Kako je** pa policija spoznala tega sleparja, ki je hodil preoblečen v žensko? — Sel je mimo modnega salona, pa se ni ustavil.

Borba za sportno igrišče v Mariboru

Snoči je bil občni zbor ISSK Maribora — Uspešno končana sanacija

Maribor, 27. aprila. Kmalu po prevratu se je zbrala v Mariboru skupina slovenskih sportnih delavcev, ki so ustanovili »Prvi slovenski sportni klub Maribor«. S pomočjo vplivnih in uglednih članov se je ISSK Maribor posrečilo, da si je uredil v Ljudskem vrtu sportno igrišče, ki je bilo dolgo vrsto let središče mariborskega slovenskega sporta. Toda zgodilo se je, da je prišel ISSK Maribor ob igrišče tako, da že več let nima lastnega torišča za svoje sportne prireditve in vežbe. Uprava ISSK Maribora je v preteklem letu osredotočila svoje delovanje na zbiranje sredstev za nov stadion, brez katerega klub ne more vsrčiti svojega sportno nacionalnega poslanstva in brez katerega je nadaljnji obstoj in razvoj kluba ogrožen. Mestna občina mariborska klub vspešno in objektivno ne gre klubu tako na roko, kakor bi bilo pričakovati, tako da bo morala izvedbo načrta za gradnjo stadiona najbrže spet prevzeti privatna iniciativa, kakor se je to zgodilo leta 1919.

O tem je bilo mnogo govora in debat na snočnem občnem zboru ISSK Maribora, ki se je vršil pri »Orlu«. Za zborovanje je bilo izredno veliko zanimanje. Občni zbor je otvoril in vodil dolgoletni zaslužni predsednik g. dr. Fran Stamol, ki je po uvodnih formalnostih pristno pozdravil zastopnike sorodnih organizacij in oblastev, nato pa v kratkih obrisih očrtal klubovo delo v pretekli poslovnih dobi. Sledila so poročila agilnih in poštvovalnih funkcionarjev, in sicer tajnika g. Miheljaka, blaginju g. Loosa, g. Maverja za nogometni odsek, g. ravnatelja Babiča za teniški in g. Goluboviča za zimskosportni odsek.

Pod vodstvom g. mag. Maverja je bila v preteklem letu najmočnejša klubova sekcija nogometni odsek, ki je kril vse svoje potrebe predvsem z lastnimi dohodki. Odsek ima 63 verificiranih nogometašev. Vsa moštva skupaj so lani odigrala 49 tekem in si je ISSK Maribor priboril lani naslov prvaka LNP. O podobnih uspehih nogometašev ISSK Maribora se ne bomo bavili, ker so isti širši javnosti itak znani.

Teniškemu odseku tudi v preteklem letu vreme ni bilo naklonjeno. Zaradi tega ni bilo mogoče doseči zaželenega in potrebnega števila igralcev, ki jih je bilo lani 85. Odsek je imel lani 15.354 din izdatkov, ki jih pa ni mogel popolnoma kriti z lastnimi dohodki. Priznanjkljaj pa je do nove sezone postavil odseku na razpolago agilni in poštvovalni načelnik g. ravatelj J. Babič. Kljub raznim političnim peripetijam so igralci tudi lani vztrajali na razveseljivi

višini. Pridno so se udeleževali na domačih in zunanjih turnirjih ter dosegli krasne uspehe.

Zimskosportni odsek je bil v pretekli sezoni izredno živahen in uspešen. Tudi ta odsek je glavni del svojih potreb kril z lastnimi dohodki in posebnimi zbirkami. Centralna blaginja je stavila odseku na razpolago 2.299.50 din, dočim so odsekovi celokupni dohodki znašali 9.527 din, izdatki pa 9.367.50 din. Najboljši klubski tekmovalci in obenem podvezjeni prvaki je bil tudi letos Karl Fanel, ki je na letošnjih tekmah dosegel 5 prvih, 2 drugi in 2 tretji mesti.

Tudi v preteklem letu je uprava nadaljevala s svojo akcijo za pridobivanje novih članov. Zal pa so bili uspehi dele skromni, kar je gotovo v zvezi z neugodnim gospodarskim položajem, predvsem uradniškega stanu. Donos članarine je znašal v preteklem letu 8.510 din. Tudi v preteklem letu so stari dobrotniki podprli sportna in družabna stremjenja ISSK Maribora z lepimi prispevki, za kar jim je klub izrazil priskrbo zahvalo. O hudih finančnih naporih kluba v zadnjem desetletju pričajo najrazglednejše številke izdatkov, in sicer od leta 1930 do leta 1939. Na račun starega dolga z obrestmi je klub izplačal 152.095.84 din, na prispevkih pasivnih sekcij, predvsem nogomet, lahkotletiko, za vodni in zimskosportno 118.374.13 din, v nove teniške prostore in klubski dom je investiranih 250.000 din. V istem razmerju se je upravi posrečilo priti do naslednjih glavnih dohodkov: od članarine in raznih prispevkov 109.447 din, od aktivnih odsekov, predvsem od teniškega in damskega 56.074.36 din, od raznih klubskih prireditvev, redute in drugih družabnih prireditvev, rokoborbe, otroške olimpijade in tombole 320.750 din. Sedaj po izvršeni sanaciji ISSK Maribora pa je v ospredju akcija za zgraditev novega sportnega igrišča, oziroma stadiona. V gradbeni fond je šel presek iz letošnje redute, ki je znašal 16.070 din.

Pri volitvah je bila po večini izvoljena dosežana uprava z zaslužnim predsednikom g. dr. F. Stamolom na čelu. Novemu odboru želimo, da bi se mu posrečilo čim prej navzile raznim težkotam izvesti dalekosežni program lastnega sportnega stadiona. Mariborska nacionalna javnost pričakuje, da bodo klubovo vodstvo pri tem stremljenju podprli vsi merodajni činitelji, zlasti mariborska mestna občina, četudi je prispevala že lepe zneske za neki drugi stadion. Občutek pravičnosti terjaja, da so vsi sportni klubi deležni enake pozornosti ter enakovrednih ugodnosti.

Mariborske in okoliške novice

— **Učiteljsko sreča Maribor** levi breg se zbere k svojemu zborovanju v soboto dne 4. maja t. l. na Pesnici in sicer ob 10. dop. v dvorani g. Kerenciča. Ob 9. uri bo odzborova seja in sestanki odsekov. Prijave za udeležbo in za obed je do 1. maja poslati društvu predsedniku Zveze z mestnim avtobusom in železnico so zelo ugodne. Tov. pevec naj vzamejo s seboj pesmarice! Ni dvoma, da bo naše obmejno učiteljsvo polnoštevilno prihitelo v naše obmejno in narodno zavedno Pesnico ter tam spet temeljito proučevalo svoje stanovske službene in še posebej obmejne težnje!

— **Sejemske novice.** Na mariborski svinjski sejem dne 26. aprila je bilo prigranjenih 151 svinj, prodanih pa 109. Cene so bile sledeče: 5 do 6 tednov stare po 120 din, 7 do 9 tednov po 135 do 140, 3 to 4 mesece po 220 do 270 din, 5 do 7 mesecev po 360 do 430 din, 8 do 10 mesecev po 480 do 530 din, 1 leto 820 do 890

din. Kg žive teže 7 do 10, kg mrtve teže po 12 do 15 din.

— **Odlikovanje.** S srebrnim križcem je bil odlikovan g. Franc Kaiser iz Pekar. Odlikovanje mu je podarila ljubljanska gasilska zajednica. G. Kaiser je že 54 let neumoren in poštvovalen gasilec.

— **Otvoritev novega tržnega prostora v Studencih.** Na zadnji seji občinskega odbora v Studencih je bilo sklenjeno, da je prostor pred cerkvijo sv. Jožefa od 2. majnika na razpolago vsem kmetovalcem in drugim prodajalcem. Potrebne mize stavi občina brezplačno na razpolago. Do 15. majnika se ne bo pobirala nobena tržnina. Pričakuje se veliko število prodajalcev, saj je bilo za to veliko povpraševanje, domačim gospodinjam pa ne bo treba več tako daleč na trg.

— **Iz Studencev.** Prometne knjižice za koleša se bodo izdajale jutri v nedeljo od 6. do 12. ure dopoldne v občinskem uradu v Studencih.

... za sokolskim praporom

Telovadna akademija moških Sokola

Do zadnjega kotička polna dvorana je bila najbolje priznanje sokolskemu delu

Sokol Moste je imel v četrtek, 25. t. m. zvečer svojo vsakoletno telovadno akademijo. Zimsko delo v telovadnici je rodilo dober sad. Na prireditvi smo opazili z zadovoljenjem, da je pač kljub vsem klevetam sokolstvu nenaklonjenih ljudi moških Sokol eno najbolj trdnih društev v Ljubljani, če seveda upoštevamo dejstvo, da deluje v socialno najslabšem predelu mesta in da so njegovi člani in prijatelji le revni delavci in njihove družine. Res je — društvo nima na razpolago finančnih sredstev, nima svojega doma, navezano je zgolj na šolsko telovadnico, ki pa glede prostora nikakor ne odgovarja zahtevam v zadnjem času močno pomnoženega članstva; radi preobremenitve šolske telovadnice in visoke najemnine pa je redna telovadba omejena na čim manjše številce tedenskih ur.

Vse priprave, zlasti skušnje oddelkov, so se zaradi teh okoliščin morale vršiti v tesni družinski sobi, kjer so se vsrile ob istem času tudi družinske seje, vaje dramskega odseka i. dr. In vendar! — Ko sem večkrat pogledal v to edino zavetišče Sokola, sem bil presenečen: koliko mladega življenja, vrisa, petja, razgibanosti in veselja sem opazil med to sokolsko mladino. Ob tej priliki sem se spomnil besed našega sokolskega očeta Tyršarja: »Večna nezadovoljnost, večno gibanje!«

Po prihodih praporov in izgrajenju državne himne je ženska deca otvorila akademijo. Najmlajše sestre so nas za otvoritve s svojimi ljubimi vajami prijetno iznenadle. Težko smo čakali na mlajšo moško dečo, ki je nastopila s Tyršarjimi prostimi vajami, ki so jih izvajali najstarejši bratje na I. vsokolskem zletu v Pragi l. 1882. Svojo nalogo so strumno izpolnili in lahko jih štejemo med vredne naslednike njihovih pradedov. Med drugimi točkami dece je posebno privlačila pogled gledalcev »Polka« (žen. deca) ter »Sončniki« (ženska deca). Lep vtis te zadnje točke pa je kvarilo neokusno spreminjanje barv oblačnice filmske aparature. Pri tej priliki se je zopet pokazalo, da je osvetljevanje odra s filmsko oblačnico nemogoče za telovadno prireditve, ker ne osvetli vsega odra in je tako nekaj telovadcev vedno v temi.

Po kratkem odmoru se je pričel drugi del akademije v katerem sta nastopala

naraščaj in članstvo obojega spola. »Češka beseda« izvajana po naraščaju, ni bila na višku. Monotonost brez vsakršne živahnosti je ljudi dolgočasila. Ena najlepših točk večera so bile vsekakor »Rajalne vaje« (ženski naraščaj), ki so bile po povezanosti in skladnosti odlične večera. Od članov, ki so nastopili s prostimi vajami smo pričakovali več. Vaje bi lahko izredno učinkovale kot skupina pri lepi, skladni izvedbi, pa radi nesigurnosti efekt ni bil popoln. Simbolična točka »Borba in zmaga« ni odgovarjala naslovu, kajti članice so ritmično podale povsem nekaj drugega. Telovadna skladba »Pozdrav zastavi« je bila odlična in bi lahko služila vsem sokolskim telovadnicam za vzor. Motili so samo sicer krasni, toda za točko neprimerni kostumi. Člani na bradih so bili v celoti zadovoljni.

Za zaključek programa smo imeli priliko videti ples »Slovanska beseda«, ki je bil skladno izveden. Toda radi prerensnega zadržanja plesalcev in neodgovarjajočih nos ni dosegel zazelenežnega učinka. Spored akademije je bil v splošnem precej dobro izbran in uspešno rešen. Priporočati pa moramo, da se v bodoče ne uvršča v program točke, ki so po sestavi v bistvu enake; to velja zlasti za »Češko« in »Slovansko besedo«, ker se s tem zbudi v gledalcih občutek dolgočasia. Posrežali smo na akademiji moški naraščaj, ki je po navadi na vseh sokolskih prireditvah najmočnejše zastopanje. Kje je iskati vzrok temu? Mladih krepkih naraščajnikov, ki bi bili sposobni za marsikatero vzorno telovadno točko, je pri moških sokolskem društvu dovolj.

S počastitvijo odhajajočih praporov in petjem »Himne sokolskih legij«, je občinstvo z najboljšimi vtisi zapuščalo dvorano. Mlademu bratu načelniku Lasanu in sestri načelnici Kruharjevi ter vsemu vadijskemu zboru gre najlepša pohvala za njihov trud. Do zadnjega kotička polna dvorana je bila najbolje priznanje sokolskemu delu. Mlada generacija je pokazala, da ima v sebi možnost in moč dosegati cilje, po katerem hrepeni: ostre si konservativnosti, zastarelosti in svoje sile posvetiti zgradbi trdne, neomajne sokolske nacionalne zavesti, katere osnova je globoka ljubezen do rodne grude. Z. V.

Razgovor s samotarjem Matijo Jama

Mi smo s težavo odkrili svetlobo in barve, možnost razvojne linije pa vidim v nadaljevanju impresionističnega načina slikanja

Ljubljana, 27. aprila.

Na koncu Podmilskove ulice, to je na koncu Ljubljane skoraj, kjer se že pričenejo širne zelene polje, stoji hiša v kateri stanuje slikar Matija Jama. Samotar, po Jakobcu med kupovalci slik najbolj upoštevan slovenski slikar, življenjski filozof, čudak tudi, ki bo čez dve leti praznoval svoj 70. letnico, a je še mladeniški po vsem in se ne more ločiti od svojega »konjička«, to je kolesa, ki ga spremlja povsod, tudi na trg, kjer Jama vsako jutro kupuje vitamine.

Zvonil sem dolgo zaman in se udal v usodo naposled z mislijo, da bom moral poročati tja na konec Ljubljane ob drugi priliki. V priložnosti pa sem že naletel na slikarja s kolesom pod pazduho. Vsi trije. Jama jaz in kolo, smo bili kmalu v drugem nadstropju. Slikar je odklenil vrata, potegnil je močno, vsa okna so bila odprta, v eni izmed sob. si je slikar uredil atelje.

Matija Jama je bil tudi med pionirji. Ki so pred 40 leti razstavljali na prvi slovenski umetniški razstavi v Ljubljani. Kakšne so bile razmere za umetnike in za umetnost tedaj, sem ga najprej vprašal. Jama tehta besede, ki jih izgovori, misli mu svigajo od predmeta do predmeta, kaj rad pride na stranpoti med govorom z duhovito ni pikro opombo, pa se spet zbere in nadaljuje v aforsističnih stavkih.

Pred 40 leti osebno nisem bil navzoč na razstavi, razstavil sem pa večino študije. Slovenija je bila tedaj v nevarnosti. Nemci in nemurji so vladali in imeli v rokah »Kranjsko šparksko«, katera je edina dajala podpore in samo ljudem, ki jih je priporočil Wettach. Naši ljudje so bili pod tujevo peto. V »šparksko« so nosili svoje prihranke vsi domači ljudje. A »šparkska« za Slovence ni dala ničesar. Deželni odbor je bil tudi in v tem so bili robati Gorenjci, kakor Detela in Murnik. Ki so prosile najprej nahurili, a imeli so blago srce. Cesarjski svetnik Murnik mi je nekoč rekel, ko sem ga prišel prosit za podporo za študij: »Zdaj ne bo nič denarja za vas, ker smo tistega muzikantja poslali na Dunaj, tistega kmeta pa v Gradec.« »Muzikant«, to je bil Hubad, »kmet«, to je bil Grohar.

Jaz sem nekaj zaslužil kot ilustrator pri »Domu in svetu«. Lampe je bil entuziast brez estetskega čuta, a ga je skušal nadomestiti s svojo filozofijo. Zrtvoval pa je precej za stvar, čeprav ni imel mnogo sredstev na razpolago. Pri nemem sem delal v Marjanišču po več mesece. Težak je bil vedno obračun z Lampetom. A toliko mi je ostalo, da sem imel še za nadaljevanje študij v Monakovem. Po polnoletnosti sem dobil svoj delež in sem nato s tem denarjem nadaljeval študije.

Na razstavi pred 40 leti nisem imel nobene pokrajine in pripomniti moram tudi,

Več stoletij že zdravi ROGAŠKA SLATINA s čudodelno močjo svojih zdravilnih vrelcev razne bolezni: želodca, črev, jeter, zlatenice, žolčnih kamnov, preneve, zamaženosti, ledvic, mehurja, sladkorne bolezni itd.

Znana strogo dietetična kuhinja — Krasno športno igrišče — Idealno okrevališče — v pred- in posezoni znatni popusti.

ZDRAVLJENJE POZIMI IN POLETI.

INFORMACIJE DAJE RAVNATELJSTVO ZDRAVILIŠČA

ROGAŠKA SLATINA

Razgovor s samotarjem Matijo Jama

Mi smo s težavo odkrili svetlobo in barve, možnost razvojne linije pa vidim v nadaljevanju impresionističnega načina slikanja

Na Dunaju nismo zmogli štiri leta kasneje z deli, ki smo jih razstavili v Ljubljani. Na Dunaju pri Mieteju smo razstavili že zrelejša in popolnejša dela. Elitna je bila naša druga razstava v Ljubljani, nekaj let kasneje tudi v Mestnem domu. Jakobci je bil tedaj že v Ljubljani, jaz pa še v Monakovem. Iz Ljubljane smo drugo razstavo prinesli v Zagreb.

Mojster je pobrsal po skrinji, da bi ugotovil na podlagi starih pisem in dopisov nekatere letnice. V njegovem »arhivu« sem opazil oprostilo sodbo ljubljanskega sodišča iz l. 1915. Tedaj je bil Jama obtožen po § 308 k. z., to je zaradi širjenja »vznesmirljivih« vesti, bil je med žrtvami Skublovega režima.

Kako sodite o jubilejni razstavi v Jakobčevem paviljonu?

Treba jo je vzeti nekako simbolično. Jaz za svojo osebo sem z deli, ki so razstavljena, popolnoma zastopan.

Kako je z razvojem naše umetnosti?

Mi smo si izbrali način upodabljanja, ki se nam je zdel najboljši, drugi za nami iščejo druge načine, nihče pa ne more dajati je jamčiti, da bodo prišli do pravega uspeha, se pravi, da bodo nekaj ustvarili, s čimer bodo mogli v svet. Vsi slovenski slikarji smo premalo študirali. So ljudje, ki si mimogrede ogledajo tuje razstave, pa mislijo, da je take stvari lahko narediti. Ta zadeva z razvojem in uspehi se bo kasneje razjasnila. Trafik in Kralj sta se pojavila, a oba sta umolknila. Najmlajši so se pojavili. Kaj je nadrealizem, še danes ne vem. Tako se mi zdi, kakor bi slikar dopoldne izdeloval nek sliki ter jo nadaljeval popoldne, ne da bi vladala časovna enotnost v delu. Moje prepričanje je, da kakršenkoli izem ne more biti čili umetnosti. Vedno sem bil na stališču, da način slikanja, kar velja tudi za impresionizem, še ni končni aspekt. Impresionizem je nastal kot reakcija na črno-belo in poromatično slikanje. Naš način ne more biti končni aspekt, končna oblika impresionizma. Iz tega mora v razvoju še nekaj drugega nastati. Impresionisti so se pač vržili na barvne probleme in so zanemarili vsebino in obliko, kar pa je samo prehodni ali začasen pojav, kajti vseh problemov hkrati ne moremo obvladati. Tudi impresionistična slika mora biti kot podoba enotno dovršena. Za mene je užitek dovrševati sliko v tem smislu, četudi se mi prva zgodi impresionistična barvna faza pri delu pokvariti. Pokvarila se mi je zaradi tega, ker sem bil v nekakšni zadregi, a na tej stopnji ne smem ostati. Poizkusiti moram še drugič in tretjič. Le na ta način se v slikarstvu napreduje. Predstavljam si, da je mogoče z impresionističnim barvnim načinom ustvariti slike, ki so tako izdelane kot slike starih. Mi smo s težavo odkrili šele svetlobo. Spominjam se, da je bilo zame veliko odkritje, da je mogoče v olju slikati v živi svetlobi. Možnost razvojne linije vidim samo v impresionizmu. Kar je impresionizem odkril glede svetlobe in barve po podlagi vsemu bodočemu slikarstvu, možne pa so s to izhodišča še kdo ve kakšne razvojne faze.

(Te besede slikarja Jame so zanimive glede na očitke, da se je izneveril impresionizem. Ni se izneveril, ako ga prav razumemo zdaj, temveč ga je v prizadevanju po spojitvi in napredku premaguje in ga prav impresionizem vodi nujno in logično do sedanega načina upodabljanja.)

Glede pomoči in podpore oblastev pa pravijo, da je mnogo boljše kot v prejšnjih časih.

Svojičas nas je tiranizirala nemška manjšina in podpirali so hujskače, danes pa ima banovina na primer lepe dohodke in daje tudi podpore umetnikom, a ta denar je zaradi nerazumevanja in nesposobnosti odličnih ljudi deloma izgubljen.

Kaj pa občinstvo, ali ne kaže večjega razumevanja za umetnost?

Naši ljudje so jako dostopni za umetnost in imajo željo, da bi umetnikom dobro storiili, a pomeni morajo biti slike. Čudim se prav za prav, kako more uradnik od svoje plače pravitati 5000 din za sliko, četudi jo plačuje na obroke. So pa tudi mag-

nati, ki jih ni videti na nobeni razstavi. Ako pride kdo od teh k meni po sliko, mi ne popustim niti za par pri ceni, a ljubitelju, ki nima denarja, rad podarim sliko. Občinstvo torej precej žrtvuje za slike, dajati moram pa, da ljudje, ki kupujejo slike, niso snobi, temveč imajo resnično ljubezen do umetnosti. Če je mogoče govoriti o napredku v zvezi z umetnostjo, je napredek gotovo v razumevanju občinstva za umetnost. Vrh tega pa vidite, da niti mi nismo od lakote umrli in da nam je Bog dal živeti, kakor da hoče z nami doseči še velike namene. — nek.

Križanka

1	2	3		4	5	6	7
8				9		10	
11			12				13
14		15			16		
		17	18		19		
	20						
21		22					23
24	25				26	27	
28			29				30
31		32			33		
34					35		

Pomen besed

Vodoravno: 1. Domača žival, 4. ruski polotok, 8. vrsta pesnitve, 10. števniki, 11. veznik, 12. pokrivalo, 13. površinska mera, 14. mizno pregrinjalo, 16. pasja pasma, 17. obujka, 20. država v USA, 22. zaledje za fronto, prostor za odmor korakajočega vojštva, 24. voljska edinica (srbskohrvatsko), 26. otok v Jadranskem morju, 28. kratica za lastnoročno, 29. domača žival, 30. kem. znak za prvinjo, 31. reka v Indiji, 33. osebni zaimek, 34. reka v zetski banovini, 35. sveženj slame.

Navpično: 1. Desni pritok Save, 2. del gledališča, 3. predlog, 5. grška črka, 6. reka v Srbiji, 7. žensko ime, 9. mesto v Palestini, 15. dan v tednu, 16. prebivalec Moravske, 18. šivalna potrebščina, 19. slovenski učenjak (poliglot), 21. mesto v Dalmaciji, 23. bojna oprema bojnikov v starih časih, 25. posoda, 27. prislov časa, 32. kratica za doktor, 33. osebni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodoravno: 1. slammik, 6. ml, 7. sen, 8. Om, 10. alt, 11. ali, 12. na, 13. riž, 15. ol, 16. kajak, 18. kabaret, 20. danes, 22. up, 24. tik, 25. Ca (kalcij), 26. rop, 27. lev, 28. Al (aluminij), 29. set, 31. Na (natrij), 32. Klement.

Navpično: 1. sila, 2. as, 3. mesijanzem, 4. n n, 5. kolo, 6. mana, 9. milo, 13. Rabat, 14. žarek, 16. kad, 17. kes, 19. Mura, 21. Sava, 23. polk, 25. cent, 29. se, 30. te.

Ulica brez radosti

V gl. vlogah: Dita Parlo, Albert Prejanc, Inkšičoff

Predstave: danes ob 1/2 9. uri, jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri ter v ponedeljek ob 1/2 9. uri.

Prilagodni spored:

Vragi neba

EBBA MARAN:

Usoda

Državni tožilec si je prižgal po večerji cigaro in razgrnil pred seboj večernik. Utrujen je, toda zadovoljen. Med vrsticami lahko jasno prečita, kako globok vtis je napravil njegov govor na poročevalce. Vsi listi so zabeležili dramatičen obtožbeni kriz: »Nedolžen sem! To je bila moja usoda!« Listi pa priobčujejo tudi njegov stvarni odgovor: »Nobene usode ni. Vsak je svoje sreče kovač. Samo slabosti vale na usodo škodo, ki so jo utrpeli, ali napake, ki so jih storili!«

Državni tožilec prebira novine. V enem napisu obrne njegovo pozornost nase ime ulice, ki se mu zdi nekaj znano. Od kod neki pozna to ime? Ah, da! To je vendar tista stara, ozka ulica, kjer je stanoval kot študent. Tako dolgo je že tega, da je čisto pozabil njeno ime. Z zanimanjem je jel čitati članek. Kaj se je pa zgodilo v tej tihli ulici?

Bere, da je zapeljal v tej ozki ulici, polni ovinkov in potov, avto na hodnik, se zaletel v vogal hiše in razbil na nji pri-trjen poštni nabiralnik. Avto je bil poškodovan, sofer lahko ranjen. Najzanimivejše na tej nezgodi pa je, da so našli med odtrganim poštnim nabiralnikom in steno mnogo pisem. Zadnja stena nabiralnika je bila namreč zarjavljena in počila. Tako je bila nastala v njem špranja in sčasoma je obležalo mnogo pisem med nabiralnikom in steno. Tako niso mogla

biti dostavljena naslovljenecem. V članku je bilo rečeno, da pisava mnogih pisem ni več čitljiva, da so se pa nekatera pisma zelo dobro ohranila, in da so naslovi na njih še dobro čitljivi. Potem so bili našti mnogi naslovi in rečeno je bilo, da bodo ta pisma izročena poštnim uradom ter dostavljena naslovljenecem.

Kakor da je prešinila državnega tožilca električna iskra, ko je našel med naštetimi imeni tudi svoje in sicer s starim naslovom. To pismo mora biti staro malone trideset let. Tako dolgo je namreč že tega, odkar se je od tam preselil. Skozi modre oblačke dima svoje cigare je zagledal državni tožilec naenkrat pred seboj kakor v filmu tisto ozko ulico. Vidi sebe, mladega, rusolasnega študenta s knjigami pod pazduho, hitečega v šolo kakor vedno. Le pred eno hišo zadržal hiteči študent korake. Mimo nje gre počasi in ozira se na okno. Pri tem oknu stoji pogosto mlado dražestno dekle, ki mu vedno smeje odzdravljala.

Kako težko je bilo takrat pred tridesetimi leti izmenjati nekaj besed z mladim, strogo zastraženim dekletom. Kolika zvižaja je bila potrebna, če je hotel navidez samo slučajno sesti v parku na klopio kraj svojega ljubljene dekleta. In kako globok vtis napravijo ti stari spomini nanj še zdaj. Njemu, zdaj že sivolasemu možu, se zdi, kakor da še čuti nasmeh na svojih ustnih, trpko sladok okusa prvega poljuba, ki ga je smel takrat ukrasti z vročih dekletinih ust.

V noči, sledeči temu poljubu, je napi-

sal pismo, v katerem ji je položil k nogam vse svoje srce, svoje življenje in vso svojo bodočnost. Zdaj se smeje temu, kako sentimentalen je bil takrat. Pisal je, da je siromašen, naj ga počaka, da mora to trajati še več let, da je pa nikoli ne bo nehal ljubiti in da željno pričakuje njene odgovora.

Na to pismo ni prišel noben odgovor. Nič, leden molk. Mladi študent je čakal več dni na pismo, potem je pa begal ves iz sebe okrog njene hiše, toda ona se mu ni prikazala. Končno je globoko razočaran zadušil v sebi boleste spomine in se preselil iz ozke ulice v drugi okraj vlemesta. Nekoč, več let pozneje, je zopet videl svojo izvoljenko, kako hodi z drugim. Ona pa ni opazila, da jo je pozdravil, ali pa ni hotela opaziti njegovega pozdrava.

Cepprav je bil zelo truden, je spal državni tožilec tiste noči zelo slabo — tako močno so bili oživil v njem stari spomini. Drugi dan, preden je odšel na sodišče, je stopil na pošto. Tam se je legitimiral, da je naslovljenec pisma, oddanega na pošto pred tridesetimi leti. Tako je pismo dobil. Bilo je majhno zmekčano pismo z nežno tenko dekletsko pisavo.

Državni tožilec pisma ni takoj odprel. Bilo mu je, kakor da mora odpreti grob. Že je mislil, da bo bolje, da ne razgrta kurtve, da ne odpre te papirnate krste mrtve ljubice. Potlej je pa vendarle odprl kuverto in čital:

Ljubljani!

Odkar sem dobila tvoje pismo, sem

Jörgen Jörgesen — islandski kralj

Čudovite pustolovščine moža, ki si je na lastno pest prilastil Island

Med najzanimivejše postavbe preteklega stoletja spada Jörgen Jörgesen, mož, ki je ukradel Island. Njegove pustolovščine so tako fantastične, da bi lahko človek dvomil o njihovi resničnosti, če bi ne bilo v muzeju v Londonu dokazov, da je Jörgen Jörgesen res živel svoje burno življenje. Bil je mornar z dušo in telesom, toda če je naneslo, je bil zadovoljen tudi z vsakim drugim poklicem. Tako je bil raziskovalec, kitolovec, morski ropar in revolucionar. Izgnan je bil v Avstralijo, kjer se je ukvarjal z medicino. Bil je tu-

govec na Island se eno ladjo, natovorjeno z živilji. Tedaj so pa posegli vmes Danci. Sami sicer niso mogli pomagati gladujočim Islandcem, pač so pa prepovedali vsak dovoz na otok. Tudi Jörgensen, ki je že prispel z ladjo do Islanda, je dobil povelje, naj dvigne sidra in se vrne, od koder je priplul. Jörgensen pa ni hotel prepustiti Islandcev žalostni usodi. Pa tudi častihlepje ga je sililo, da bi izpolnil nalogo do konca.

Zato je počakal do nedelje, oborožil je 12 članov svoje posadke in se z njimi iz-

šlo bilo v splošnem redu in Jörgensen bi bil morda v miru in zadovoljstvu kraljeval na Islandu do svoje smrti kot Jörgen I., da se ni nenadoma pojavila angleška vojna ladja. Angleži so bili namreč zvedeli, kdo je prav za prav posadil Jörgena na prestol. Užaljeni guverner Tramp je pripovedoval Angležem kaj vse ima Jörgensen na vesti. Posledica je bila, da so Angleži samozvanega kralja uklenili in odpeljali nazaj v Anglijo.

V Londonu so ga kot sovražnika Angležev zaprli. Ko je prišel iz ječe, je bil zopet nekaj časa mornar, potem se je pa vrnil v London, kjer je zaigral ves svoj denar, po vrhu pa še mnogo tujega. Zaradi tega so ga znova zaprli. Toda same angleške oblasti so ga izpustile, mu dale na razpolago mnogo denarja in ga poslale v tajni misli na evropsko celino. Čim je prispel Jörgensen v pristanišče je zavil v mornariško krčmo, kjer je zaigral ne samo vso gotovino, temveč tudi vozni listek in obleko. Potem se je vrnil na ladjo zopet kot mornar in prispel srečno v Antverpen. Tam je zaigral še kreditna pisma, ki naj bi jih bil vnovčil v Antverpnu, da bi mogel izpolniti svojo misijo. Tako je moral kreniti po Evropi peš, preživljal se je z beračenjem in tatvinami.

Nazvlic temu je pa dobro izpolnil svojo nalogo. Po povratku v Anglijo so ga zopet zaprli zaradi dolgov in pozneje izgnali v Avstralijo ne kot navadnega zločinca, temveč kot političnega kaznenca. V Avstraliji je dosegel vrhunec svojega pustolovskega življenja. Oženil se je z bojevito žensko, ki ni imela prav nobenega respekta pred njim in njegovo preteklostjo. Nasprotno, večkrat ga je neusmiljeno prematila z burkljami ali kuhaličnic. Opetovano je tekla za njim na ulico, da so se mu sosedeje smejali.

Značilna islandska pokrajina

di pisatelj in policaj. Boril se je na strani Dancov proti Angliji, potem pa kot angleški tajni agent proti Danskim. Zlasti je bil pa strasten kvartopirc in ta strast mu je končno zlomila vrat.

Če bi hoteli opisati vse Jörgensenovo življenje, bi morali napisati več debelih knjig. Zato se omejimo na najpomembnejše dogodke iz njegovega življenja, zlasti na dobo njegovega islandskega kraljevanja. Večkrat citamo o možeh, ki so se polastili prestola te ali one države z državnim prevratom. Toda Jörgensenova revolucija na Islandu in njegovo kraljevanje je v svetovni zgodovini edinstven dogodek.

Anglija je bila v vojni z Dansko. Zato je bil Island v kočljivem položaju. Bil je odvisen od Danske. Danska obala je bila blokirana in islandskemu prebivalstvu je pretihla lakota. Ostala Evropa je imela dovolj lastnih skrbi, tako da ni nikomur prišlo na misel pomagati nesrečnim Islandcem. Londonskemu trgovcu Phephu je pa prišlo na misel, da bi lahko koval iz tega dobiček. Zaprošil je angleško vlado, naj mu dovoli odpeljati na Island živila. Dovoljenje je dobil in to nalogo je poveril Jörgenu Jörgensenu. To je bilo leta 1809.

Živila so natovorili na ladjo in vse je šlo po sreči. Zato je poslal londonski tr-

kral. Prebivalstvo Islanda je bilo zbrano večinoma v cerkvah. Danski guverner Tramp pa je ležal doma na divanu in čakal na obed. Kot rojen strateg je Jörgensen obkolil s svojimi 12 možmi guvernerjevo rezidenco, sam pa vdrl s pištolo v roki v stanovanje in izjavil, da je guverner odstavljen. Da bi se zavaroval za vsak primer, je spravil na svojo ladjo najprej državno blagajno, potem je pa izdal proglas »Mojemu narodu«, v katerem je presenečenim Islandcem sporočil, da je danski guverner odstavljen in ustanovljena islandska kraljevina, on pa da je zasedel njen prestol. Proglas se začelja z besedami: »Mi, Jörgensen po milosti božji...

Islandci bi najbrž ne bili tako mirno sprejeli te pustolovščine, če bi bili stili za kaj prav za prav gre. Saj je šel Island že takrat blizu 50.000 prebivalcev. Toda bili so ogočeni na eni strani radi danske brezbrčnosti, na drugi strani so pa mislili, da stoji za Jörgensonom angleška vlada. Jörgensen je bil zelo spreten. Najprej je črtal vse dolgeve Danske in poskusil sploh izločiti danski vpliv. Zvišal je plače vplivnim duhovnikom in končno je krenil na krožno pot po otoku, da ga je prebivalstvo slavilo kot Jörgena I., kralja Islanda.

Svoji državi je dal novo zastavo — tri posušene polenovke na modrem polju. Vse

Pogled na Island

Jörgen Jörgensen je dočkal 65 let. Zapiše in bolan je umrl v bolnici. Zda je bil morda ne mogel povedati, kjer je grob njegovega Velikanstva Jörgena I. kralja Islanda.

Tri kandidatke so napravile izpit prav dobro, toda vse tri so se zadovoljile z uspehom pri izpitu in izjavile so, da jim na lepem Charlesu ni toliko ležeče, da bi se potegovala zanj. Haynes se je zaročil z mlado lepo vdovo Bello Brandtovo, ki ji ni bilo treba delati izpita. Saj bi bila itak padla, je odgovorila smeje, na vprašanje radovednežev.

Muzej groze in razdejanja

V Yokohami imajo poseben muzej, s kakršnim se ne more pohvaliti nobeno drugo mesto na svetu. To je muzej potresov. Oglede njegovih zbirk, ki se neprestano množijo, je res samo za ljudi močnih živcev. Na Japonskem so potresne katastrofe zelo pogoste in zato ni čuda, da je ta muzej tako bogato založen. V njem so zbrane slike in predmeti, učinkujoči porazno s svojo grozo in resničnostjo. Tako je v muzeju prikazan potres iz leta 1923, ko je ostalo od svetovnega pristanišča Yokohame le nekaj razvalin. Stene pristaniških hiš so pokale in potniki, ki so v paniki poskakali s parnikov na obalo, so izginiti v priroči prestrašenih na parniku ostalih potnikov, v odpirajočih se razpokah zemlje. Veliki hotel se je porušil kakor otroška igračka. Fotografije kažejo tudi leseno hišico, ki so jo po potresni katastrofi odkopali iz zemlje. Sredi razdejanja in razvalin je bila ostala nepoškodovana otroška zibelka.

Pretehtljive so tudi slike neke ulice, kakršna je bila ob devetih jutraj in tri ure pozneje. Kandelabri električnih svetilk so bili skrvljeni in prelomljeni, tramvaji razbiti. Točna statistika vseh potresnih katastrof, ki so kdaj zadele Japonsko, dopolnjuje zbirko. V muzeju potresov zelo radi zahajajo tujci, saj so njegove zbirke edinstvene na svetu.

Nova vrsta železa

Iz Italije prihaja vest, da so odkrili tam posebno vrsto železa, s katerim se lahko nadomesti baker v mnogih primerih. Poskuski z novo vrsto železa naznanja Vincento Arata. Njegovo podjetje je zaenkrat še premajhno, da bi mogel izdelovati ferrital v velikih količinah. Ferrital se izdeluje neposredno iz magnetita ne da bi bilo treba to rudo poprej raztopiti v visoki peči. Kot magnet se uporablja tako zvan magnetitov pesek, ki ga nahajamo na nekaterih krajih, pa tudi v Italiji na morski obali.

Gre menda za podobno proizvodnjo kakor so pridobivali jeklo neposredno iz rude v starejših časih, dokler niso prišle v rabo visoke peči. Tako izdelano železo je bolj kemično skoraj čisto in ne rjavi. Po svojih lastnostih je skoraj enako bakru. Vse te lastnosti se dajo pojasniti gotovo s tem, da je magnetitov pesek zelo čista ruda. Treba bo zato še potrditi, dali se izkaže za pravilno Aratovo trditve, da lahko pridobimo ferrital tudi iz vsake druge rude. Pristojne oblasti so dale preizkušnje 15 ton ferritala v tovarnah Saint Eustachio pri mestu

Brescia in tam so dognali, da ima ferrital res lastnosti, ki mu jih pripisuje Arata. Če bodo srečno premagane še začetne težave in ovire, se odpre italijanskemu je-klastvu novo polje. Iz obalnega peska bi lahko pridobili približno en milijon ton magnetita.

Glavna ležišča niklja

Rudnikov, kjer bi bilo vredno pridobivati niklovo rudo, je na svetu malo. Največ jih ima Kanada, ki dobavlja z avstralisko Novo Kaledonijo devet desetlin vse svetovne produkcije. V največjem kanadskem rudniku je okrog 134.000.000 ton niklove rude, v njih pa okrog 4.000.000 nikla. Ta zaloga bi zadostovala za 40 let. Pridobivanje čistega nikla iz te rude je dokaj težavno, ker ga ovira baker, vsebovan v isti rudi. Nikel pridobivajo iz rude na način, edinstven v rudarstvu, namreč s pomočjo celikovega kisika. Ta na baker ne učinkuje, z niklom se pa spaja v teko-

čino, v takozvani niklov Karbonil, ki se pri večji temperaturi razkroji zopet tako, da nastane iz njega čisti nikel.

Zdaj postajajo važna ležišča nikla na Finskem. Rudniki so južno od Petsama, ki je ostal po pogodbi med Finsko in Rusijo Finski. Ta ležišča so odkrili šele l. 1931 in koncesijo za izkoriščanje je dobila kanadska delniška družba Mond Nickel Company. Računajo, da bodo pridobili tu 4.000.000 ton nikla. Finska geološka komisija je odkrila na Laponskem tudi zelo bogata ležišča nikla. Produkcija nikla na Finskem bo znašala letno 150.000 ton. Tako bo Finska prekašala produkcijo v Novi Kaledoniji, ki znaša letno samo 4500 ton. Novokaledonska ruda je tako zvan garnirbit, obstoječ iz 7-10% nikla brez primesi bakra. Prej je slovela po pridobivanju nikla tudi Norveška, toda njeni rudniki so se močno izčrpali. Nedavno so odkrili ležišča niklove rude tudi v Rusiji in sicer v južnoralski oblasti Sverdlovsk, kjer je pa v rudi samo okrog 3% nikla.

Učitelj pretepel kmečkega fanta

Novo mesto, 26. aprila. Učitelj Zajc Adolf iz Čadraja je napravil z družino izlet v okolico. Da bi ne delal nepotrebnih ovinkov po cesti, se je poslužil poljskih stez in končno tudi že posejanih in obdelanih njiv, po katerih je moško pešal. Ko je šla vsa družina čez obdelane in posejane njive, last posestnika Drenika iz Vinjega vrha pri Beli cerkvi, je stopil proti Zajcu domači sin Drenik Alojzij, ki je Zajcu seveda hojo čez obdelane njive prepovedal. Kako si je Zajc to prepoved tolažil, je razvidno najbolj iz dejstva, da je pobral v bližini kol, s katerim je prišel neusmiljeno obdelovati posestnikovega sina. Napadalec je Dreniku prizadejal težke poškodbe na glavi, zaradi katerih je moral fant v bolnico usmilenih bratov v Kandijo.

Tako pravi ena verzija. Ni pa seveda izključeno, da je bil učitelj g. Zajc prisiljen seči po kolu in da je ravnal samo v silobranu.

Iz Litije

— Novi primeri meningitisa. Poročali smo že o težkem udarcu, ki je zadel Kovarčičovo družino s sreskega načelstva, kateri je umrla 10 let stara hčerka Katica. Nevarna bolezen pa je napadla še nekaj drugih otrok. Starši prijavljajo obolelo dečo na sreskem načelstvu pri okrajnem zdravniku, ki odredi vse potrebno. Tolikokrat, kakor v zadnjem času, ljubljanskega reševalnega avta še ni bilo pri nas. Poudariti je treba, da je meningitis navadno ozdravljiv, če starši bolezen takoj prijavijo zdravstvenim oblastvom in prepelejo otroke v bolnico. Bolezen se je zanesla iz kresniške občine, kjer je obolelo okrog 15 malčkov, in so trije že umrli. Zda je meningitis okrog Sv. Miklavža v kresniški občini že pojenjal. Te dni se je pojavil nov primer obolenja v družini nekega kmeta v Bukovici. En otrok je umrl, druge so odpeljali v bolnico. Vse kaže, da bolezen v zadnjem času pojema. Ta teden se je pojavil samo 1 primer v Gradcu pri Litiji. Litjska ljudska šola je še vedno zaprta.

— Slovo od vrliga sokolskega in sportskega delavca. Litijo je zapustil g. Avgust Špat, čestni nadzornik pri sreskem cestnem odboru. G. Špatu smo cenili v našem Sokolskem društvu kot izredno sposobnega režiserja in tudi igralca. Malo pred premetstvitvijo je navezbal »Maturco«, ki je dosegla na našem odru velik uspeh. Že za premijero je bilo toliko zanimanja, da je bila dvorana razprodana. »Maturco« so morali pri polni dvorani ponavljati. Pri »Maturcu« smo že vedeli, da je napisan za g. Špata premetstvitveni dekret, zato je bil vli mož deležen še prav posebne pohvale. Sokolsko društvo je priredilo odhajajočemu bratu špato priručno odhodnico, kjer je bilo izgovorjenih več napitnic. Prav tako, kakor pri Sokolu, je bil g. Špat agalen tudi pri Sportnem klubu v Litiji. Znal je prirediti naše mladino. Po njegovih navodilih se je dvignila igra naših nogometašev in uspehe vidimo na zadnjih tekmah. Z odhodom g. Špata je nastala v SK Litiji vrzel, ki jo bo težko zapolniti. Tudi sportniki so priredili odhajajočemu članu odhodnico, ki so se je udeležili aktivni igralci in upravni odbor. G. Špatu, ki je premeščen v Mokronog, želimo na novem službenem mestu vsi srečo in ga bomo vedno veselili, kadar se bo še oglasil pri nas.

Iz Slovenjega Gradca

— Frizerski pomočniki v Slovenjem Gradcu niso kar tako. Te dni so javno proglasili, da so pozvali na korajžo trgovske pomočnike. Menili so vsi, da bo bokarski ali pa kak drug boj ali domeni so se, da se spoprimejo v nedeljo 28. t. m. ob 16. na zelenem polju v nogometu. V moštvo trgovskih pomočnikov bo nastopilo nekaj novih kandidatov za glavnih dres. Dobili so celo trenerja, ki trdi, da je že marsikaj pretepel, saj je že na nedeljo prihodnih nogometnih tekmah pobiral žoge za golom. Frizerski pomočniki o svojem moštvo molče, samo očitno so se, da bodo vse drugi teden porabili za smotne treninge. Ker pa se boje, da bi se prišli trgovski pomočniki od njih učiti, bodo trenirali ponoči in če bo treba, tudi v zaprtih dvoranah. Namen prireditve je dohodnol, saj sta obe moštvi odločili, da se bo porabil del čistega dobička za tuk. Protituberkulozno ligo. Vabimo vse, ki si žele poleg nogometa prijetne zabave, naj pridejo na tekmo.

— Občni zbor moške podružnice OMD Slovenj Gradec. V četrtek zvečer se je vršil v posebni sobi Sokolskega doma občni zbor moške podružnice OMD. Začetek se je nekoliko zavlekel, ker je večina članstva pohltila na predavanje, katerega je priredilo Sokolsko društvo. Ob 21. je otvoril predsednik Grmovšek Miloš občni zbor, pozdravil navzoče, posebno pa zastopnika oblasti sreskega načelnika g. dr. Hrašova. Frana in podal obširno poročilo o delu podružnice v preteklem letu. Njegovo poročilo je bilo obenem tudi tajniško. Iz njegove povzame, da je bila podružnica zelo delavna. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik g. Grmovšek Miloš, tajnik g. Igor Jože, blagajnik Debelak Alfonz st in gg. dr. Hrašovec Frano, dr. Pohar Maks, Prelovec Hinko, Rojnik Ivan, dr. Šmid Jože, Mrovič Stane, Debelak Anton. Po občnem zboru so zborovalci pokrenili malo nabiravno akcijo, ki je vrgla 215 din. Ob 22.30 je zaključil predsednik malo obiskani občni zbor in se zahvalil za udeležbo.

— Napotnik Jakob podlegel poškodbam. Napotnik Jakob, o katerem smo poročali, da ga je udaril s kolom po plečih, da je padel v globino posestnikov sin Berglez, je podlegel poškodbam. Berglez je menil, da bo Napotnik že med prevozom umrl in da ga ne bo mogoče točno zaslišati. Napotnik pa je pred smrtjo zbral zadnje moči in pri zaslišanju izpovedal, da ni sam padel, temveč potem, ko ga je Berglez udaril s kolom. Sodna komisija je ugotovila, da ima poškodovanec razbito ključnico, štiri rebra in močno raztrgana pljuča.

Nova gasilska četa

Vrhovo-Radeče, 25. aprila. Nedavno smo poročali, da so postali Vrhovčani zadnje čase zelo podjetni. Poleg šole, ki jo nameravajo ustanoviti ter gradnje vodovoda in električne razsvetljave, so te dni ustanovili prostovoljno gasilsko četo, ki je bila sicer ustanovljena pred časom, pa je bila zaradi tehničnih nesoglasij razpuščena leta 1938. Gasilci imajo na Vrhovem zgrajen dom, zato ni bilo nikakor v skladu z javnimi interesi, da je gasilstvo popolnoma zaspalo.

V nedeljo se je vršil na Vrhovem ustanovni občni zbor prostovoljne gasilske čete, katerega je sklical v imenu pripravljalnega odbora g. Leopold Burkelje, ki je dobil zadevno dovoljenje pri gasilski župi v Krškem. Zbor se je vršil pri g. Klembasu Henriku in se ga je udeležilo prav lepo število domačinov, med drugim tudi župni starešina g. Franjo Černe in predsednik mestne občine g. Josip Rozman, oba iz Radeč.

Zbor je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora g. Burkelje ter poročal o stanju članstva, o starju čete pred njenim razpustom in o akciji za ponovno ustanovitev čete. Slednjijo je povzel besedo župni starešina g. Černe, ki je v lepih besedah opisal pomen gasilstva, govoril o njegovi disciplini ter o težkih in resnih časih, ki čakajo nas vse.

C. Mesojedec, lesni trgovec iz Prapretne, je predlagal skupno volilno listo, ki je bila sprejeta soglasno. Za predsednika je bil izvoljen g. Burkelje Leopold, ki je četi predsedoval že od leta 1923. za poveljnika Ivan Suligo, za namestnika Sušin Fr., za tajnika Magdalene Rudolf, za namestnika Kozorog Ivan, za blagajnika Funda Matija, za namestnika pa Pinosa Ivan. V upravni odbor Mesojedec, Sotler, Klanšek in Klembas Fr. V nadzorni odbor Martinšek Ivan, Zimšek, Bregar, Rozman, Klembas Fr. za orodjarja Funda Ivan.

Po volitvah je župni starešina zaobljubil članstvo, nakar je predsednik Burkelje zaključil zbor.

Iz Novega mesta

— S kolom nad soferja. Iz Planine pri Črnomlju je vozil s tovornim avtomobilom prave Črnomelj 20letni sofer Krašovec Jože, doma iz Velikega vrha pri Ozlju. Med potjo je avto ustavil pri gostilničarju Retlju, kamor je kmalu prispelo nekaj pijanih fantov. Med njimi je bil tudi Macele Ivan, ki je potegnil velik nož in prišel z njim rezati gume na avtomobilu. Sofer, ki je Maceletovo početje opazil, je skočil proti njemu ter ga pozval na odgovornost. Macele je pa dvignil nož tudi proti soferju, katerega je sunil v desno stran rebra. Žrtev besnega napadalca so morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Iz Radeč

— Še ena kolesarska nesreča. V nedeljo je vozilo skozi Radeče večje število kolesarjev proti Vrhovemu. Bili so iz Hartnika in so vozili v skupinah. Na ovinku je neki kolesar padel in se hudo poškodoval po vsem telesu. Prvo pomoč so mu nudili tovariši in ga odpeljali proti domu. Gotovo pa je moral iskati zdravniške pomoči.

— Občnski Jurjev sejem. V ponedeljek je bil v Radečah občinski mesečni sejem, ki je bil zelo dobro obiskani. Bilo je veliko kramarjev, še več pa kupcev. Prignane je bilo mnogo goveje živine, katero so kmetje dobro vnovčili. Cena je bila zelo visoka. Podoba je, da se blizo našim živilnjem boljše časi. Mesarji so jeli prodajati prašičje meso že kar po 16 din za kg. Zelo dobro so obravnavali tudi vse domače gostilne in so tako prišli vsi na svoj račun.

— Inspekcija šole. V ponedeljek je bila inspekcija tukajšnje ljudske šole. Inspiciral je sreski šolski nadzornik g. Martin Šterk iz Krškega.

— Sokolsko gledališče. Naraščajski odsek sokolskega gledališča pripravlja igro iz dijaškega življenja »Profesor Eks«, s katero bodo nastopili naraščajniki prve dni prihodnjega meseca na sokolskem odru. Za igro vlada že sedaj veliko zanimanje, ker je avtor radeški šestdesolec Lado Pohar iz Njivic.

— Majhenčeva gospodinja Fani in Zofka Zimšek izpušteni. Preiskovalni sodnik mariborskega okrožnega sodišča je te dni dovolil Majhenčevi gospodinjini Fanki Zimšek in njeni nezakonski hčerki Zofiji, da se bosta zagovarjali iz svobode. Osumljeni sta, da sta vedeli za ponarejanje denarja, pa tega nista prijavili oblastem. Upravitelj Majhenčeve domačije g. Leopold Burkelje jima je izročil ključ in sta sedaj zopet na svojem domu, kjer pričakuje glavne razprave o ponarejalnih pet-stotakov, za katero vlada pri nas, zlasti pa na Vrhovem, veliko zanimanje.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Povzročitelj otroške paralize

Kako se ta nevarna nelezljiva bolezen širi in kakšna sredstva imamo proti nji

V dveh člankih smo že govorili o meningitisu ali otroški paraliz, ki se je pojavila letos kot zelo razširjena in nevarna epidemija zlasti na Češkem. Zadnje čase pa imamo tudi precej primerov pri nas. Oglejmo si še nekoliko povzročitelja te bolezni in način njenega širjenja.

Otroško paraliza povzroča njen virus, čigar molekuli so približno tako veliki kakor molekuli velikih beljakovin. Poleg ljudi napada virus kolikor je znano samo še opice. Vsaj doslej se še ni posrečilo prenesti otroško paraliza na druge živali. Virus sam pride v telo skozi nos in sicer na onem mestu, kjer se konča živček vonja. Po živčnih vlaknih se širi dalje proti osrednjemu živčevju, torej v možgane in hrbtenični mozeg. Tam povzroči na ugodnih mestih bolezenske izpremembe, pojavi se v obliki vnetja ter končno večje ali manjše degeneracije napadenega mesta.

Virus povzroča tvorbo protisov in krvi. Toda uporaba zdravilnega seruma ima omejen pomen v začetnem štadiju. Čim je namreč virus v živčnem tkivu trdno zasidran nima serum nobenega učinka več. V zadnjem času se mnogi zdravniki zlasti ameriški nagibljajo celo k naziranju, da je zdravilni pomen takozvanega rekonvalescentnega seruma enak ničli in da virus, ki se premika ob živčnih ne more biti kontroliran po serumu in krvi, kajti serum prodira le v zelo omejeni količini v tkivo.

Otroška paraliza se širi najbrž z bolnih na zdrave neposredno potom virusa, ki ga bolnik izdihne z zrakom. Delci virusa se vedno drže smrklja. Kdaj epidemija nastane in kako se začne, kako se more širiti tam, kjer je zelo malo primerov obolenja in kjer njeni bolniki ne pridejo v stik z zdravimi ljudmi še ni znano. Virus sam namreč izven telesa zelo hitro pogine. Če so pogoji zanj neugodni izgubi že v eni uri nad polovico svoje učinkovitosti. Prvotno so posvečali zdravniški pozornost mnogim živalim, toda izkazalo se je, da izmed vseh v naših ožnih severnoameriških krajih živčih sesalcev razen opice, ki pa pri nas ne živi, nobena ni dovzetna za paraliza. Ta pot je bila torej začasno opuščena in šele sedaj jo bo treba znova proučiti. Zadnje čase se je namreč izkazalo, da se morejo nekateri virusi razmnoževati v živalih ne da bi povzročali obolenje. Zaenkrat je bilo to dokazano pri domačem zajcu, ki se v njegovih možganih recimo gripni virus zelo dobro razmnožuje, ne da bi se pojavili na zajcu znaki bolezni. Zaenkrat delajo učenci težavne poskuse z živalmi, ker se hočejo prepričati, da lahko razmnožujejo in ohranijo virus v čistem tkivu kakor velja to za virus trušne mrlice in komarja aedes aegypti. Ti poskusi pa še niso končani in tre-

ba bo torej še počakati, kakšni bodo njihovi rezultati. Zadnje čase so nekateri inozemski listi objavili vest, da iščejo švedski učenjaki možnost širjenja virusa otroške paralize potom vode v vodnjakih. Te vesti so pa najbrž brez vsake podlage, kajti noben virus, kolikor je znano, ne more kljubovati železni in črvesni prebarvi.

Učenjaki so preizkusili nešteto načinov kako preprečiti začetek otroške paralize s cepljenjem. Toda vse metode so se izjavile. Z objektivnimi uspehi se more pohvaliti samo takozvana kemična preprečnica, pri kateri se spravi v nos v obliki praška sredstvo, ki skriči zgornjo plast tkiva tam kjer se konča živček vonja, da postane tako za virus nedostopna. Neprijetno pri tem je, da človek, na katerem delajo ta poskus, začasno izgubi vonj. Zaščita traja približno 14 dni. Ko se pa obnovi sluznica in pri tem tudi vonj, je zaščite konec. To je pa tudi edino zanesljivo sredstvo proti okuženju z otroško paraliz. Pa tudi, če je zaščitno sredstvo slabšega učinka, da človek ne izgubi povsem vonja in da otroško paraliza dobi, ne zapusti bolezen navadno nobenih posledic.

Kot zaščitno sredstvo se rabi bodisi razredčena pikrinova kislina ali aluminijeva sol ali pa črsovala kislina bodisi v obliki 2 odst. njuhalnega praška z mlečnim sladkorjem ali 1 odst. raztopino tanina v vodi. Ta sredstva se enkrat v 10 dneh natresejo ohraneno vbrizgajo v nos bodisi v obliki praška ali raztopine. Ta vrsta zaščite je pa seveda še v štadiju poskusov.

Neveste na izpitu

Charles Haynes iz Claytona v severnoameriški državi Georgiji je bil po svojem poreklu, premoženju in znanosti to, kar imenujemo dobra partija. Bil je pa tudi zelo izbirčen in trdil je, da se ne bo oženil, dokler ne najde neveste, ki bi ustrezala vsem njegovim zahtevam. O tem bi se pa lahko prepričal samo po poskušnji. In res se je oglasilo 15 deklet, ki bi se bile rade omožile z njim. Haynes je najel za pol dne razred v šoli, kjer je zbral pri-glasena dekleta in jim dal šest pismenih nalog. Tako so se glasile naloge:

1. Imenujte sedem krem in njihove lastnosti.
2. Ali se je glavna dejel opoldne ali zvečer?
3. Ali smemo dajati fige otrokom, ki jim začnemo rasti zobje?
4. Opišite dobro improviziran obed, če vam moč nepričakovano privede domov tri goste.
5. Napišite v sto besedah, kako naj se običaji omožena žena.
6. Imenujte šest moških in šest ženskih krstnih imen, ki se vam zde prikladna za otroke.

Dragocene stare načrte rešujejo

iz arhiva tehničnega oddelka banske uprave za vseučiliško knjižnico

Ljubljana, 27. aprila. Po srečnem naključju se je ohranil bogat arhiv nekdanje stavbene direkcije za Kranjsko in Štajersko, področje Ilirije; stavbna direkcija je bila stavbno oblastvo z agencijami, ki so bile podrejene različnim ministrstvom. Vendar je spadalo pod njeno pristojnost še več nalog do sredine prejšnjega stoletja, ko se ni bilo mestnih stavbnih uradov. Prav zaradi tega tudi vsebuje arhiv nekdanje deželne stavbene direkcije mnogo zanimivega gradiva o razvoju naših mest in stari načrti nam bodo povedali marsikaj tudi o rasti Ljubljane v prejšnjih stoletjih.

Pravimo, da se je arhiv ohranil po srečnem naključju. Znan znanstvenik, bibliotekar in zgodovinar dr. J. Rus, ki izbira že več tednov iz grmade zaprašenih svežev gradiva, da ga bodo shranili in uredili v novem poslopiju vseučiliške knjižnice, pa pravi, da se moramo zahvaliti vestnim slugam, da dragocene arhive niso požgali. Tehnični oddelki se je moral namreč pogosto seliti, razen tega so pa nekateri uradi prejšnje čase imeli še skupen arhiv. Pri selitvah se pogosto izgubi mnogo papirja ali ga pa požgo, če je star, ker se jim zdi, da nima več nobene vrednosti za urad. Težava je tudi, ker nima skoraj noben večji urad primerne prostora za arhiv. Papirja se nabira od leta do leta več, zanj pa nimajo prostora. Ker morajo hraniti novejša stviri, požgajo star papir, ali ga pa tudi prodajo, da napravijo prostor.

Pred tedni so začeli izpraznjevati podstrešje hiše v Gledališki ulici, kjer ima svoje prostore tehnični oddelki banske uprave. V dolgih desetletjih se je nabralo med debelimi svežaji papirja precej prahu, bila je pa sreča, da je bil papir shranjen vsaj na suhem. Tudi najstarejše listine in risbe so dobro ohranjene. Papir je seveda nekoliko trpel pri selitvah in prelaganju ter je precej povaljan in delno tudi raztrgan, toda vse je še čitljivo. Papir je še tudi vedno trden. Na poboranih tehničnih risbah so ohranjene tudi dobro barve. Nekateri načrti so tako dobro ohranjeni, da bi jim ne prisojili nad 100 let starosti. Vsi načrti, situacijski, za hidrotehnična dela, za ceste, parcelacije, javna poslopja itd. so risani na močnem brezlesnem risalnem papirju. Tako trpežnega papirja dandanes več ne uporabljajo v tehničnih pisarnah. Dandanašnji papir, tudi najboljši vrst, kaj kmalu izgubi

svojo prožnost, zlasti če je del časa na svetlu, in če se začne lomiti. Kakor da je preperel, začne razpadati. Tehnični načrti, ki jih delajo dandanes, se torej ne bodo tako dobro ohranili kakor so se oni, ki so jih risali pred 100 leti ali še prej. Čež 100 let bo najbrž vse preperelo, kar zdaj vlagajo novejšega v arhive.

Ko bi kupa starega papirja znosili v klet med kurivo, ne da bi ga pregledali, bi bilo marsikaj dragocenega za vedno izgubljeno. K sreči se je pregledovanja arhiva lotil dr. J. Rus, ki je res eden naših najboljših strokovnjakov, brez pomena pa tudi ni, da mu gre delo zelo hitro izpod rok, kajti dobro gradivo iz starejše dobe je treba hitro odbrati. Brez pretiravanja smemo trditi, da je treba pregledati na vagonih papirja. Samo po sebi se razume, da hkrati pri odpiranju starih listin in načrtov ni mogoče tega gradiva še urejati. Vse, kar ima vrednost za zgodovino naših pokrajin in zlasti mest, bo odbrano. Dan za dnem odvažajo odbrano gradivo v novo poslopje vseučiliške knjižnice, kjer so dobili za ta namen še primeren prostor, čeprav knjižnica še ne bo tako kmalu odprta. V novo poslopje so tudi že preselili knjižnico Ivana Prijatelja.

Dr. Rus sem obiskal v uradu, 4. nadstropju hiše, ki jo zavzema skoraj vsa tehnični oddelki banske uprave. Delal je na hodniku ob kupih počnelega papirja. Zrak je bil prenasiten s prahom in znanstvenikova delovna halja je postala siva od prahu. Tri tedne se neutrudljivo pregleduje list za listom teh gradiv, odvijajo načrte, ugotavlja, za kaj gre, sortira. Arhiv iz najstarejše dobe je pregledan, a papirja je še toliko, ki zanima strokovnjaka in ki ga mora zanimati, ker je vreden ter skuša rešiti, kar bo potrebovala naša znanost.

Ni bilo časa, da načrti so bili že odbrani, da bi stikal po njih, le nekaj zanimivosti sem mimogrede ujel. Med kupom dragocenih načrtov me je posebno zanimal načrt tivoljskih parkov iz francoskih časov. Razen meridianskega drevočasa (Lattermanovega) so bili vrisani še radialno proti polkrojni poti ob podturnskim gradom drevočrti tako, da bi držali od gradu v obliki pahlače. Pozornost mi je zbujal tudi načrt šentpetrske cerkve, predvsem pročelja. Pred leti je bilo namreč obnovljeno pročelje in arhitekt si je prizadeval dati cerkvi prvotno lice. Po

prvotnem načrtu se mi je zdelo pročelje malo drugačno. Dr. Rus me je opozoril na dr. prekopa, ki so ga izklopali od prislone delavnice mimo Kodeljevega, da so zavržali strugo Ljubljane — pred približno 110 leti. Prejšnje čase je namreč Ljubljanka tekla tesno pod hribom, tako da je bil celo Codellijev grad na levem bregu. Ljubljanka je tedaj poplavljala, pogosto pri Sv. Petru in na Poljanah, zato je ostal tam tudi svet neznan. L. 1824 so začeli Ljubljano poglabljati, da bi odpravili večne poplave.

Zelo zanimivi so tudi načrti razdelitve zemljišč na Barju med posamezne občine in na posestva. Barje je bilo namreč dolgo brez lastnikov, bilo je državna last. Zelo mnogo je načrtov o cestnih delih. Posebno zanimivi so načrti o preložitvah in razdelitvah nekdanje Dumaške, sedanje Tyrševe ceste. Ta cesta je bila v starih časih zelo vijugasta in ozka in bilo je treba prizadevanj več desetletij, preden je bila cesta razširjena in zravnanja v sedanjo traso. Da je bila zelo vijugasta, nam priča zdaj še pročelje cerkve sv. Kristofa, ki ni pravokotno na sedanjo smer ceste. Med načrti cestnih del je ohranjen načrt preložitve trojanskega klanca (iz l. 1835) in tudi ljubeljske ceste. Zanimivo je, da so bili že pred stoletjem izdelani načrti nekaterih zelo potrebnih regulacijskih del, ki prihajajo še dandanes na vrsto. Tako so že Francoski nameravali regulirati Kranj in napraviti cesto z mostom čez Kokro (prav tam, kjer je zdaj novi most) in v ta namen so nameravali podreti nekatere hiše, ki se zdaj stoje. Prav tako je ohranjen načrt — a celo že l. 1799! — o regulaciji Krke pri Kostanjevici, odnosno o preložitvi struge, da bi Krka ne okrožala več kraja ter bi ne bilo več nevarnosti poplav. Ta načrt je še vedno aktualen in novejši zamisli rešitve tega vprašanja so skoraj povsem podobne temu načrtu.

Naj omenim samo še, da je bil najden tudi doslej še neznan načrt Ljubljane (situacijski, barvan) iz l. 1834. Ta načrt bo objavila revija »Umetnost« v številki, ki jo bo posvetila Prešernu.

V časopisnem članku ni mogoče niti naštet, kaj vse so našli v arhivu, saj se je nabralo toliko gradiva, da bo dr. Rus lahko napisal na njegovi podlagi debelo knjigo. Dragoceni načrti so torej rešeni in bodo lahko dobro služili naši zgodovinski vidi.

Morala zaledja prva skrb malih narodov

Trije zelo aktualni članki v novi številki kulturne in socialne revije »Misel in delo«

Ljubljana, 27. aprila. Izšel je 4. zvezek odlične sodobne revije »Misel in delo« s tremi nadvse aktualnimi članki. Slovenscu razpravlja o politiki in politiki v malem narodu, dr. Simon Dolar o filozofiji in srednji šoli, dr. Sv. Ilesič pa o rumunskih problemih (Besarabija).

Slovenicu pokaže na nujnost varovanja narodne celote na zunaj, vsi argumenti za to nujnost pa veljajo tudi glede varovanja narodne celote na znotraj. To vprašanje je danes za nas posebno važno. Ne mislimo samo na tako zvano »morala zaledja«, pravi Slovenicu, katere gojitev je danes na dnevnem redu kot prva skrb vseh malih narodov na svetu, temveč tudi na vso najvišjo in najpopolnejšo gospodarsko, kulturno in sploh civilizacijsko izrazno silo naroda. Mali narodi se ne morejo ponašati s tolikim kadrom izbranih strokovnjakov za vsa področja svojega življenjskega udejstvovanja kakor veliki narodi. Zato je blazno, ako poide politične stranke ali grupacije, kaj se celo borne politične skupine ali politična omizja mislijo, da imajo v svojih vrstah za vsa področja narodnega udejstvovanja dovolj sposobnih strokovnjakov v obliki takozvanih »garnitur«, ki naj se menjujejo. Brez »izposojanja« resničnih strokovnjakov tudi pri nasprotnem političnem taboru si pravega kvalitativnega narodnega razvoja na področjih, ki ne spadajo strogo v politiko, sploh ne moremo misliti brez škode za vse, kar bi lahko upravičeno označili za narodno samobitnost. Tako ozke, vsem resničnim narodnim interesom nasprotno zamisli se morejo pojavljati samo pri politikih, ki ne poznajo politične strupenosti in ki so brez potrebnega širšega obzorja. Ta ki politiki pa se navzlic svojemu besednemu ponašanju o čuvanju »narodnih samobitnosti« ne morejo hvaliti z delom za »narodov blagor«.

Dr. Simon Dolar razpravlja zelo izčrpno o pomenu filozofije in njeni vlogi v življenju ter pri vzgoji srednješolskega mladenčarja. Njegovi predlogi za reformo filozofskega pouka na srednjih šolah so:

1. Filozofski pouk v osnovah ki bi poleg propedeutike vseboval še filozofske probleme, naj se uvede kot obvezen predmet v 7. in 8. razredu srednjih šol po 2 uri na teden. V 7. razredu naj se učita splošna psihologija in logika, v 8. razredu pa naj se strnejo filozofski problemi v celoto ter organsko povežejo z ostalimi srednješolskimi predmeti. V 7. razredu bi se na realnih gimnazijah pridobili ti dve uri od higijene in telovadbe, ki bi se držali iz 7. razreda. Enourni predmeti namreč ne zaležejo in so brezuspešni. V klasičnih gimnazijah bi se enourni zemljepis črtal iz 7. razreda, drugo uro pa bi odvezli latinščini ali grščini. Še posebej je treba pouka v filozofiji na realkah kot dopolnitev k pretežnemu poučevanju realističnih predmetov.
2. Vsi srednješolski profesorji kandidati se morajo izkazati s primernim znanjem filozofskih problemov svoje stroke. To znanje naj v višjih razredih uporabijo, ko nanese prilika.
3. Na univerzah naj se v ta namen uvedejo primerna predavanja o filozofiji na srednjih šolah. Izpitni skupini s čisto filozofijo kot glavnim predmetom naj se pridruži stranski predmet, ki naj si ga izbere slušatelj sam.
4. Potreben je enoten učbenik enega kova za srednješolsko filozofijo za oba višja razreda, ki bi vseboval splošno psihologijo in logiko ter primerno izbiro ostalih filozofskih problemov v organsčni celoti.
5. Za poglobitev pouka bi bile primerne neobvezne seminarske vaje za 7. in 8. razred.
6. Filozofija naj postane kot središčni predmet tudi izpitni predmet pri višjem tečajnem izpitu.

Če bi uresničili te predloge, zaključuje pisec, ne more izostati uspeh. Iz srednjih šol bi prihajal nov rod, filozofsko izobražen, bolj vzgojen, bolj znan, ki bi prihajal v narodno življenje več kulture duha in srca.

Dr. Svetozar Ilesič je jasno obdelal problem Besarabije, najbolj pereči rumunski problem, ki je hkratu pereči problem jugovzhodne Evrope in Balkana. Po nazornem politično-geografskem pregledu Besarabije zaključuje pisec, da je posest Besarabije nujna za onega, ki poseduje ustje Donave, torej za Rumunijo, in sicer kot strateško zavarovanje Donave in njenih pristanišč in kot njihovo gospodarsko zaledje. Zanimive aktualne prispевke ima nova številka revije tudi v Obzorniku in v Poročilih.

Indeks cen narodne banke

Ljubljana, 27. aprila. Narodna banka je izdala svoje redno mesečno poročilo o gospodarskem razvoju naše države februarja. Nekateri zanimivi podatki so pa v tem zvezku zbrani že za marec.

Hranilne vloge so se februarja še nekoliko zmanjšale. Januarja je bilo pri vseh denarnih zavodih v državi naloženega v hranilnih vlogah 10.227 milijonov din, kar pomeni sicer porast v primeri z decembrom, ko so znašale 10.185 milijonov, a februarja so zopet nazadovale, in sicer na 10.144 milijonov. Lani februarja so znašale hranilne vloge 11.809 milijonov, avgusta, pred začetkom vojne, pa 11.177 milijonov din.

Rudarska in toplotniška produkcija se je februarja še povečala. Tako je znašal indeks rudarske produkcije (na osnovi leta 1929-30) januarja 153,1 mil, to, februarja pa 161,4 milijone ton. Indeks toplotniške industrije je pa znašal januarja 216,6 mil, to, a februarja 275,4 mil ton. Zunanja trgovina je bila januarja aktivna za 147 milijonov din, februarja pa za 197 milijonov. Dober znak je tudi, da se je povečal promet. Januarja je bilo naloženih 120.000 vagonov, februarja pa 133.000.

Najbolj se pa zadnje čase zanimajo za gibanje cen. Poročilo navaja tudi že indeks cen za marec. Indeks cen na debelo (na bazi l. 1926) je znašal januarja 93,3, februarja 94,9, marca pa 98,5. Cene na debelo so se torej od februarja na marec zvišale mnogo bolj, kakor so naraščale prejšnje mesece. To pač jasno kaže, da je manj izgledov na ustalitev cen. Kakor na nadaljnje naraščanje. S tem moramo vsakež računati. Prav tako velik skok kažejo cene v nadrobni prodaji. Indeks cen na drobno je znašal januarja 93,6, fe-

bruarja 94,9, in marca 99,1. Prva meseca tega leta se je zdelo, da se bodo cene ustale, skok med februarjem in marcem je pa največji po izbruhu evropske vojne. Pogledimo samo, kako so cene naraščale od jeseni do januarja! Indeks na debelo je znašal 76,8 avgusta, septembra je pa bil celo nižji ter je znašal 76,6. Cene na debelo so začele naraščati šele oktobra, ko je znašal indeks 80,1, novembra je pa znašal že 86,8 in decembra 90,9. Indeks cen na drobno je pa znašal avgusta 81,7, septembra 82, oktobra 86,7, novembra 90,2 in decembra 91,5. Vidimo torej, da je bil največji skok cen od februarja na marec.

Ko ni kreditov za kri...

Kubični centimeter krvi je pri nas po 50 par Kaj vse doživi krvodajalec

Ljubljana, 27. aprila

Nekaterim se zdi, da je kri najdragocenejša tekočina na svetu. Toda tudi to je relativno. Človeško kri znaajo kolikor toliko ceniti sicer tudi v vojskujočih se državah. Nedavno ste čitali nezasišane številke proračuna neke države. Če bi človeška kri ne bila tako draga, bi proračuni ne bili tako visoki. Lahko bi pa postavili tudi precej drugačno trditve: če bi človeška kri ne bila tako poceni, bi ne bilo tako visokih liti. To je pa rečeno le mimogrede. Sicer dandanes radi govorimo o cenah in dragini. Morda se bo kdo celo razveselil, če povemo, da je v teh časih, ko se vse draži, ostala nepodražena človeška kri. Namreč tista kri, ki jo prodajajo naši krvodajalci. Cena je okrogla: 50 par cm³. Vendar bi tudi o tem ne govorili, ko bi se nam ne ponudila posebna prilika; neki krvodajalec se je pritožil, da mu niso plačali oddane krvi. Zvedel je, da so pošli krediti za kri ter da bo moral počakati na plačilo.

Kri ne spada med življenjske potrebščine in seveda tudi ne pod kontrolo nad cenami. Brez krvi sicer ni mogoče živeti. Vendar prodaja krvi ne spada med navadne tržne posle in njena cena ne med tržne cene. Kljub temu je pa prodaja krvi prav tako banalna zadeva kakor n. pr. kruha. Kri seveda ne prodajajo na trgih ali v trgovinah, prodajalci nimajo lokalov, saj nekateri med njimi nimajo niti stalnega bivališča — mlikar jih ne moremo uvrstiti med trgovce in lekarnarje. Krvodajalstvo je pa kljub vsemu poklic, čeprav ga težko uvrstimo v katerokoli vrsto »gospodarske delavnosti«. Rekli boste, da krvodajalec ne spada med duševne in telesne delavce, ker nič ne dela. Toda lahko bi rekli, da spada med krvne delavce.

Ne nameravamo pisati resolucije, češ, zahtevamo, da plačate kri po toliko in toliko, ne zavzemamo stališča o tem, ali je kri predragi ali pre poceni. Hočemo le opozoriti na poklic in ljudi, ki se mu posvečajo — dovolj zanimiv poklic, nedvomno ne najlažji; ljudje, ki so si ga izbrali kdove po kakšnih življenjskih izkušnjah in brodomah pa tudi zaslužijo naše zanimanje — pač zato, saj s svojo krvjo rešujejo ljudem življenja.

Krvodajalec nam je pripravedoval, da se ljudje, ki so tako rekoč vstali od mrtvih, ko so dobili zdravo krvodajalčevno kri, včasih spomnijo krvodajalca. Vsakomur se ni mogoče tako lahko orestiti čustva hvalečnosti do človeka, ki mu je rešil življenje, zlasti še, ko se rešiteljva kri pretaka po njegovih žilah. Naš krvodajalec je bil povabljen k nekemu podeželskemu gospodu, ki se je kmalu okrepil po njegovi krvi in je nameraval zapustiti bolnico. Ganjen se mu je zahvaljeval za kri in življenje in medtem je dolgo stikal po denarnici, da ga nagradi. Lepo zloženi bankovci so se vrstili v denarnici in zdelo se je, da gospod izteka največje med njimi, končno je pa s trudom izvilke »kovača«. Vzemi, ker ste mi rešili življenje! je dejal z drhtečim glasom. Krvodajalec se je zahvalil za dar, a ga ni vzel.

V takšnem poklicu res lahko marsikaj doživlja. Vendar tudi najbolj gostobesedni krvodajalec najraje pove, koliko ljudi se mu je posrečilo rešiti s svojo krvjo in kolikokrat so mu odprli žile. Naš krvodajalec je pa s ponosom povedal, da so vsi ozdraveli, ki jim je dal kri, razen enega, a se tisti, ki je umrl, bi ozdravel, če bi mu vzel iz telesa svinčenko. Težko je bilo krvodajalcu ob neki priliki, ko ni ob pravem času pohitel v bolnico. Iskali so ga doma, da bi dal kri. Bil je pa nekje po opravkih in ko se je vrnil, je zvedel, da je že prepozno: bolnik je umrl. Krvodajalec ne more vedno čakati doma, kdaj bodo poslali ponj, pa tudi na vrtu bolnice se ne more neprestano potikati. To ni poklic, ki bi lahko sam preživljal moža, zlasti je mnogo premajhen zaslužek za družinskega rednika. Krvodajalec ne sme ter ne more pretakati krvi dan za dnem. Tako bi se dalo že imenito živeti, če bi lahko prodal vsak drugi dan pol litra krvi, ker bi prejel po 250 din vselej, toda telo ne producira tako hitro krvi in če bi krvodajalcu bilo kaj za zdravje, bi smel dati le enkrat ali kvečjemu dvakrat na mesec po pol litra krvi. Nekateri hrusti

V SOLI
Učitelj, ki je še ves obupan, ker ne razume učenci niti najenostavnejših stvari, vedno znova potisnemo nalogo, toda brez uspeha. Nekega dne, ko je bil razred posebno »zabit«, vzame učitelj iz žepa dinar in ga da učencu, ki se mu zdi najbolj neumen.

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Jurček se obrne, da bi odšel, na pragu se pa ustavi in vpraša:

— Gospod učitelj, ali naj rečem, da je to za vas?

— Evo, Jurček, pojdi v lekarno in kupi za dinar pameti.

Krinka ljubezni

Roman

Ozrl se je na okna, na otožno perspektivo stene. Navadno je krasil palačo de Plesguen krasen vrt in dvorišče, ki je delilo stranske prostore od ulice, je igralo samo vlogo razkošja in dekoracije. Zdal se je pa pomenilo za stanovalece palače njegovo edino zalogo zraka, če bi se dal vdihavati. Vrt je bil namreč žrtvovan pred leti za sedemnadstropno poslopja, ki so zastirala palačo.

Proti ulici Verneuil so se bili izpremenili stranski prostori v trgovine. Na upadlem obrazu in nagubani koži svoje hčere je videl de Plesguen prej izraz tega propadanja nego žarek bodoče radosti in razkošja. Ona pa ni več opazila tega, kar jo je sicer težilo. Zivela je samo za bodočnost.

— Ko se naseliva v gradu Valcor, — je govorila.

— Kaj pa, če izgubiva pravdo? — je vprašal oče.

— Ah! — je vzklila ob takih prilikah vsa v ognju, — bova pa vsaj zadala hud udarec Michelinemu ponosu. Vedno ostanejo dvomi o krvi, ki se

pretaka po njenih žilah in dvomi o njeni pravici živeti v gradu, kjer se napihuje liki pav. Ob takem zadoščanju bi bilo razočaranje razvedinjene znošnjše.

— Ah, ubogi moj otrok, — si je mislil Plesguen. To ni samo njena ljubezen, ki zahteva od mene toliko napa, to je tudi njena strast. Kako strašne misli se rode pod temi rusimi lasmi! Zal nisem vedel, koliko trpi moja hči in morda niti sama tega ni vedela, ko je živila še brezskrbno življenje otroka. Toda teh srečnih dni je konec. Nikoli več se ne bo živela v svojo vsakdanjost.

Jose Escaldas je prihajal pogosto v palačo de Plesguen.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekluci, izjave o besedi 1. davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

Blago za pohištvo, vedno najnovejši vzorci v veliki izbiri kupite pri **SEVER**, Ljubljana — Marijin trg 2

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno žganje si nabavite po sledečih konkurenčnih cenah
Namizno belo liter din 8.—
srbski prokupac » » 9.—
rizling » » 9.—
dolenjski cviček » » 10.—
jabolčnik » » 5.—
muškati silvanec » » 12.—
dingač » » 12.—

žganja:
tropinovec liter din 28.—
slivovka » » 28.—
brinjevec » » 36.—
rum » » 36.—
borovničar » » 36.—

Mrzla jedila!
Se priporoča »Buffeta J. Jeraj, nasl. Minka Videnič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 9. L.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Oglašuj

male oglase

Slovenski Narod
ker so
najcenejši!

CEPLJENO TRSJE

prvorazredno — dinar komad, divjake korenjake nudi Zlher Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanjci. Zahtevajte seznam sort! 1180

TAPETNIŠTVO

HABJAN, Igriška ul. 10. Vam napravi ali popravi staro za malo denarja. 1176

PRED NAKUPOM OBUTVE
si ogledite našo nedeljsko razstavo. Brajkovič Živo, diplomirano čevljarstvo, Ljubljana, Igriška 3 (pri Drami). 1171

VSAKOVRSNO POHIŠTVO
se vedno po starih cenah dopolnjuje v moderni in solidni izdelavi tvrdka »Oprava«. Celovška 50. Sprejemajo se naročila 6. L.

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«, Gosposvetska c. 12, Panceškanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

MREŽE ZA POSTELJE

dobite najceneje v Komenskega ul. 34. 1129

BREZPLACNO

Vam povem značaj in usodo, ako mi pošljete 5 din v znamkah za poštino. Polanec Franja, Medno 44, p. št. Vid nad Ljubljano. 1191

NA PRVOVRSTNO DOMAČO HRANO

sprejema izvežbana dunajska kuharica. Naslov v upravi pod »Dukičev blok«. 1201

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

SREBRO, DRAGE KAMNE

in vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah

Jos. EBERLE

LJUBLJANA — Tyrševa 2 (palača hotela »Slon«)

KUPIM TOVORNI AVTO

znamke Blitz, nosilnost 1000 kg — malo rabljen ali nov. Slavko Suša, Kranj. 1177

POSEST

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

HISO V BREZICAH

sredi mesta, zaradi odselitve prodam po nizki ceni. Vprašati: Lebič Miloš, Brežice 100. 1184

LEPE STAVBNE PARCELE

v mestnem rejonu ob Ložnici, v izmeri od 600 — 800 m² po ugodni ceni naprodaj. Prodajni tudi večjo množino sladke krme, prešane v bale. Vprašati pri tvrdki Franc Zanger — Celje. 1189

ZA POMLAD

dobra in traina obutev

49
5451—63805
Otroški čevlji iz teletjega boksa. Praktični in udobni. Mera 2 din 69.—, mera 3 din 79.—

49
3805-9644
Lepe domače copate iz somota, podložene s klobučevino, z usnjenimi podplati in nizkimi petami. Izdelujemo jih v rjavi in črni barvi.

129
6305—64207
Čevlji iz prvovrstnega semiša, okrašeni z lakom na zunanji strani in na nartu.

49
5761-63802
Otroške gibljive sandale iz močnega usnja z lepim okrasom in zapono preko narta. Mera 2 din 59.—, mera 3 din 69.—, mera 4 din 79.—

69
2405-6553
Udobni in lahki čevlji iz diffina, s polvisoko peto. Zelo prikladni za pisarno in sprehode.

99
2967-44800
Lahke moške usnjene sandale iz mehkega usnja z usnjenimi podplati in petami.

49
8222-48801
Otroški nizki čevlji iz močnega boksa z neraztrgljivimi gumastimi podplati. Za živahne otroke in boljše in trpežnejše obutve. Mera 3 din 59.—, mera 4 din 69.—

99
2945-64637
Praktični in močni ženski čevlji iz boksa, na zapono, z usnjenimi podplati in petami.

149
2927-44650
Močni moški čevlji za štrpale, izdelani iz boksa, z usnjenimi podplati in petami.

69
3842-64832
Priljubljeni otroški nizki čevlji iz laka z usnjenimi podplati. Zapejajo se na zaponko. Mera 3 din 79.—

129
2975-66119
Okusni ženski čevlji iz laka, kombinirani s semišem, s polvisokimi petami. Za večer in sprehode.

169
3339-44722
Trpežni moški čevlji iz boksa z močnimi narom šivanimi podplati in petami.

99
1624-44655
Dekliški čevljički na vezalke iz močnega usnja z usnjenimi podplati. Izdelujemo jih v črni in rjavi barvi.

129
2625-44154
Zelo udobni ženski čevlji iz finega teletjega boksa, preko narta okrašeni z okusnim jezikom. Izdelujemo jih v črni in rjavi barvi.

15
»SEKA«
Poceni in trpežne ženske nogavice iz umetne svile. Izdelujemo jih v vseh barvah in nianсах.

HIŠA

Priložnostne prodaje, upravljanje in nadzorovanje hiš — prevzema

Imobilija
BEGRAD
KNEZ MINAILOVA 17
Telefon 26-167 in 28-260

Najnovejša frizure, barvanje las, trajna ondulacija. Salon komfortno moderno opremljen.

„RAKAR“
Prešernova 7
poleg glavne pošte

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, živalni stroji, prevozniki tricikli, pnevmatike. — Ceniki franko!

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovačka 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ST. 28

SLUŽBE

Najmanjši znesek 8.— din
Beseda 50 par, davek posebej

GOSPODINJA
dobra kuharica, srednjih let išče službo pri samostojnem gospodu, ločencu ali vdovcu brez otrok. Nastop po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Snažnac«. 1178

KUHARICA
in dobra gospodinja varčna, snažna, išče službo pri orožnikih. Nastop 1. maja. Ponudbe na upravo lista pod »Gospodinja«. 1195

BRIVSKI POMOCNIK
starejši, oženjen — išče stalno namestitev, po možnosti v boljšem salonu. Ponudbe s pogoji na Sipoš Ljudevit, Novi Sad, Ruzmarinska 4. 1200

SOFERJA-MEHANIK
neozženjenega, sprejemem takoj. Ivan Prešeren, Kranj. 1202

17 LETEN FANT
bi se rad izučil kakršnega koli mehaniško strojnega obrta. Štremfelj Ludvik, Volaka, Gorinja vas. 1203

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

OPREMLJENO SOB
s posebnim vzhodom in balkonom takoj oddam najraje starejši osebi. Ulica na grad 9. 1192

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

ORENOVA JEDRA
vrtančni svetilniki in mehanizmi za najceneje

CVETILNICI MED
vrtančni, gozdni zaganjanci — kante po 10 kg din 190, kante po 30 kg din 510. Franko vozimo, razpošilja G. Drechsler Tuzla. 1194

MOSKO KOLO
oceni prodam. — Aesteti trg 13/II. 1187

APARATI ZA TRAJNO KODRANJE
najnovejši sistem, izpopolnjen, s 32 kosi pribora, luksuzna izdelava, enoletno jamstvo, napredaj za ugodno ceno. Vprašati: Tvornica »Vesna«, Zagreb, pošta XI, ali P. Vukelič, Zagreb — Gajeva ul. 55. 1193

KLISEJE

NOVO
VEŠTAČNE
FOTOGRAFIJE
VARNOST

POUK

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— Din

Strojepisni pouk
(desetprstni sistem)
Večerni tečaj, oddelki od 17. do 8. in od 17.8. do 9. ure zvečer za začetnike in izvežbance. Tečaj od 1 do 4 mesece. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 6. maja. Šolnina najnižja. Največja strojepisnica s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. — Christoforov učni center, Domobranska c. 15, tel. 48-43. 1190

INFORMACIJE

Beseda 1.— din, davek posebej
Najmanjši znesek 15.— din

IZJAVA
Gospod Omerzu Karel, učitelj v Trbovljah, je vložil proti meni tožbo radi razžaljenja časti. Zalutve preključujem in jih obžalujem ter se mu zahvaljujem, da je tožbo umaknil. Znesek din 500.— sem daroval Rdečemu križu, krajnemu odboru v Trbovljah. Stegar Drago — slikarski mojster v Trbovljah. 1185

OGLASUJ
»Slov Naroda«

Čimo za modroce

od navadne do najfinije

imamo vedno na zalogi po najnižjih cenah!

FRANC JAGER — tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra c. 17 — Telefon 20-42

OLLA
GUM
PREIZKUŠENA IN
ZAHTEVANA
od 1895 l.

Najboljši vod. k po radijskem svetu je

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnica.

Značaj vsak pletec in je tudi lepo ilustriran!

OPREAVA: Ljubljana, Knjižarna ulica 6.

Makulturni papir

preda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knjižarna ulica 5

Rojstni dan Nj. Vis. kneza namestnika Pavla

Ljubljana, 27. aprila
Na prvi dan pravoslavne velike noči je padel letos rojstni dan Nj. Vis. kneza na-

mestnika Pavla. Vsa jugoslovenska javnost bo knezu namestniku čestitala in mu izrazila svojo zahvalo za veliko delo, ki ga opravlja na odgovornem mestu za blagor države in naroda.

V prizadevanju, da ohrani s krvjo pridobljeno državo in ji zagotovi varnost na zunaj in miren plemeniti razvoj v notranjosti, je knez namestnik pričel državno politiko sporazuma in miroljubno politiko do vseh drugih držav. Zbrati hoče k skupnemu delu vse jugoslovenske žive narodne sile in zagotoviti domovini rast in napredek. V tem pogledu nadaljuje knez namestnik tradicionalno demokracijo našega slavnege vladarskega doma Karadjordjevičev, ki je vedno vodil jugoslovanski narod po poti napredka in slave v boljšo bodočnost. Učitelja in vzora sta mu kralj Peter I., Osvoboditelj, ki je dvignil jugoslovanski narod v težkih časih in po hudih borbah na življenje in smrt v močno narodno in državno zajednico, in Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj, ki je žrtvoval svoje dragoceno življenje za svoj narod, kakor tisoč in tisoč njegovih junakov pred svetovno vojno in med njo. Ne samo knezu namestniku, tudi vsakemu posameznemu pripadniku slovenskega, hrvaškega in srbškega naroda sta oba kraljevska junaka učitelja in voditelja, kar bosta tudi vsem bodočim jugoslovanskim generacijam.

Karadjordjevič so vedno želeli, da bi vladali narodu, ki je močan in junaki v

domačem narodnem življenju, kakor tudi v odnosih do tujih narodov. Ustvarili so svojo željo z mnogimi svojimi žrtvami in z žrtvami svojih najboljših sinov. Tako plemenita želja navdaja tudi kneza namestnika pri vsem njegovem državnem delu. Narod mu je zato hvaležen in je do dna srca prepričan, da bo knez namestnik umel voditi še nadalje do polnoletnosti mladega jugoslovanskega kralja svoj narod tako, da bo vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem ohranjena svoboda, to je najdragocenejša vrednota, v kateri edini se more v bodočnosti razvijati, v kateri edini more razmahniti vse svoje narodne ustvarjalne sile.

V sedanjih izredno težkih časih je še posebno važno, da ima naša država na krmlu tako previdega in spretnega krmarja, kakor je knez namestnik. Še nikoli ni Jugoslavija tako odločno pokazala na zunanje svoje volje po ohranitvi miru kakor zdaj, ko je to tudi najbolj potrebno. Ta naša neomajna volja prihaja vsak dan do izraza v strogi ohranitvi nevtiralnosti. In pri tem ne samo za našo državo, temveč za vso jugovzhodno Evropo važnem delu, imajo naši državniki najboljšo oporo in najzanesljivejšega vodnika prav v knezu namestniku Pavlu. Zato je razumljivo, da je z izredno pozornostjo zabeležil njegov rojstni dan tudi inozemstvo, poudarjajoč pri tem njegove velike zasluge za ohranitev mira na Balkanu.

Žitni davek Slovenije

Čim bolj se podraži žito, ki ga moramo uvažati, tem bolj je Slovenija pasivna

Ljubljana, 27. aprila
Ljudi bi bilo zanimivo, ali se bo naraščanje dražine ustavilo ali ne kakor pa, kdo ga je zakrivil. Vendar tega vprašanja ne moremo preizkusiti, če želimo, da bi bila odpravljena anarhija med cenami nekaterih življenjskih potrebščin. V članku o spekulacijah, ki nam draže kruh, smo opozorili, da je sedanja velika podražitev pšenice in koruze nenaravna ter da jo je zaradi tega težko zagovarjati. Zlasti v Sloveniji bi se ne mogel nihče zavzemati za njo. Znano je, da Slovenija plačuje poseben žitni davek drugim pokrajinam, ker mora uvažati žito. Čim bolj se podraži žito, tem bolj je Slovenija pasivna. Tem več denarja je treba za nakup in tem večja bi morala biti produkcija slovenske industrije in obrti. Toda industrija in obrt nista nič bolj aktivna, delavci tudi ne zaslužijo več, trgovci nima večjih dobičkov in prizadeto je celo tudi podeželsko prebivalstvo, saj morajo mnogi kmetje kupovati moko.

Kljub temu nekateri goreče zagovarjajo podražitev deželskih pridelkov, na čelu z novosadsko kmetijsko zbornico. Razumljivo je, da na novosadsko zbornico tako odločno nasprotuje ukrepom po regulaciji cen žita, saj je na njenem področju pridelan največji presežek pšenice. Vedeti pa moramo, da ima na njenem področju lepa polja nekaj velenosetnikov tuje narodnosti. Zato je tudi razumljivo, zakaj se zdi novosadski zbornici tako preprosto vprašanje, kako je treba pomagati pasivnim krajem, pravi, naj prizadejem pasivnim pokrajinam pomagajo Zavod za pospeševanje znanja trgovine, država in Prizad za svojimi fondi. Odločno pa je proti takšnemu načinu pomoči, da bi kaj utrpeli velenosetniki ali prekupevalci z žitom na račun nižjih cen žita.

Novosadska zbornica zna tudi spretno ubirati strune po stari melodiji, češ, kmet-

je ne moremo dovoliti maksimiranja cen svojih pridelkov, ko lahko dobro organizirana industrija doseže poljubne cene za svoje izdelke; smo za reguliranje cen, a ne le kmečkih pridelkov, temveč tudi industrijskega blaga. Če bi tako govorili resni kmetje, bi jim morali pritrčiti, toda to je le demagogija, zatiranje, da skušajo pomagati kmetu, ko so v resnici kmetje zdi sami pomagati.

Prav bi res bilo, da bi pasivnim krajem pomagali Prizad. Zavod za pospeševanje znanja trgovine in država, toda tega od njih ne moremo pričakovati. Takšna pomoč ni nikdar tako učinkovita in neposredna kakor regulacija cen. Zdi se, da je prizadega preveč prebivalstva, da bi mu lahko pomagali s podporicami. Najboljši ukrep je, da dovolijo carine prost uvoz koruze in pšenice, pa bo takoj pomagano vsem, a spekulanti si bodo že znali ob pravem času pomagati sami.

Do žetve je še dolgo in če ne bo kmalu prišlo do učinkovitih ukrepov, bomo morali začeti kupovati moko po gramih, kruh pa v pilulah. Novosadska kmetijska zbornica se boji, da bi sedanji ukrepi proti podraževanju žita vplivali škodljivo na cene novih pridelkov ob žetvi. Radovedni smo, kaj je sicer vplivalo na cene žita tik po žetvi, ko kmet prodaja svoje pridelke in ko ni bilo nobenih maksimirani cen.

Ljudje se zdi, ko je moka od dne do dne dražja, vrašalejo, ali bo kaj kmalu prišlo do primernih ukrepov, ki bi vplivali vsaj tako, da bi se cene ustalile. Žitni davek Slovenije je od dne do dne težje breme.

Koncert delavskega glasbenega društva

Ljubljana, 27. aprila
V soboto je priredilo Delavsko glasbeno društvo svoj vokalni koncert v dvorani Delavske zbornice. V podrobno kritiko se ne bom skušal. Omenim samo, da šteje zbor približno 30 moških — samih delavskih grl, da vodi zbor agitni in ambiciozni pevovodja A. Vračko, da je zbor pokazal zavidljive uspehe, zlasti se, — kakor omenjeno — če upoštevamo, da so to prav preprosti delavci, fantje in moške žuljavih rok, ki streme po kulturi in napredku. Dasi trudni in zmučeni posejajo raje pevke vaje, nego da bi posedali po raznih beznicah in vinočih ter s tem trošili denar in zapravljali zdravje. Zato pa zboru Delavskega glasbenega društva vsa čast in hvala!

Kar sem hotel omeniti v zvezi s tem koncertom, gre na račun občinstva. Svoj čas je bila navada, da je zlasti inteligentna podpora take delavske prireditve s svojo navzočnostjo. Na sobotnem koncertu Delavskega glasbenega društva si se pa zaman oziral, kje bi videl kakšnega intelektualca. Žalosten — zelo žalosten pojav je to! Ne smemo vendar poznati delavca samega, kadar ga potrebujemo. Tudi razni izgovori — morda o gospodarski krizi itd. — ne bodo držali. Ako so vsi ljubljanski kinematografi čezno trikrat skoraj polni, kar je v redu, mislim, da zaslužijo naši delavci, da jim enkrat na leto tudi izkažemo svoje simpatije in napolnimo koncertno dvorano. Delavsko glasbeno društvo naj gre po svoji poti naprej in navzgor, ljubljansko občinstvo pa proti, naj v bodoče ne prezira skoro demonstrativno takih prireditve.

Sodni odmev smrtnih nesreč

Metlika, 26. aprila
Živo v spominu je gotovo še vsem smrtna nesreča, ki se je 23. septembra popoldne pripetila pri karambolu dveh motociklistov in je pri tem izgubil življenje g. Franc Pušić.

Bilo je okoli 18. ko se je g. Molek Alojz, trgovec s Suhorja, odpeljal z motornim kolesom z metliškega kolodvora proti Metliki. Zadaj je sedel pokojni Pušić. Ko sta s precejšnjo brzino privozila do Radmanove hiše pri odcepu črnomajske ceste, jima je nasproti privozil z motornim kolesom trgovec Mihelič Jože z Vel. Pake. Molek je kolo močno zavrl, da je zaplesalo po cesti in sta Molek in Pušić padla. slednji tako nesrečno z glave v občestni kamen, da mu je počila lobanja in je na mestu obležal nezvesten. Očividci nesreče, slučajno navzoči g. dr. Koder iz Metlike, mu je nudil takoj prvo pomoč in odredil takojšen prevoz v bolnico usmiljenih bratov v Novo mesto, kjer pa je Pušić smrtnonevarnim poškodbam podlegel.

Državno tožilstvo je zoper oba vozača motornih vozil dvignilo obtožbo radi ograditve varnosti javnega prometa za ljudi po § 205 k. z. Krivdo in odgovornost za to nesrečo pa sta oba zanikala in jo pripisovala drug drugemu. Molek je trdil, da je vozil pravilno in da je Mihelič z nasprotne strani rezal ovinek ter z udarcem v zadnje kolo njegovega vozila povzročil padec obeh, Mihelič pa je zatrjeval, da je nesreče kriv Molek. Zagovor s'ednjega sta potrdili tudi priči g. dr. Koder Julijan in g. Vaha Milan, ki sta bila očividca nesreče.

V ponedeljek se je na mestu nesreče vršil ogled. Okrožno sodišče je zastopal sodni svetnik G. Durini, državno tožilstvo pa drž. tožilec F. Prijatelj iz Novega mesta. Prisotna sta bila tudi Molkov zagovornik g. odvetnik Gros iz Novega mesta ter Miheličev zagovornik odvetnik g. Pretnar iz Metlike.

Po podatkih lokalnega ogloda se je izkazalo, da je Mihelič vozil pravilno, dočim je tudi Molek izkazal pravilno pot, a je vendar pri slednjem bila važna usodna okolnost, da je v trenutku, ko je zagledal od nasprotne strani prihajajoče vozilo, prehitro in premočno zavrl vozilo, da ga je vrglo v desno in skoro 6 m drsalo po tleh. Na podlagi tega sta bila Moleku prisojena 2 meseca zapore nepogojno, Pušićevu pa, da je sodišče z odškodninskimi zahtevki zavrnilo na civilno pravno pot!

Nova podružnica CMD

Viš, 27. aprila.
Ze pred vojno in nekaj let po nji je obstajala na Viču podružnica naše najmočnejše narodnoobrambne družbe sv. Cirila in Metoda, ki pa je zaradi pomanjkanja delavoljnih članov prenehala delovati. V sedanjih resnih časih pa se je med nacionalnimi Vičani spet zbudila narodnoobrambna zavest in se je sklenilo, da se čim prej ustanovi podružnica Ciril-Metodove družbe na Viču. Pobudo za ustanovitev so dali mnogi nacionalni Vičani. Med njimi bivša dolgoletna delavka na narodnoobrambnem delu zavedna narodna žena ga. Francka Novakova.

Snoči je bil v salonu gostilne Novak na Viču informativni sestanek, ki je bil prav dobro obiskan in so se ga udeležili viški narodnjaki trdno odločeni, da se ustanovi na Viču ta prepotrebna narodnoobrambna organizacija. Sestanek je vodil agitni Cirilmetodar trgovec g. Anton Verbič, ki je v svojem nagovoru toplo pozdravil nove borce, nato pa v lepem programatičnem govoru poudaril pomen te za naš narod nadvse pomembne in koristne šolske družbe, ki ima nalogo, da budno pazi na naših ogroženih mejah. Govor g. Verbiča so navzočni sprejeli z velikim odobravanjem, nakar se je prešlo na sestavo pripravljalnega odbora, ki bo vodil priprave za ustanovni občni zbor. Po krajši debati je bil soglasno izvoljen naslednji pripravljalni odbor: predsednik Janez Horvat, tajnik Rudi Marintič, blagajnik Stane Brodnik, odborniki: Slava Benčanova, Tončka Prebilova, Vida Paternostova, Mila Permetova, Ivan Babšek, Viktor Jeločnik, Rudi Bartl, France Starman, Jože Zavašnik, Mirko Knez, Ante Beg, Broni Battelino, prof. Lojze Merčun, Pavle Borštnik in Jože Meseč.

Po volitvah se je predsednik Horvat zahvalil za izkazano zaupanje in pozval navzoče, naj gredo krepko na delo na zbiranje članstva, ki bo s svojim delom pomagalo naši družbi do najboljših uspehov. Ko so bili še sprejeti nekateri važni predlogi, kako podružnico čim bolj razširiti med najširše plasti viškega prebivalstva, je bil soglasno sprejet predlog, da bo ustanovni občni zbor v ponedeljek, dne 6. maja t. l. ob 20. uri v dvorani sokolskega doma na Viču.

Pozivamo vse zavedne in napredne Vičane, naj se oklicu viške podružnice Ciril-

Metodove družbe odzovejo v polnem številu, tako, da bo viška podružnica med prvimi in najbolj delavna. Časi so resni in zahtevajo od slehernega, da je budno na straži za obrambo narodnih pravic. Zelimo novi podružnici pri njenem koristnem delu mnogo trajnih uspehov.

HANS MOSER
v svoji najboljši in najduhovitejši filmski komediji
DVE URI SMEHA IN PRISRONE ZABAVE!

ANTON POSLEDNJI

KINO SLOGA, tel. 27-30
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri,
jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15.,
17., 19. in 21. uri.

Spominska plošča Mihi Čopu bo svečano odkrita jutri dopoldne na njegov rojstni hiši na Blejski Dobravi

Jesenice, 27. aprila
TK Skala, podružnica na Jesenicah in tovariši pok. Mihe Čopa so si ob likvidaciji odbora za postavitev spomenika pok. Mihi Čopu na pokopališču na Jesenicah, nadeli nalogo, da v spomin poznejšim rodovom vzdajo na rojstno hišo pok. Mihe na Bl. Dobravi spominsko ploščo. Ker je mala družica resno in tiho poprijela za delo, je kaj hitro nabrala potrebna sred-

stva, tako da bo svečano odkritje, na katero so vabljeni vsa planinska in nacionalna društva, pokojnikovi mnogostevni tovariši in znanci, že v nedeljo 28. t. m. ob 10. na Dobravi. Ploščo je odlično izdelala priznana tiskarica Franjo Kunovar iz Ljubljane. Na nji je vklesano sladeče besedilo, ki ga je sestavil naš pisatelj Ivan Albrecht:

»V tej hiši se je rodil dne 10. X. 1888 I. MIHA ČOP — jugoslovanski nacionalni borec, vzoren delavec v službi domovine in zvest ljubitelj svojih domačih planin kot nezmisljivih utrdb na severozahodnem robu ljubljene Jugoslavije.«

V priznanje njegovega dela in ljubezni vzdali njegovi prijatelji dne 28. aprila 1940.

Svečanost se bo vršila po sledečem sporedu: Ob 9.50 zbirališče udeležencev pred osnovno šolo na Bl. Dobravi, ob 9.55 skupen odhod v sprevedu do roj. hiše pok. Mihe Čopa na Dobravi; ob 10. govor dr. Mihe Potočnika o pok. Mihi Čopu, ob 10.15 odkritje plošče, ob 10.20 govor zastopnika Saveza ratnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije. Pri svečanosti bo sodelovala tudi godba jeseniškega Sokola.

Odbor vljudno vabi vse tovariše in znanke pok. Mihe Čopa, da se te svečanosti udeležijo, tako da lahko vsem pokažemo in dokažemo, da je duh pok. Mihe še živ v naših prsih. Odkritje plošče se bo vršilo ob vsakem vremenu!

9 let je star, pa že popravlja motocikel

Izredna nadarjenost sinčka cestnega nadzornika Franca Colariča v Novem mestu

Novo mesto, 27. aprila
Kdor posveča mladini le malo pozornosti, je imel prav gotovo priliko opaziti, da ima večina mladih veliko veselje do strojev. Srednjšolska mladost in pa tudi ona iz osnovnih šol je vsa navdušena za letalstvo. Imeli smo priliko videti, kako v prostem času mladina hodi na razne okoliške ravnice in gričevje, od koder spušča lično izdelane modele vsakovrstnih letal. Večji in manjši modeli že niso več izdelani iz same lepene in lesa, temveč se trup že leskeče v kovini. V trupu je vdelan v sprednjem delu vijak, kjer namestu motorja deluje močno navito, dolgo in prožno pero. Ko letalo prične krožiti srečno po zraku, zavlađa med mladino navdušenje in razigrano veselje. Vsak se tako malenkosten gib malega letala je takoj registriran in debata se prenese na tehnično področje, pri čemer se vedno sklepa, kaj je treba na modelu izpopolniti, nadoknaditi ali izboljšati. Mladi konstrukterji se pri tem veselijo in koristni debati popolnoma živijo v vlogi izkušenih pilotov in mehanikov, kar bo do nekega gotovo postali v našo čast in slavo. Mladina ve, da je letalu motor ono, kar je človeku srce. Ta ugotovitev je mladina napotila, da se živo zanima tudi za delovanje raznih motorjev. Najlepše prilike za ta proučevanja pa so pri nas kakor nalašč mehanične delavnice naših mojstrov, pri katerih so v popravilu in na preizkušnjah raznovrstni motorji.

Med našo mladino je najnatejše obiskovalec mehaničnih delavnic komaj 9 let star ljudskošolski učenec Milan Colarič, sinček cestnega nadzornika g. Franca Colariča. Deček prebije ves svoj prost čas v največji mehanični delavnici, lasti ga A. Murina. Podjetnik, ki je opazil izredno dečkov zanimanje za motorje, je svojemu osebnemu naročil, da dečka s tem seznanja in gre v vsakem pogledu na roko. Po dečkovem stalnem posetu delavnice je komaj minilo nekaj mesecev, ko je mladi Milan tudi že praktično pokazal svoje sposobnosti. Ravno tako se je seznanil z raznimi tipi motorjev. Seznanil pa se je tudi s preciznim mehaničnim orodjem, ki ga imajo tovrstne delavnice in končno se je naučil tudi ravnanja z avtomobilom in motornim kolesom, katerih mehanizem pozna za svoja otroška

leta izvrstno. Da je naš mali bistroumež res cel mož v tem pogledu in ponos svojega učitelja, prilagamo v dokaz sliko, s katero resnostjo v mehanični delavnici popravlja motorno kolo.

Seveda ima pri Milanovem znanju veliko zaslug njegov vestni mojster, oz. učitelj g. Murn. Kakor vidite, tudi mi Dolenjci, zlasti Novomeščani nočemo zaostajati za Zagrebom, ki se je nedavno pobahal s svojim najmlajšim virtuozom in stenoform. Zato pa hočemo tudi našemu malemu mehaniku posvetiti te vrstice z željo, da bi se v vsem izpopolnil ter bil nekoč ponos staršem, svojemu učitelju in nam Dolenjcem.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Lep jubilej obrtniške organizacije

Pred 20 leti je bila ustanovljena Produktivna zadruga čevljarških mojstrov

Ljubljana, 27. aprila
Kakor večina društev in javnih korporacij, tako je tudi Produktivna zadruga čevljarških mojstrov položila v tem času račune svojega letnega dela. Letošnji občni zbor, ki je bil jubilejni, ni pomemben samo zaradi 20letnice ustanovitve, pač pa zato, ker je pokazal najlepšo sliko, kako so mogli pripadniki najnižjega stanu v lepi družabni povezanosti iz skromnih začetkov ustvariti to gospodarsko ustanovo. Malodružnost in nejevolnost ostalih stanovskih tovarišev jih ni begala in danes se zadruga kot prva te vrste ustanovljena ponaša s sadovi truda in dobre volje. Šele za njo sta bili po istem zgledu ustanovljeni Produktivna zadruga mizarskih mojstrov in ona ključavničarskih.

Pred 20 leti so v skromni kleti »Pri Novaku« v Sp. Siski ustanovili tov. Rozman, Breskvar, Novak, Sterle, Kralj, Prešeren, Dermastja in Perdan zadrugo za namenom, da bodo kupovali čevljarške potrebščine, kože in usnje — vse v večjih množinah in potem nudili na drobno svojim članom v ugodnejši nakup. Na predlog načelnika Blaža Novaka je zadruga najela prostore in se preselila v Hrenovo ulico, kjer je še da-

nes. Za mojstrom Novakem je prevzel načelstvo mojster Perdan Jernej (1932—1938) pričujoča slika nam pa predstavlja današnji odbor z načelnikom Andrejem Jevcem (od l. 1938 dalje), podnačelnikom Jernejem Perdanom, odborniki in člani nadzornega odbora, Metko Rojčev, ki je že 18 let zadrugi, knjigovodkinja, medtem ko je Anica Brecljeva že 12 let zvesta uslužbenka. Zadruga šteje danes 54 članov. Prav gotovo bi se bolje uspevala, če bi bil današnji čas ugodnejši za to. Čevljarški stan je propadel zaradi raznih veleblagovnic in velepopravljalnic, industrija je postala najmočnejši in najhujši tekmeec, cene surovin pa so znatno poskočile. Kljub vsem težkočam časa agilno zadrugo načelstvo krepko vztraja na začrtani poti z vero v boljše dni.

Ko je bilo zadnje čase toliko živahne potemike zaradi odločbe zbornice za TOI, ki se je glasila na razpust obrtniških združenj in je naše obrtništvo kot en moč nastopilo proti takšni nameri, je dei časopisja zagovarjal razpuste in branil odločbo z očitno življenjsko nesposobnostjo malih združenj. S takimi namigavanji je bil obrt-

Monumentalno filmsko delo o ljubezni, ki znaga tudi v najburnejših dneh! Silka iz dobe krvave francoske revolucije. Film po romanu baronice Orczy »Dušica« o lepem in tajinstvenem angleškem plemiču, ki je s pomočjo Tallieranda zrušil vsemogočnega Robespierrea, da bi rešil svojo izvoljenko pred giljotino! Krasen film v stilu »Bednihi« in »Marje Antoinette«! Preko 10.000 igralcev in stativov je nad 3 leta delalo na tej umetniški podrežbi Al. Korda!

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo) ob 10.30 dop. (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION, tel. 22-21

Robespierrov padec

VELEFILM V NARAVNIH BARVAH!
Kanadska kraljevska konjenica v borbi za pravico, red in mir.
Film o herojih, ki so prezirali smrt.

SEVERNA BRIGADA

KINO MATICA, tel. 21-24. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

DICK FORAN

VELEFILM V NARAVNIH BARVAH!
Kanadska kraljevska konjenica v borbi za pravico, red in mir.
Film o herojih, ki so prezirali smrt.

Danes ob 20. uri, jutri ob 15., 17. in 21. uri, v ponedeljek ob 20. uri

BOBY BREEN — 10 letni Carruso, in Irena Dare, najmlajša drsalka, v ganljivem filmu

PEVEC POTEPUK

Pri sročnji premieri je bila publika globoko ginjena nad divno vsebino in kra-

snimi melodijami. — **PREMIERA!**
JOAN HARLOW v svojem zadnjem sijajnem filmu

SARATOGA

Joan Harlow — Clarc Gable
PREMIERA!

DNEVNE VESTI

— **Kdaj bodo uvedeni brezmesni dnevi?**
Iz Beograda poročajo, da bo vprašanje uvedbe brezmesnih dni rešeno v najkrajšem času. Ni pa še padla končna odločitev ali dobimo dva ali tri brezmesne dneve v tednu in dali bo razen telet izpod enega leta starosti prepovedano tudi klanje druge živine.

— **Pocentev mehkega lesa.** Zadnje čase so močno padle cene mehkega lesa na domačem tržišču in sicer za 60 do 70 din pri kubičnem metru, odnosno po kvaliteti, kar znaša nad 10%. Pocentev mehkega lesa se čuti zlasti na Sušaku, v Gorskem kotoru, v Sloveniji pa tudi v Bosni. Vzrok tiči v tem, ker je bil naš les na angleškem tržišču predrag. Anglija bo lahko ceneje kupovala mehki les v Kanadi. Druga tržišča so pa zaenkrat prenasočena in ne morejo sprejemati našega lesa.

— **Cement in drva pod izvozno kontrolo.** Devizni odbor pri Narodni banki je odredil, da pride cement in drva pod kontrolo izvoza. Devizna direkcija Narodne banke je izdala pooblaščenim denarnim zavodom potrebna navodila.

— **Znanke v korist Poštne doma iz gube veljavo v turek.** Letos 1. januarja so prišle v promet posebne znamke Zdrženja pošto brozjavno telefonskih zvanikov in služiteljev, sekcijska Beograd v korist zgraditve Poštne doma. Zadnji dan prodaje teh znamk bo v turek 30. t. m. do 18., ko bodo vzete iz prometa. Kar jih bo ostalo, bodo 1. maja v poštne ministruvstvo sezgane. Preostale neprodane serije teh znamk se lahko dobe na poštini poštah samo do torka 30. t. m.

— **Ureditev izvoza kofe.** Da se uredi izvoz sirovih kofe iz naše države, poziva pristojni odbor vse izvoznike, naj pošljejo devizni direkciji očitno oskudno za kontrolo izvoza pri Narodni banki podatke o tem, koliko sirovih telečjih kofe imajo na razpolago, kje so spravljene in koliko so jih doslej izvozili. Te podatke je treba poslati do 8. maja.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 34 z dne 27. t. m. objavlja uredbu za zakonsko močjo o bivanju tujcev, spremembe in dopolnitve uredbe o podpornem skladu pomožnega osebeja v državni službi, uredbi o osebnih in draginskih dokladi drž. vpojočencev in razne objave iz »Službenih novine«.

— **Izmenjava živili med zagrebškimi in sofijskimi živalskim vrtom.** Ravnatelj sofijskega živalskega vrta Pavel Patev se je na povratku iz Rima ustavil v Zagrebu, kjer je bila sklenjena prva izmenjava divjih živali med obema živalskima vrtoma. Zagrebški živalski vrt da sofijskemu mladega bizona, v zameno pa dobi par velikih antilop.

— **Tramvajski sprevodnik piše drame.** V Zagrebu služi pri cestni železnici sprevodnik Josip Bačić iz Blata na otoku Korčuli. Ob prostem času piše drame, povesti in pesmi. Nekatera njegova dela so bila že vpisana.

— **Pozor na papirko!** Ugotovljeno je, da je v prometu mnogo ponarejene (znatle) papirke. Ker se je papirka precej podražila zaradi slabe letine v zadnjih dveh letih, so jo nekateri začeli ponarjati. Po posebno živahno so se ponarjale papirke udeleževalci v Vojskovi, kjer sicer pridelejo največ papirke. Zaradi tega so celo morali začeti pri Trgovski zbornici v Novem Sadu kemično preiskovati papirko.

— **Letošnja stavbna sezona v Mariboru.** Kazalo je, da bo letošnja stavbna sezona v Mariboru precej živahna, a zdaj ne smemo več računati na nekatera večja stavbna dela. V načrtu je bilo med številnim zasebnimi deli tudi več javnih del. Tako je nameravala mestna občina sezidati trgovico in je v ta namen že kupila enanadstropno hišo ob Koroski cesti in Vodniškem trgu, da bi jo podlaga ter pridobila prostor za stavbo. Najemnikom v tej hiši so tudi že odpovedali stanovanja, da bi se morali izseliti v začetku tega meseca. Sedaj pa kaže, da se zidanja tržnice letos ne bodo lotili. Pač pa bodo nadaljevali stavbna dela pri banovinski bolnici in računajo, da bo bolnica pridobila še 300 kvadratnih metrov površine. Zdi se tudi, da letos ne bodo začeli nekaterih večjih javnih del, modernizacije državne ceste Maribor—Fram, čeprav je bila licitacija za oddajo del že dvakrat. Za to delo bi bilo treba 11 milijonov din kredita. Prav tako ni zanesljivo, kdaj se bodo lotili dela za cesto med mestom in Mariborskim otokom. Stroški bi znašali okrog 3 milijone din. Večje javno delo bi bila tudi zgraditev mostu čez Dravo med Meljem in Pobrežjem. Delati so nameravali začeti letos, a zdaj tudi kaže s tem načrtom ne bo nič.

— **Soforji, avtomobilisti in mehaniki,** ki žele biti premešani (prekomandirani) k avto-transportnim edincim ali v mehanične delavnice, naj tako zahtevajo potrebne tiskovine pri Soferskem društvu »Vojane« za dravsko banovino v Ljubljani, Čopova ulica 2. Istotam dobe potrebne tiskovine poklicni soforji, ki nameravajo nastopiti službo v vojski kot plačani namenišni soforji.

— **Okrožni urad za zavarovanje delavcev** v Ljubljani opozarja delodajalce, da so v prejšnjem mesecu dostavljali plačilni nalogi zapadi v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga! Za čuvanje pravice za varovanje do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki res plačani! To opozorilo naj se smatra kot opomin! Proti

delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez prejšnjega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopušte odlašanja. 12. L.

— **Album planinskih slik »Iz naših gor«** bo izdalo SPD Osrednje društvo v Ljubljani meseca junija. Prednaročba traja še ves mesec maj. Planinci, ki še niso naročili to publikacijo, naj pohitijo z naročilom, ker so cene izdatno nižje kot kasnejše knjigotrne cene. Naročila je treba poslati na naslov Slovensko planinsko društvo, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

— **Ljubljana—Bleke—Prezid—Parg Čabar—Gerovo—Sušak** redna avtobusna zveza. Odhod iz Ljubljane postajaške gl. kolodvor ob 5.35, Krevok trg 5.40, prihod na Sušak ob 11.35. Odhod s Sušaka ob 13.—, prihod v Ljubljano ob 18.50. Avtopodjetje Pečnikar, telefon 49-28.

— **Sušak brez avtobusnih zvez.** Zaradi stavke soforjev Autoputa in Tapreda je ostal Sušak brez avtobusnih zvez. Mestni avtobusni promet se je povsem ustavil, ustavljen je pa tudi promet z okolišnimi kraji na progah, kjer so vozili avtobusi omenjenih dveh podjetij. Prizadeži so zlasti delavci in dijaki. Mestna občina bo poskrbela, da bo stavka soforjev čim prej končana.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo nespremenljivo vreme, v predelkih bo rahlo deževalo. Večraj je deževalo v Ljubljani, Mariboru, Sarajevu, Visu, Splitu, na Rabu in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 24, v Sarajevu 21, v Dubrovniku in Zagrebu 20, v Kumboru 19, v Splitu 17, v Mariboru 16,6, v Ljubljani 14,8, na Rabu 14, na Visu 12. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,9, temperatura je znašala 11,8.

— **Smrtna nesreča.** V tovornem vagonov v Slavonskem Brodu se je pripetila večraj smrtna nesreča. Delavcu Ludviku Tothi je padlo na glavo težko ogrodek. Brž so ga prepeljali v bolnico, kjer je za kmalu izdihnil.

— **Nad 9.000.000 odškodnine zahteva.** Poročali smo že, da toži vdova francoskega industrijalca Marija Pechmague iz Zemun na imenu svoje hčere Valentine tvornico čokolade Pechmague in njenega ravnatelja in svojega bivšega pravnega zastopnika dr. Brandeisa zahtevajoč 9.362.000 din odškodnine.

— **Na grobu svoje žene umrl.** Na dan obletnice smrti svoje žene je odšel vpokojeni oficijal Dane Tojagić v Petrinji na ženin grob, kjer ga je zadela srčna kap. Star je bil 62 let.

Iz Ljubljane

— **Iz Spomin na mučenico smrt Zrinjskega in Frankopana.** Odkar obstaja, proslavlja hrvatsko kulturno društvo »Napredak« ter vse njegove podružnice spomin na mučenico smrt hrvatskih velikank Zrinjskega in Frankopana. V sporazumu in z blagohotnim sodelovanjem tukajšnjih pristojnih krogov bo tudi tukajšnja podružnica »Napredak« proslavila spomin na hrvatske borec ter je za to proslavo postavila naslednji program: V turek 30. t. m. bo opravljena v tukajšnji franciskanski cerkvi ob 7. zjutraj svečana maša-zadušnica. Istega dne bo ob 20. iz radiostudija prenašan sledeči program: 1. uvodna beseda (inspektor g. prof. Silvo Kranjčec); 2. koncert radijskega orkestra: Zajc-Bernard: Fantazija iz opere »Zrinjski«, Zajc: Slep Marko in Večer na Savi karakt; 3. vmesni nagovor predsednika hrv. kult. društva »Napredak« v Ljubljani, g. Franje Harazima; 4. koncert radijske orkestra — nastajanje: Lisinski: Ljubezen in zločin, fant, Albini-Bradić: Uvertura k operi Baron Trenk, Šafranek-Kavič: Hrvatski nar. ples iz op. Medvegrajska kraljica, Prejac-Bradić: Zagorska popevka, Gotovac: Kolo-poskočnica iz op. »Morana«.

— **Iz Drevored kostanjev od pivovarne Union do gostilne Keršič** ob Celovski cesti, ki se tako slikovito prilaga okoli, štiti stanovanja pred prahom, ter tudi tako delovnim ljudem, kakor tudi sprehajajočim se pešcem v vročem poletnem času prepotrebno senco, so začeli podirati. Zakaj in na čigavo odredbo? Baje je ta prostor na hodniku doležen za kolesarsko vožnjo pot, kar se nam ne zdi umestno, ker je ravno Celovška cesta na tem delu dovolj široka za vsa vozila in za vsak promet. Prosimo vladno odločujoče faktore, da se podiranje tega drevoreda prepreči! Prizadeži prebivalci.

— **Iz Umrla so v Ljubljani od 19. do 25. aprila:** Tomislav Bogdan Jernej, 12 dni, sin trgovskega sodravnika, Gerčar Jožefa, rojena Grebenc, 50 let, vdova pekoveškega mojstra, Anžič Josip, 69 let, mesarski mojster, gostilničar in posestnik, Peteske Adolf, 60 let, kapetan v p., Kristof Marija, roj. Logar, 54 let, žena trgovca in posestnika, Cesar Ana, 10 mesecev, hči tehn. uslužbenca Narodnega gledališča, Milok Franciška, 88 let, šivilja, Jerin Margareta, 2 in pol meseca, hči krojača, Kalčić Helena, roj. Arhar, 54 let, vdova postrešnika, Gorazd Bogomil, 47 let, zasebni uradnik, Fefer Antonija, 1 leto, hči delavca, Knez Gizela, roj. Bergant, 51 let, zasebnica. Krašna Ivan, 58 let, narednik vodnik v p. V Ljubljani bolnici so umrli: Stritar Franciška, rojena Benegalija, 30 let, zasebnica, Avenik Marijan, 2 leti, sin posestnika, Predolje pri Kranju; Krivna Julka, 7 let, hči posestnika. Dolenja vas pri

Polhovem Gradcu; Ogrin Franc, 7 mesecev, sin kočijaža, Dol pri Ljubljani, Pretnar Helena, 76 let, zasebnica, Nomen pri Bohinjski Bistrici; Jesenšek Anton, 66 let, preužitkar, Lujnica, obč. Šmartno pri Litiji, Mišić Terezija, 33 let, žena hišarja, Martinjak, obč. Cerkljica; Gregorin Pavel, sin predlike, Prevoje pri Kamniku; Arlič Terezija, 72 let, delavka tob. tov.; Kralj Franc, 55 let, trgovec, Kröll Marija, roj. Kraut, 70 let vdova prog. mojstra; Pavlin Martin, 77 let, upok. žel. kurjač; Milanež Emil, 23 let, dijak tehnik; Schreuer Nikolaja, 7 mesecev, hči zobotehnik; Skof Anton, 3 mesecev, sin mizarskega mojstra. Kompanija pri Dobrovi; Sifler Valentin, 3 mesecev, sin posestnika, Srednje Bitnje pri Kranju; Lavrič Franciška, 58 let, užitarica, Retje, občina Loški Potok pri Kočevju; Struna Marijeta, 4 leta, hči ključavničarja; Orehek Elma, 11 mesecev, hči pekoveškega mojstra, št. Vid nad Ljubljano; Trmetelj Martin, 69 let, invalid, Nova gora pri Moravčah; Čukš Franc, 52 let, delavec, Celje; Rusten-Beg Vladimir, 40 let, suplent drž. realne gimnazije v Kranju; Vidmar Alojzij, 25 let, sin posestnika, Črna vas; Pristov p. Janez, 69 let redovnik.

— **Iz Smrt mlade Sokoličice Jerice Možinove.** V ljubljanski bolnici je umrla večraj Sokoličica Jerica Možinova stara 11 let. Pokojna je bila vrla in pridna telovadka visokega Sokola, ki je z njo izgubil marljivo telovadko. Pokojno Sokoličico bo viški Sokol spremljal jutri popoldne ob pol 3. uri popoldne iz mrtvačnice splošne bolnice na viško pokopališče. Uprava Sokola. Vič poziva svojo moško in žensko določ, naročajoč in članstvo, naj se pogreba pokojne Jerice Možinove udeleži v polnem številu. Zbirališče stavežje moške in ženske dece bo jutri ob pol 2. na vrtu Sokolskega doma, odkoder bo skupen odhod v bolnico. Mlajša deca pa počaka žalni sprevod pri mlarni. Pokojno Jerico bomo ohranili v častnem spominu, potrdi materi in sorodnikom pa izrekamo svoje globoko sožalje.

— **»Robespierrov padec«** v filmu, ki je na sporedu v kinu Union. V produkciji slovitega producenta Aleksandra Korda, ki je ustvaril že mnogo filmskih umetnin in si z njimi pridobil po vsem svetu priznanje enega najspodobnejših pionirjev filma sedanjega časa in v režiji velikega umetnika Hansa Schwartza, ki je svojčas pri UFI režiral najlepše nemške filme, je ameriška produkcijska družba United Artists nad 3 leta delala film, ki je te dni pri nas doživel svojo krstno predstavo, to je veliki film »Robespierrov padec«. Film je izdelan po romanu baronice Orczy »Dušica« in nam prikazuje dobo francoske revolucije, dobo krvavega terorja in giljotine. Napravljen je v slogu nepozabnih, monumentalnih filmskih del kakor »Les Misérables«, »Maria Antoinette« in postavlja gledalca v tedanjo dobo, ki jo silka z brezobzirno realnostjo in stvarnostjo. Na izvršen način nam kaže Robespierrea samega, njegovo strahovladno, ki je je zrušila pod isto silo, s katero je bila ves čas vzdrževana. Film ima poleg zunanjega obelodnja tudi romantično fabulo o veliki ljubezni tajinstvenega angleškega plemiča, ki je zrušil Robespierrea s pomočjo Talleygranda samo da bi rešil Francozino, v katero se je bil zaljubil, pred smrtjo pod giljotino. Najburnejši dnevi človeške zgodovine so prikazani v filmu tako, da gledalec z največjo napetostjo sledi dejanju. Prepričani smo, da bo film ugajal najširšim množicam, ki si ga bodo te dni ogledale v kinu Unionu. 1198

— **Iz Glavni dobiteke na Viču.** Po prvem gostovanju marljive igralske družine podpornega in kulturnega društva »Taborec«, ki je doseglo na našem sokolskem odru velik uspeh in priznanje, bodo vrli Taborjanci gostovali na praznik Vnebohoda dne 2. maja ob 20. v Sokolskem domu na Viču z izvrstno Lipahovo veseligrjo »Glavni dobiteke«, v režiji tov. Kondorja. Veseligrja je prav dobro nastudirana in bodo posetniki imeli nad dve uri mnogo zabave in smeha. Vabimo vso narodno javnost, naj se drugega gostovanja Taborjanov udeleži v polnem številu in tako izkaže priznanje kulturnim stremljenjem po žrtvovanju igralki in igralcev.

— **Iz Vsi rez. podoficirji,** člani ljubljanskega poddobra Udruženja rez. podoficirjev kraljevine Jugoslavije se tem potom vabijo, da se zanesljivo udeležijo rednega letnega občnega zbora, ki bo v nedeljo, 5. maja ob 10. v predavalnici Zdrženja jug. inženirjev in arhitektov v Ljubljani na Kongresnem trgu (Kazino). — V soboto, 4. maja pa bo tovariški sestanek v salonu gostilne »Derenda« na Borštnikovem trgu, ob 20. — Ker se bo na obrednem zboru in na tov. sestanku razpravljalo oziroma sklepalo o nadaljnjem delovanju našega poddobra, so vabljene razne članov tudi vsi oni tovariši, ki še niso včlanjeni. Udeležba je za vsakega častna dolžnost! — Pododbor URP. v Ljubljani.

— **Iz Produkcije šole Glasbene Matice.** Prof. Karel Jeraj, priznani naš violinski pedagog, vodi že celo vrsto let mladinski orkester šole Glasbene Matice, ki pod njegovim vodstvom v resnici lepo zveni. Za letošnje prvo produkcijo je pripravil štiri melodije iz nordijskih literatur za svoj mladinski orkester in te bo izvajal v ponedeljek 29. t. m. ob četrti na 7. veliki Filharmonični dvorani. Priredil je en stavke in Gadeve Novetele, iz Svendsenove zbirke Narodnih pesmi, po eno švedsko in finsko ter po Griegu Preludij iz Holberg suite. Na tej produkciji bo nastopil tudi mladinski zbor pod vodstvom g. prof. Viktorja Sonca. V zboru pa so sodelovali pri pripravi operni pevec F. Lupša, ki bo pel bas solo v Soncevem zborčku »Oče naš«. Ostali spondbodo spopolnili gojenci solopjevskega, klavirskega, violinskega oddelka šole Glasbene Matice. Podrobni spored se dobi v Knjigarni Glasbene Matice.

— **Iz Društvo »Soka«** Matica objavlja, da bo drevi ob pol 9. zvečer v dvorani gostilne pri »Levus« predaval gospod prof. O. Šest o »Gledališču — zrcalu človeštva«. G. prof. Šest, ki je poznan in popularen

po svojem delovanju kot režiser narodnega gledališča v Ljubljani je pač po svojih velikih skušnjah na odskih deskah najbolj pokličen, da govori o tej stvari. Zakaj hodimo v gledališče, zakaj se veselimo in trpimo z igralci, ki nastopajo v igrar? Ker gledamo v vsakem od njih svoje lastne slike, ker primerjamo doživljanje na odru z lastnimi, ker se odraža življenje naše duše v podobah na odru. Naše dobre in slabe strani vidimo uprizorjene, naše strasti, naša hrepenjenja in naše sanje. Predavanje g. prof. Šesta bo gotovo nadvse zanimivo in privlačno. Vabljeni so vsi »Socani« in njih prijatelji. Vstopnine ni. Vsi dobrodošli! 218—n

— **Petindvajseta in začinja ponovitev izvrstne Nusičeve veseligrje »Ujez«.** bo v šentjakobskem gledališču ob 20.15. Igra je bila sprejeta z velikim navdušenjem in so bile vse dosegane predstave popolnoma razprodane. Ker je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v naprej. Jutri zvečer ob 20.15 pa bo štirinajsta ponovitev zabavne in prav tako vedno razprodane »Pekovske«. Ker je za predstavi veliko zanimanje, kupite vstopnice v predprodaji, ker jih zvečer pred predstavo ne boste več dobili.

— **Iz Majniški izlet prireditel SPD** na praznik Vnebohoda, v četrtek 2. maja na Krivavec. Ob šestih zjutraj odpelje poseben avtobus planince izpred evangelijske cerkve v Cerklje. Na Krivavec prispejo tudi počasnejši udeleženci izleta najkasneje ob 10.30. Ves dan bo na razpolago za razgledovanje, manjše izlete v okolico in za solnčenje. Povratek iz Cerklje zvečer ob 19. Planinci, izrabite ugodno priliko ter se nemudoma prijavite za izlet v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4-I.

— **Gledališče mladih** bo v ponedeljek ob 20. ponovilo v franciskanski dvorani Cankarjevo »Lepo Vido«, ki jo je na svojstven način režiral Zvonimir Sintič. Predstava je imela zaradi svojevrstnega tolmačenja tudi po igralski strani velik uspeh. Govorilni zbor je pripravil Jože Borko. Vstopnice si nabavite v prodaji, ki bo na dan predstave od 10. do pol 13. in od 15. do 18.

— **Društvo posestnikov novih hiš** v Ljubljani vladno vabi svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo 28. t. m. ob 9. uri dopoldne, v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Odbor. (—)

— **Iz župni jezdni odsek obvešča** svoje članstvo, da bo jutri v primeru lepega vremena jahanje in treniranje. Zbor ob običajni uri.

— **Kompozicije iz slovenske zgodovine** v sliki in plastiki bodo razstavljene v Japokipčevem paviljonu od ponedeljka, 29. t. m. dalje. Kompozicije so rezultat natečaja, ki ga je razpisala kr. banska uprava z namenom, da se naša zgodovina utrdi tudi z deli likovne umetnosti.

— **Iz Seizja špargljev!** Vsak dan sveže zlahtne domače beluše servira gostilna pri Slemem Janezu. 217—n

— **Iz Tombola naših vrlih postarjev.** Cerenjo občinstvo se obvešča, da priredijo naši vrli postarji tudi letos svojo bogato tombolo s krasnimi in bogatimi dobroti. Glavni dobitek so: štiridesetletni avto, šivalni stroj, osem raznovrstnih koles, voz bukovih div in vozček, obložen z živili. Zato ne zamudite prilike in nabavite si pravčasno tombolske tablice, da ne bo pozneje kesanja, ker je vsakdo lahko med srečnimi, da dobi avto ali karkoli za 5 din. Ni pa samo to, da ste lahko srečni, temveč tudi obenem pomagajte našim postarjem in njihovi organizaciji, ki porabi svoj čisti dobitek v socialne in humanitarne namene, ker ima veliko število bolnih članov, za katere skrbi z bolniškimi podporami, ima tudi lastno godbo, za katero je v letošnjem letu nabavila nove instrumente in pevsko društvo. Zato apeliramo na cenjeno občinstvo, da vsak po svoji moči podpre naše postarje s tem, da si nabavi čim več tombolskih tablic. Kolo sreče se bo vrtilo 5. maja ob 15. na Kongresnem trgu.

— **Iz Dela akademskega slikarja France- ta Godca** so razstavljena v galeriji Ober-snel na Gosposvetski cesti. Zanimanje za razstavo rase pri ljubljanskem občinstvu iz dneva v dan, s prvo razstavo si je slikar pridobil simpatije občinstva in kritike. Med razstavljenimi slikami bo ljubiteljski umetnosti našel zares kvalitetna dela. tako slike »Kraška cesta«, »Ljubljanske strehe«, »Postaja«, »Mesto v zmiru«, »Nedelja«, »Ljubljana dopoldne«, »Zmajski most«. Prepričani smo, da bosta mestna občina in banska uprava podprli resnega in vnetega slikarja. Razstava je odprta od 8. do 20. ure. Vstopnine ni.

— **Najcenejša stavbna parcela na ljubljanskem polju.** Marsikdo želi, da bi si zgradil lastno hišico in vrtniček, pa kaj, ko bi moral leta in leta štediti, da zbere potrebne novčice za samo stavbišče. Zato opozarjamo, da se tudi sedaj vsakomur izjemna prilika, da si pripravi za bore 5 din. Če ima le srečo, 644 m² veliko parcelo, pri tomboli Rdečega križa, ki bo 2. maja ob 15. uri na Kongresnem trgu v Ljubljani. V ta namen prodajajo po mestu tombolske karte samarjani in odbor-niki, nadalje trafike in pisarna Rdečega križa, Gosposvetska cesta 2/II. Segajte prido po njih!

— **Iz Društvo inženirjev v Ljubljani** sklicuje članski sešatek v turek 30. aprila točno ob 20. Sestanek bo v društveni predavalnici v Kazini, Kongresni trg 1-II. Na tem sestanku se bo razpravljalo o vprašanju, ki so na dnevnem redu letošnje glavne skupščine Zveze inženjerskih društev kraljevine Jugoslavije v Skopju 5. maja, in o predlogih, ki jih bo naše društvo stavilo na glavni skupščini. Člani bodo na sestanku obveščeni tudi o podrobnosti potovanja na skupščino. Zaradi važnosti sestanka naj bo udeležba članov čim številnejša.

— **Društvo profesorjskih kandidatov** bo imelo občni zbor jutri ob 10. na I. državni realni gimnaziji.

— **Podružnica SVD v šiški priredi** v turek 30. aprila ob osmih v šoli v Spodnji šiški predavanje o porabi zelenjavi v kuhinji in njenem konzerviranju. Predavala bo učiteljica gospodinjstva gospa H. Kelhar. K temu zadnjemu predavanju v tej sezoni se vabijo posebno gospodinj in dekleta!

— **Iz Mladinski odsek Sokola I Tabor** vabi starše, sestre in brate na mladinski popoldan, ki ga priredi jutri ob 15. uri v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru. Rajalni nastopi dekčev in dekle, prost vaje, orodje in deklamacije. Čajanka. Vstopnine ni. Zdravo!

— **Iz Boby Breen,** deček z zlatim glasom, nazvan tudi 10letni Carruso ter najmlajša virtuoziinja v dresu na ledu Irena Dare nastopita prvič kot par v ganljivem filmu, ki kaže borbo malega dečka za živ-

ljenski obetj. Do solz ginjena je gledala publika sročnji premiero tega filma, ki ga predvaja kino Moste prvi v Ljubljani. Za dodatek pa v živnem sporedu poslednji vefileim umrla umetnica Joan Harlov s popularnim Clark Gableom v briljantni komediji »Saratoga«. Ova filma sta premiera za Ljubljano ter obeta ob večerj dalje do vključno ponedeljka v kinu Moste.

— **Fizološko društvo** priredi drevi redno predavanje. Predaval bo g. dr. H. Lešanc o temi: Stvarnost in zavest. Predavanje bo ob 18. uri v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi. Vstop prost. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

— **Zadnja dneva jubilejne razstave.** Samo še danes in jutri si morete ogledati dela naših likovnih umetnikov, ki so v tako velikem številu kakor še nikdar, nastopili v Japokipčevem paviljonu. Poleg naših najbolj znanih in priljubljenih umetnikov iz stare garde so nastopili skoraj vsi slovenski umetniki do najmlajših. Naj nihče ne zamudi te izredne prilike, da se pouči o razvoju slovenske likovne umetnosti v zadnjih štiridesetih letih!

— **Iz Domače sveže šparglje** (beluše) nudi gostilna Cirman, Medno, tel. št. 735. 214—n

Z Vrhnike

— **Koncert APZ** v nedeljo 28. t. m. v dvorani Prosvetnega doma ob 20.30 z istim programom kakor na turneji po naši državi. Koncert bo pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije.

Iz Metlike

— **Konja sta se splašila.** V sredo popoldne je ginal z napajališču par konj sturm-mov hlapec. Hajaje na enem konju se je vrazil domov. Tik pred solo pa je veter nenadno dvignil s ceste kos odtrganega lepaka in ga zanesel pod konja, ki sta se splašila. Hlapec je odletel s konja in tako nesrečno padel na glavo, da je obležal pred solo nezavesten. Prisotni so ga brž odnesli na klop pred hišo, kjer so mu domači nudili prvo pomoč in ga spravili zopet k zavesti. Dobil je poškodbe po glavi in roki.

— **Potrebe letovišč.** Naraščajoči promet čim dalje bolj kaže potrebo, da si mesto čim prej nabavi prepotrben škroplilni avto ali pa kako drugo primerno vozilo, s katerim naj bi se glavne ceste dnevnok škropile. Ogovorni obliki prahu, ki ga vozila vsak čas dvigajo, naj se ne smatrajo za zdravilo za meščenstvo in ne v ponos letovišč Metlike. Lepi vrtni ne-katerih gostlin ob cesti so popolnoma brez vrednosti, ker ni pričakovati takih gostov, ki bi želeli v prahu sedeti, še manj pa jesti in piti. Samo redno škropljenje cest bi omogočilo, da bi se razmahnilo življenje po vrtnih, gotovo bi pa mnoge napotilo tudi k temu, da bi si omislili ureditev prostorov tudi pred gostilnami, kakor je to običaj v vseh letoviščih in kopališčih. Če pripomnimo, da nikakor ne bi škodovalo, če bi večkrat stopile v akcijo za